

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2000-2001

2-100

Plenaire vergaderingen
Donderdag 8 maart 2001

Namiddagvergadering

Handelingen

Session ordinaire 2000-2001

Sénat de Belgique

Annales

Séances plénières
Jeudi 8 mars 2001

Séance de l'après-midi

2-100

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones – Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.

Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van een nieuw lid.....	7
Inoverwegingneming van voorstellen.....	7
Wetsvoorstel tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen (van mevrouw Kathy Lindekens, Stuk 2-256)	8
Voorstel tot terugzending.....	8
Mondelinge vragen	8
Mondelinge vraag van mevrouw Fatma Pehlivan aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de aanhoudend hoge werkloosheidsgraad bij allochtonen en de discriminatie op de arbeidsmarkt» (nr. 2-523).....	8
Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de door de minister aangekondigde nepsoffertes» (nr. 2-531)	8
Mondelinge vraag van de heer Patrik Vankrunkelsven aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «goedkope HIV-medicatie» (nr. 2-533)	11
Mondelinge vraag van de heer Jean Cornil aan de minister van Financiën over «het niet-belasten van op de beurs behaalde meerwaarden» (nr. 2-529)	14
Mondelinge vraag van de heer François Roelants du Vivier aan de minister van Justitie en aan de minister van Financiën over «de strijd tegen de internationale sluikhandel in sigaretten» (nr. 2-521)	17
Mondelinge vraag van de heer Philippe Monfils aan de minister van Landbouw en Middenstand over «het vereenvoudigen van de toegang tot bepaalde zelfstandige beroepen» (nr. 2-525)	19
Mondelinge vraag van de heer Frans Lozie aan de minister van Landbouw en Middenstand over «de aanpak van de mond- en klauwzeercrisis in ons land» (nr. 2-527)	22
Mondelinge vraag van mevrouw Martine Taelman aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de definitie van het begrip “nettolast” zoals opgenomen in het koninklijk besluit betreffende de berekeningswijze van het aantal stemmen waarover een burgemeester beschikt in het politiecollege» (nr. 2-522)	24
Mondelinge vraag van de heer Wim Verreycken aan de minister van Justitie over «de vestiging van een drugsmuseum te Antwerpen» (nr. 2-524)	25
Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de minister van Landbouw en Middenstand over «de vereenvoudiging van de administratie ten aanzien van zelfstandigen» (nr. 2-532)	28

Sommaire

Vérification des pouvoirs et prestation de serment d'un nouveau membre	7
Prise en considération de propositions	7
Proposition de loi instituant les avocats des mineurs (de Mme Kathy Lindekens, Doc. 2-256).....	8
Proposition de renvoi.....	8
Questions orales	8
Question orale de Mme Fatma Pehlivan à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «la persistance d'un taux de chômage élevé parmi les allochtones et les discriminations sur le marché du travail» (n° 2-523)	8
Question orale de Mme Mia De Schamphelaere à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les demandes d'emploi fictives annoncées par la ministre» (n° 2-531)	8
Question orale de M. Patrik Vankrunkelsven au secrétaire d'État à la Coopération au développement sur «une médication antisida bon marché» (n° 2-533)	11
Question orale de M. Jean Cornil au ministre des Finances sur «l'absence de taxation des plus-values boursières» (n° 2-529).....	14
Question orale de M. François Roelants du Vivier au ministre de la Justice et au ministre des Finances sur «la lutte contre le trafic international des cigarettes» (n° 2-521)	17
Question orale de M. Philippe Monfils au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la simplification de l'accès à certaines professions d'indépendant» (n° 2-525).....	19
Question orale de M. Frans Lozie au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la lutte contre la crise de la fièvre aphteuse dans notre pays» (n° 2-527)	22
Question orale de Mme Martine Taelman au ministre de l'Intérieur sur «la définition de la notion de “charge nette” figurant dans l'arrêté royal relatif à la méthode de calcul du nombre de voix dont dispose un bourgmestre au sein du collège de police» (n° 2-522).....	24
Question orale de M. Wim Verreycken au ministre de la Justice sur «la création d'un musée de la drogue à Anvers» (n° 2-524)	25
Question orale de Mme Mia De Schamphelaere au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la simplification administrative au bénéfice des indépendants» (n° 2-532)	28

Mondelinge vraag van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «de middelen toegekend aan het Koninklijk filmarchief en aan het Filmmuseum» (nr. 2-526)	29	Question orale de Mme Magdeleine Willame-Boonen au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «les moyens accordés à la Cinémathèque royale de Belgique et au Musée du cinéma» (n° 2-526).....	29
Mondelinge vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «de subsidies toegekend aan het Koninklijk filmarchief van het Filmmuseum» (nr. 2-528)	29	Question orale de Mme Marie Nagy au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «les subventions de la Cinémathèque royale du Musée du cinéma» (n° 2-528)	29
Vraag om uitleg van de heer Frans Lozie aan de minister van Justitie over «de gevolgen van het gedrag van een gedetineerde in de gevangenis van Aarlen voor het betrokken personeel» (nr. 2-386).....	32	Demande d'explications de M. Frans Lozie au ministre de la Justice sur «les conséquences du comportement d'un détenu de la prison d'Arlon pour le personnel concerné» (n°2-386).....	32
Wetsvoorstel tot wijziging van de wapenwet van 3 januari 1933, wat betreft het verbod op antihanteerbaarheidsmechanismen (van de heer Philippe Mahoux, Stuk 2-647).....	34	Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne l'interdiction des dispositifs antimanipulation, la loi sur les armes du 3 janvier 1933 (de M. Philippe Mahoux, Doc. 2-647)	34
Wetsvoorstel tot wijziging van de wapenwet van 3 januari 1933, wat betreft het verbod op antihanteerbaarheidsmechanismen (van mevrouw Erika Thijs, Stuk 2-648)	34	Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne l'interdiction des dispositifs antimanipulation, la loi sur les armes du 3 janvier 1933 (de Mme Erika Thijs, Doc. 2-648)	34
Voorstel tot terugzending.....	34	Proposition de renvoi.....	34
Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies en 371 van het Gerechtelijk Wetboek, tot invoeging van artikel 191bis in het Gerechtelijk Wetboek en tot wijziging van artikel 21 van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en werving van magistraten (Stuk 2-639)	35	Projet de loi modifiant les articles 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies et 371 du Code judiciaire, insérant l'article 191bis dans le Code judiciaire et modifiant l'article 21 de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats (Doc. 2-639)	35
Algemene bespreking	35	Discussion générale.....	35
Artikelsgewijze bespreking.....	35	Discussion des articles.....	35
<i>Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen</i>	39	<i>Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité</i>	39
Herziening van titel II van de Grondwet, met de bedoeling er een bepaling in te voegen betreffende het recht van de vrouwen en de mannen op gelijkheid en de bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten – Voorstel van de regering (Stuk 2-465).....	39	Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer une disposition relative au droit des femmes et des hommes à l'égalité et favorisant leur égal accès aux mandats électifs et publics – Proposition du gouvernement (Doc. 2-465)	39
Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen – Voorstel van mevrouw Sabine de Bethune c.s. (Stuk 2-483).....	39	Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité – Proposition de Mme Sabine de Bethune et consorts (Doc. 2-483)	39
Bespreking	39	Discussion	39
Stemmingen.....	57	Votes	57
Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen	57	Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité.....	57
Herziening van titel II van de Grondwet, met de bedoeling er een bepaling in te voegen betreffende het recht van de vrouwen en de mannen op		Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y	

gelijkheid en de bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten (Stuk 2-465).....	57	insérer une disposition relative au droit des femmes et des hommes à l'égalité et favorisant leur égal accès aux mandats électifs et publics (Doc. 2-465).....	57
Wetsontwerp tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen (Stuk 2-636) (Evocatieprocedure).....	58	Projet de loi instituant la garantie de revenus aux personnes âgées (Doc. 2-636) (Procédure d'évocation).....	58
Wetsontwerp betreffende de betwistingen over de inkomensgarantie voor ouderen (Stuk 2-637).....	59	Projet de loi relative aux contestations sur la garantie de revenus aux personnes âgées (Doc. 2-637).....	59
Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 317 van de nieuwe gemeentewet (van mevrouw Anne-Marie Lizin, Stuk 2-25).....	59	Proposition de loi complétant l'article 317 de la nouvelle loi communale (de Mme Anne-Marie Lizin, Doc. 2-25).....	59
Voorstel tot terugzending.....	59	Proposition de renvoi.....	59
Stemmingen.....	59	Votes.....	59
Evaluatie van de toepassing van het Verdrag van Den Haag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen (Stuk 2-412).....	59	Évaluation de l'application de la Convention de La Haye sur les aspects civils de l'enlèvement international d'enfants (Doc. 2-412).....	59
Regeling van de werkzaamheden.....	60	Ordre des travaux.....	60
Stemmingen.....	62	Votes.....	62
Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies en 371 van het Gerechtelijk Wetboek, tot invoeging van artikel 191bis in het Gerechtelijk Wetboek en tot wijziging van artikel 21 van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en werving van magistraten (Stuk 2-639).....	62	Projet de loi modifiant les articles 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies et 371 du Code judiciaire, insérant l'article 191bis dans le Code judiciaire et modifiant l'article 21 de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats (Doc. 2-639).....	62
Vraag om uitleg van de heer Michiel Maertens aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de veiligheidsvoorwaarden inzake de transporten van kernafval» (nr. 2-373).....	63	Demande d'explications de M. Michiel Maertens au ministre de l'Intérieur sur «les conditions de sécurité en matière de transport de déchets nucléaires» (n° 2-373).....	63
Vraag om uitleg van de heer Hugo Vandenberghe aan de eerste minister over «het nieuwe communautair akkoord tussen het Vlaams parlementslid Karel De Gucht en Kamerlid Geert Bourgeois en het negatief advies van de Raad van State over het ontwerp van bijzondere wet» (nr. 2-381).....	67	Demande d'explications de M. Hugo Vandenberghe au premier ministre sur «le nouvel accord communautaire entre Karel De Gucht, membre du Parlement flamand, et Geert Bourgeois, membre de la Chambre des représentants, et l'avis négatif du Conseil d'État sur le projet de loi spéciale» (n° 2-381).....	67
Berichten van verhindering.....	74	Excusés.....	74
Bijlage		Annexe	
Naamstemmingen.....	75	Votes nominatifs.....	75
In overweging genomen voorstellen.....	79	Propositions prises en considération.....	79
Vragen om uitleg.....	79	Demandes d'explications.....	79
Evocaties.....	80	Évocations.....	80
Non-evocatie.....	80	Non-évocation.....	80
Boodschappen van de Kamer.....	80	Messages de la Chambre.....	80
Indiening van wetsontwerpen.....	81	Dépôt de projets de loi.....	81
Mededeling van koninklijke besluiten.....	81	Communication d'arrêtés royaux.....	81
Arbitragehof – Arresten.....	82	Cour d'arbitrage – Arrêts.....	82
Arbitragehof – Prejudiciële vragen.....	83	Cour d'arbitrage – Questions préjudicielles.....	83

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.....	84	Conseil central de l'Économie.....	84
Arbeidshoven – Activiteitenverslag.....	85	Cours du travail – Rapport d'activités.....	85

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 15.10 uur.)

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van een nieuw lid

De voorzitter. – Bij de Senaat is het dossier aanhangig van de heer Yves Buysse, senator-opvolger voor het Nederlandse kiescollege, die in aanmerking komt om het mandaat van de heer Roeland Raes, die ontslag heeft genomen, te voltooien.

Het Bureau is zopas bijeengekomen om de geloofsbrieven van de heer Yves Buysse te onderzoeken.

Ik stel voor onmiddellijk het verslag van het Bureau te horen. *(Instemming)*

Dan verzoek ik de heer Verreycken, rapporteur, kennis te geven van het verslag van het Bureau.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK), rapporteur. – De heer Yves Buysse, die op 13 juni 1999 tot eerste opvolger van lijst nr. 6 voor het Nederlandse kiescollege is verkozen, en wiens geloofsbrieven als zodanig op 1 juli 1999 door de Senaat geldig zijn verklaard, komt in aanmerking om het mandaat te voltooien van de heer Roeland Raes, die met ingang van 6 maart 2001 ontslag heeft genomen.

Overeenkomstig artikel 235 van het Kieswetboek is het Bureau overgegaan tot een aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven van de heer Yves Buysse. Het Bureau heeft vastgesteld dat hij nog steeds aan de verkiesbaarheidsvereisten, opgelegd door de Grondwet, voldoet.

Bijgevolg heeft het Bureau de eer u eenparig voor te stellen, de heer Yves Buysse als lid van de Senaat toe te laten.

– **De besluiten van het verslag worden aangenomen.**

– **De heer Yves Buysse legt de grondwettelijke eed af.**

De voorzitter. – Ik geef de heer Yves Buysse akte van zijn eedaflegging en verklaar hem aangesteld in zijn functie van senator. *(Applaus)*

Inoverwegingneming van voorstellen

De voorzitter. – De lijst van de in overweging te nemen voorstellen werd rondgedeeld.

Leden die opmerkingen mochten hebben, kunnen die vóór het einde van de vergadering mededelen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verzonden naar de commissies die door het Bureau zijn aangewezen. *(Instemming)*

(De lijst van de in overweging genomen voorstellen wordt in de bijlage opgenomen.)

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 15 h 10.)

Vérification des pouvoirs et prestation de serment d'un nouveau membre

M. le président. – Le Sénat est saisi du dossier de M. Yves Buysse, sénateur suppléant du Collège électoral néerlandais, venant en ordre utile pour achever le mandat de M. Roeland Raes, démissionnaire.

Le Bureau vient de se réunir pour la vérification des pouvoirs de M. Yves Buysse.

Je vous propose d'entendre immédiatement le rapport du Bureau. *(Assentiment)*

Je prie donc M. Verreycken, rapporteur, de donner lecture du rapport du Bureau.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK), rapporteur. – Monsieur Yves Buysse, élu le 13 juin 1999 premier suppléant de la liste n° 6 du Collège électoral néerlandais, et dont les pouvoirs ont été validés comme tels par le Sénat le 1er juillet 1999, vient en ordre utile pour achever le mandat de M. Roeland Raes, démissionnaire depuis le 6 mars 2001.

Conformément à l'article 235 du Code électoral, le Bureau a procédé à la vérification complémentaire des pouvoirs de M. Yves Buysse. Il a constaté que celui-ci réunit encore les conditions d'éligibilité exigées par la Constitution.

En conséquence, le Bureau, à l'unanimité, à l'honneur de vous proposer l'admission de M. Yves Buysse comme membre du Sénat.

– **Les conclusions du rapport sont adoptées.**

– **M. Yves Buysse prête le serment constitutionnel.**

M. le président. – Je donne acte à M. Yves Buysse de sa prestation de serment et le déclare installé dans ses fonctions de sénateur. *(Applaudissements)*

Prise en considération de propositions

M. le président. – La liste des propositions à prendre en considération a été distribuée.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestion divergente, je considérerai ces propositions comme prises en considération et renvoyées à la commission indiquée par le Bureau. *(Assentiment)*

(La liste des propositions prises en considération figure en annexe.)

Wetsvoorstel tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen (van mevrouw Kathy Lindekens, Stuk 2-256)

Voorstel tot terugzending

Mevrouw Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC), rapporteur. – Ik vraag de terugzending naar de commissie.

– Tot terugzending wordt besloten.

Mondelinge vragen

Mondelinge vraag van mevrouw Fatma Pehlivan aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de aanhoudend hoge werkloosheidsgraad bij allochtonen en de discriminatie op de arbeidsmarkt» (nr. 2-523)

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over «de door de minister aangekondigde nepsollicitaties» (nr. 2-531)

De voorzitter. – Ik stel voor deze mondelinge vragen samen te voegen. (*Instemming*)

Mevrouw Fatma Pehlivan (SP). – Mijn vraag is niet ingegeven door mijn etnische afkomst, maar wel omdat ik erover bezorgd ben dat de ethische waarden in onze samenleving meer en meer verwateren.

De discriminatie van allochtonen op de arbeidsmarkt is nog maar eens in de actualiteit gekomen met het geval Adecco. Dit uitzendkantoor hanteert blijkbaar een code om uitzendkrachten te selecteren op basis van hun etnische afkomst, dit ten behoeve van bedrijven die geen allochtone uitzendkrachten wensen tewerk te stellen. Dergelijke handelingen zijn flagrant in strijd met de wet op het racisme en de xenofobie van 30 juli 1981. Daniel Cuypers, professor sociaal recht aan de UFSIA, zegt in een artikel in *Vacature* van 3 maart jongstleden dat het hem verwondert dat het zo lang geduurd heeft alvorens er een bedrijf tegen de lamp liep. Volgens de professor “is de problematiek rond racisme een oud zeer”.

De federatie van de uitzendbureaus stelt met klem dat het geval Adecco niet mag worden veralgemeend naar de hele sector. Ik vrees daarentegen dat dergelijke praktijken eerder schering en inslag zijn. Ik vrees ook dat ze mee de hoge werkloosheidsgraad bij de allochtone gemeenschap verklaren. De cijfers spreken voor zich. In 1999 was 7,6% van de autochtone Vlamingen werkloos tegen respectievelijk 34% bij de Turken en bijna 36% bij de Marokkanen. Helaas voorspelt de toekomst geen drastische verbetering om de kloof tussen autochtonen en allochtonen op de arbeidsmarkt te dichten of op zijn minst kleiner te maken. Zo blijven schoolverlaters van allochtone afkomst over het algemeen nog altijd langer werkloos dan hun autochtone leeftijdsgenoten.

Ik wens te vernemen welke maatregelen de minister overweegt om dergelijke discriminerende praktijken in de sector van de uitzendbureaus in de toekomst te voorkomen. Werd er reeds een strategie uitgestippeld om de aanhoudend hoge werkloosheidsgraad bij allochtonen in de komende jaren

Proposition de loi instituant les avocats des mineurs (de Mme Kathy Lindekens, Doc. 2-256)

Proposition de renvoi

Mme Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC), rapporteuse. – Je demande le renvoi en commission.

– Le renvoi est ordonné.

Questions orales

Question orale de Mme Fatma Pehlivan à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «la persistance d'un taux de chômage élevé parmi les allochtones et les discriminations sur le marché du travail» (n° 2-523)

Question orale de Mme Mia De Schamphelaere à la vice-première ministre et ministre de l'Emploi sur «les demandes d'emploi fictives annoncées par la ministre» (n° 2-531)

M. le président. – Je vous propose de joindre ces questions orales. (*Assentiment*)

Mme Fatma Pehlivan (PS). – *Ma question n'est pas inspirée par mon origine ethnique, mais par ma préoccupation de voir les valeurs éthiques se désagréger de plus en plus dans notre société.*

La discrimination des allochtones sur le marché de l'emploi est apparue dans l'actualité avec l'affaire Adecco. Cette agence d'intérim utilise un code pour sélectionner le personnel sur la base de son origine ethnique et ce au profit de sociétés qui ne souhaitent pas engager du personnel intérimaire allochtone. De telles pratiques sont en contradiction flagrante avec la loi sur le racisme et la xénophobie du 30 juillet 1981.

La fédération des agences d'intérim affirme que le cas Adecco ne doit pas être généralisé à tout le secteur. Je crains cependant que de telles pratiques ne soient monnaie courante et qu'elles expliquent le taux élevé de chômage dans la communauté allochtone.

L'avenir ne permet malheureusement pas de prévoir une amélioration permettant de combler, ou du moins de réduire, le fossé existant entre les autochtones et les allochtones sur le marché de l'emploi.

Quelles mesures la ministre envisage-t-elle pour prévenir de telles pratiques discriminatoires dans le secteur des agences d'intérim ? Une stratégie a-t-elle déjà été définie afin de remédier dans les prochaines années au taux de chômage élevé et persistant des allochtones ?

af te bouwen?

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – De vraag van mevrouw Pehlivan en mijn vraag werden samengevoegd, maar dat gebeurde zeker niet op mijn verzoek.

Ik begrijp de bezorgdheid van de vorige spreker. In een vraaggesprek in *Het Belang Van Limburg* van maandag 5 maart jongstleden gaf de minister te kennen dat zij van plan is om via zogenaamde nepsollicitaties te controleren of bedrijven allochtonen discrimineren bij aanwerving van personeel. Bovendien stelde de minister dat zij veel verwacht van de nieuwe antidiscriminatiewet, een strafwet die de bewijslast van non-discriminatie omkeert en de werkgevers legt. De combinatie van deze twee elementen is wel bijzonder. Deze nepsollicitaties zijn een vorm van ongeoorloofde uitlokking door de overheid.

Vindt de minister niet dat ze, in combinatie met de omkering van de bewijslast in de strafwet, een gevaarlijke precedent scheppen en meer weg hebben van een heksevenjacht van overheidswege, wat in schril contrast staat met een positief gelijkheidsbeleid dat ook rekening houdt met de sociaal-economische realiteit?

Vindt de minister het niet wenselijker mensen en middelen te investeren in de opleiding en vorming van allochtonen eerder dan in het organiseren van een systeem van nepsollicitaties door ambtenaren? Vindt de minister dit initiatief niet contraproductief omdat het een miskennis is van de talrijke inspanningen van bedrijven, vooral in bepaalde regio's van het Vlaamse landsgedeelte, om in een steeds krappere arbeidsmarkt vacatures opgevuld te krijgen, onder meer door positieve acties voor allochtonen en laaggeschoolden?

Vindt de minister een verhoogde arbeidsmobiliteit, onder meer van allochtone werkkrachten, tussen de verschillende regio's van ons land geen prioriteit?

Welke concrete en nieuwe acties heeft de minister in haar administratie, of in de regering in het algemeen, reeds genomen om de aanwerving van allochtonen door de overheid aan te moedigen en discriminatie bij aanwerving door de overheid tegen te gaan?

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – De discriminaties door het bedrijf Adecco waarnaar werd verwezen, maken op het ogenblik het voorwerp uit van een gerechtelijk vooronderzoek. Ik kan hierop dus geen commentaar leveren.

Het thema etnische discriminatie op het werk, ken ik goed. Alle sociale actoren en in het bijzonder de openbare arbeidsbemiddelingsdiensten zijn zich van het probleem bewust. Het blijft echter een moeilijk punt en de toestand is zorgwekkend. De sociale partners hebben de collectieve arbeidsovereenkomst nummer 38 betreffende de aanwerving en selectie van werknemers goedgekeurd. Deze overeenkomst, die in 1991 en 1998 werd gewijzigd, wil alle vormen van discriminatie tegengaan. Het niet naleven van deze collectieve arbeidsovereenkomst, die bij koninklijk besluit werd bekrachtigd, wordt strafrechtelijk vervolgd. Het grootste probleem is echter de bewijslast. Hoe bewijst men discriminatie? De bewijzen die ons recht erkend, leiden niet tot totale tevredenheid. Er moet een inspanning worden geleverd op wetgevend vlak. Ook de regering is van oordeel

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *La question de Mme Pehlivan et la mienne ont été jointes, mais certainement pas à ma demande. Je comprends toutefois la préoccupation de la préopinante.*

Lors d'une entrevue parue dans le Belang van Limburg du 5 mars, la ministre a indiqué son intention de contrôler par des demandes d'emploi fictives si des entreprises faisaient preuve de discrimination à l'égard des allochtones lors de l'engagement de personnel. Elle dit aussi attendre beaucoup de la nouvelle loi anti-discrimination qui renverse la charge de la preuve de non-discrimination et l'impose aux employeurs.

Ces demandes d'emploi fictives sont une forme de provocation illicite de la part des pouvoirs publics.

La ministre n'estime-t-elle pas qu'elles créent un précédent dangereux, en contradiction avec une politique d'égalité des chances positive qui tient compte de la réalité socio-économique ? Ne serait-il pas préférable d'investir en personnes et en moyens dans la formation des allochtones plutôt que dans l'organisation par des fonctionnaires d'un système de demandes d'emploi fictives ?

Cette initiative n'est-elle pas néfaste, puisqu'elle méconnaît les nombreux efforts accomplis par les sociétés, surtout dans certaines parties de la région flamande, pour remplir les emplois vacants, entre autres par des actions positives en faveur des allochtones et des personnes peu diplômées ? Une mobilité accrue des travailleurs allochtones entre les différentes régions du pays ne devrait-elle pas être une question prioritaire ?

Quelles actions concrètes la ministre a-t-elle accomplies dans son administration ou au gouvernement pour encourager l'engagement d'allochtones par les pouvoirs publics et pour éviter la discrimination à l'embauche ?

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – *Les discriminations de la société Adecco font pour l'instant l'objet d'une enquête judiciaire. Je ne puis donc faire aucun commentaire à ce sujet.*

Je connais bien la question de la discrimination ethnique au travail. La situation est préoccupante. Les partenaires sociaux ont adopté la convention collective de travail n° 38 relative au recrutement et à la sélection de personnel. Cette convention, modifiée en 1991 et 1998, a pour but de lutter contre toute forme de discrimination. Le non-respect de cette convention collective, qui a été ratifiée par arrêté royal, est poursuivi pénalement. Le problème le plus important est celui de la charge de la preuve. Comment prouver la discrimination ? Les preuves reconnues par notre droit ne donnent pas entière satisfaction. Un effort législatif s'impose donc. C'est pourquoi le gouvernement a déposé des amendements à la proposition de loi de M. Mahoux et consorts visant à lutter contre les discriminations et à modifier la loi du 15 février 1993 créant le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

dat onze wetgeving moet worden aangevuld. Zo heeft de regering amendementen ingediend op het wetsontwerp van de heer Mahoux c.s. ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding. Deze amendementen beogen een omkering van de bewijslast en zijn in overeenstemming met de Europese richtlijnen. Ze bieden ook de mogelijkheid een beroep te doen op statistische gegevens en situatietesten. Voor dit laatste zal een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit de uitvoeringsmodaliteiten bepalen. Hierover moet in de regering nog worden gediscussieerd. Men moet echter weten dat gelijkaardige testen al bestaan in andere Europese landen en dat ze daar voldoening schenken. Bovendien heeft de regering mijn voorstel aanvaard om de Arbeidsinspectie bevoegd te maken voor het vaststellen van inbreuken op artikel 2bis van de wet van 30 juli 1981 ter bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden. Deze wijzigingen liggen momenteel voor advies bij de Raad van State. Deze nieuwe bevoegdheid van de Sociale inspectie moet het mogelijk maken de jacht op discriminaties nog op te drijven. De Sociale inspectie kent de bedrijfswereld zeer goed en is dagelijks op het terrein aanwezig. Ik meen dan ook dat ze goede resultaten kan boeken.

Ik heb het departement van Tewerkstelling ook gevraagd een informatie- en sensibiliseringscampagne te organiseren, gericht op de sociale controleurs en inspecteurs. Dit zal gebeuren in samenwerking met het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, het ministerie van Justitie en de openbare arbeidsbemiddelingsdiensten. In het laatste kwartaal van 2000 vonden reeds vier bijeenkomsten plaats in Brussel, Leuven en Nijvel, in het kader van de activiteiten van de districtscellen die in 1993 overal in het land zijn opgestart. Op die manier kunnen we alle sociale controleurs en inspecteurs bereiken. In de loop van 2001 zullen ten minste 17 bijeenkomsten worden georganiseerd. Op die manier worden 1000 mensen geïnformeerd over het fenomeen van discriminatie op het werk. Ook de arbeidsauditeurs zullen aan deze informatiecampagne deelnemen. Zo hopen we op een grotere sensibilisering van het gerecht voor dit probleem. Zoals u merkt, blijf ik niet inactief. We hebben contact opgenomen met de sociale partners en het ziet ernaar uit dat we tot een constructieve samenwerking zullen komen.

Ten slotte moeten we op het vlak van de werkloosheid veel aandacht besteden aan het aantrekkelijk maken van buitenlandse arbeidskrachten voor de ondernemingen. Deze laatste moeten overtuigd worden van het belang om dergelijke personeelsleden aan te werven. Iedereen moet trachten aan te tonen dat het naast elkaar bestaan van verschillende culturen voor de onderneming een voordeel is.

Mevrouw Fatma Pehlivan (SP). – Ik ben blij dat de minister het probleem erkent, zorgwekkend vindt en maatregelen zal nemen. Discriminatie op de arbeidsmarkt is niet alleen een juridische zaak, maar ook een maatschappelijk probleem, dat grote gevolgen heeft voor een bepaalde groep mensen die al dertig of veertig jaar in België leeft. Ik hoop dat de minister de maatregelen die ze zal nemen, ook zeer nauw zal opvolgen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Ik ben tevreden met het uitgebreid antwoord van de minister.

Ces amendements visent à renverser la charge de la preuve et sont conformes aux directives européennes. Ils offrent aussi la possibilité de faire appel aux données statistiques et à des tests de situation. Un arrêté royal délibéré en conseil des ministres définira les modalités d'exécution de ces tests qui existent déjà dans d'autres pays européens où ils donnent satisfaction.

Le gouvernement a accepté ma proposition d'habiliter l'Inspection du travail à constater les infractions à l'article 2bis de la loi du 30 juillet 1981 réprimant les actes inspirés par le racisme ou la xénophobie. Ces modifications ont été transmises pour avis au Conseil d'État. Cette nouvelle compétence de l'Inspection du travail doit permettre de renforcer la chasse aux discriminations.

J'ai également demandé au département de l'Emploi d'organiser une campagne d'information et de sensibilisation des contrôleurs et des inspecteurs sociaux, et ce en collaboration avec le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme et la xénophobie, le ministère de la Justice et les services publics de médiation au travail. Quatre réunions ont déjà eu lieu durant la quatrième trimestre 2000 et dix-sept réunions au moins sont prévues dans le courant de 2001. Quelque 1000 personnes seront ainsi informées du phénomène de la discrimination au travail. Les auditeurs du travail prendront part à cette campagne d'information. Nous espérons ainsi sensibiliser davantage le monde judiciaire.

Nous avons pris contact avec les partenaires sociaux et il semble que nous puissions mener une collaboration constructive.

Au plan du chômage, nous devons veiller à rendre la main-d'œuvre étrangère attrayante pour les entreprises. Celles-ci doivent être convaincues de l'importance d'engager ce type de personnel. Chacun doit essayer de démontrer que la coexistence de cultures différentes est un avantage pour l'entreprise.

Mme Fatma Pehlivan (SP). – Je suis heureuse de constater que la ministre reconnaît le problème, le trouve préoccupant et compte prendre des mesures. La discrimination sur le marché de l'emploi est non seulement un problème juridique mais aussi un problème social qui a des conséquences importantes pour les personnes vivant en Belgique depuis 30 ou 40 ans. J'espère que la ministre suivra de près les mesures qu'elle compte prendre.

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – Je suis satisfaite de la réponse détaillée de Mme la ministre.

Ik heb begrepen dat het organiseren van nepsollicitaties nog maar een idee is en dat er een breder beleid wordt uitgewerkt. De wetgeving ter bestrijding van discriminatie moet inderdaad nog verder worden besproken in het parlement en de minister kent ongetwijfeld het advies van de Raad van State, die het respect voor een aantal grondwettelijke vrijheden belangrijk en de omkering van de bewijslast op strafrechtelijk gebied niet zomaar vanzelfsprekend vindt.

We moeten vooral positief werken. Het is misschien jammer dat werkgevers vooral of pas in een fase van krapte op de arbeidsmarkt een positieve houding aannemen. Het probleem is echter hoe dan ook reëel, zeker in Vlaanderen, en we moeten zeker stappen vooruit kunnen doen.

Ik ben ook tevreden dat de minister in het interview dat ik daarstraks aanhaalde, heeft opgemerkt dat het opheffen van de migratiestop helemaal geen oplossing is op een ogenblik dat de werkloosheid onder de allochtone inwoners van België zo groot is. Wat denkt de minister te kunnen doen om de mobiliteit te verhogen, misschien wel over de taalgrens heen? Een grotere mobiliteit kan wellicht een oplossing zijn voor de hoge werkloosheid onder bepaalde bevolkingsgroepen.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – *De Senaatscommissie kan dit probleem bespreken zodra de Raad van State advies heeft uitgebracht over de regeringsamendementen op het wetsvoorstel.*

Er bestaat inderdaad een probleem van arbeidsmobiliteit. Sommige subregio's kampen met een hoge werkloosheid, terwijl in aangrenzende gebieden soms een tekort aan arbeidskrachten bestaat. Samen met de sociale gesprekspartners werken we aan maatregelen om de werkloosheidsvallen te bestrijden. Allereerst denken we eraan premies te geven aan werklozen die een baan aanvaarden op een plaats, die verder van hun woonplaats verwijderd is dan de wettelijke afstand. Verder zijn er de interne en externe vervoersplannen binnen de ondernemingen, waarvan de waarde door de sociale gesprekspartners binnen de interprofessionele akkoorden wordt erkend. Er zal niettemin een algemene regeling nodig zijn om de werkloosheidsvallen weg te werken.

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Mondelinge vraag van de heer Patrik Vankrunkelsven aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «goedkope HIV-medicatie» (nr. 2-533)

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – De voorbije weken is er in Zuid-Afrika een hele rel ontstaan in verband met de invoer van medicatie die wordt gebruikt bij de behandeling van aids. Grote multinationale farmaceutische bedrijven gebruiken het argument van het patentrecht om de import en de verdeling van goedkopere medicatie onmogelijk te maken.

Dat is geen nieuw fenomeen. Al enkele jaren is het aantal aids-doden aanzienlijk verminderd door het gebruik van cocktailmedicaties. Die cocktails zijn echter zeer duur en worden bijna uitsluitend in het Westen gebruikt. Ontwikkelingslanden zijn ervan uitgesloten. Vandaar dat het

Je retiens que l'organisation de demandes d'emploi fictives n'est encore qu'une idée et qu'une politique plus large est en voie d'élaboration. La législation visant à lutter contre la discrimination doit être discutée au parlement et la ministre connaît certainement l'avis du Conseil d'État, lequel estime que le respect de certaines libertés constitutionnelles est important et que le renversement de la charge de la preuve sur le plan pénal n'est pas évident.

Il est peut-être regrettable que les employeurs n'adoptent une attitude positive que ou surtout lorsqu'il y a pénurie de main-d'œuvre. Quoi qu'il en soit, le problème est réel, certainement en Flandre, et nous devons pouvoir progresser sur ce plan.

Je suis heureuse également que la ministre ait dit dans l'entrevue à laquelle j'ai fait allusion que l'arrêt de l'immigration n'était pas une solution, à un moment où le chômage parmi les allochtones de Belgique est important.

Que pense pouvoir faire la ministre pour augmenter la mobilité, peut-être par-delà la frontière linguistique ? Ce pourrait être une solution au chômage dans certains groupes de population.

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – La commission du Sénat aura l'occasion d'évoquer cette problématique dès que le Conseil d'État se sera prononcé sur les amendements du gouvernement à la proposition de loi.

Nous avons effectivement un problème de mobilité pour le travail. Il existe parfois d'importantes poches de chômage dans certaines sous-régions alors que d'autres, limitrophes, sont confrontées à des pénuries. Nous sommes en train d'élaborer, avec les partenaires sociaux, des mesures destinées à remédier aux pièges à l'emploi. Nous prévoyons tout d'abord d'octroyer des primes aux chômeurs qui accepteraient un emploi au delà de la distance légale par rapport à leur domicile. Ensuite, au sein des entreprises, les plans de transport internes et externes, dont l'intérêt aura été reconnu par les partenaires sociaux dans le cadre des accords interprofessionnels, constitueront un deuxième élément de réponse. Il conviendra toutefois d'apporter une solution globale afin d'éliminer les pièges à l'emploi.

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Question orale de M. Patrik Vankrunkelsven au secrétaire d'État à la Coopération au développement sur «une médication antisida bon marché» (n° 2-533)

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *L'importation de médicaments antisida a fait scandale ces dernières semaines en Afrique du Sud. Les multinationales pharmaceutiques recourent à l'argument du droit des brevets pour empêcher l'importation et la distribution de médicaments moins coûteuses.*

Depuis plusieurs années, le nombre de victimes du sida a considérablement diminué grâce aux cocktails de médicaments. Ces cocktails sont cependant trop onéreux pour les pays en voie de développement. C'est pourquoi l'initiative du gouvernement sud-africain bénéficie de notre sympathie. Les pays occidentaux doivent assumer leur part de

initiatief van de Zuid-Afrikaanse regering in deze "noodsituatie" op onze sympathie kan rekenen. Bovendien moeten Westerse landen terzake ook hun deel van de verantwoordelijkheden op zich nemen.

Voldoet de situatie in Zuid-Afrika aan de voorwaarden van de Wereldhandelsorganisatie waardoor in het kader van een nationale noodtoestand patentrechten te allen tijde kunnen worden opzij gezet?

Welke acties zal de Belgische regering ondernemen ten opzichte van de Belgische bedrijven die betrokken zijn in dit dispuut? Bij mijn weten heeft zeker Janssen Pharmaceutica zich aangesloten bij de klacht.

Welke initiatieven zal de Belgische regering op internationaal niveau ontwikkelen om ook de ontwikkelingslanden te laten profiteren van de voordelen van de stabiliserende aidsmedicatie?

De heer Eddy Boutmans, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. – Hoewel de vraag van de heer Vankrunkelsven voor een groot deel buiten mijn bevoegdheid valt, wil ik hem graag het volgende antwoorden.

Ik heb al herhaaldelijk uiteengezet welk belang ons land hecht aan de aids-problematiek in de ontwikkelingslanden en welk engagement wij terzake op ons hebben genomen. Zo hebben wij onder meer onze bijdrage aan UNAIDS aanzienlijk verhoogd. Ik volg de problematiek op allerlei internationale fora, ook al omdat ik het als mijn taak beschouw om binnen onze instellingen de advocaat van de derde wereld te zijn.

Als wij het in eigen land opnemen voor de zwakkeren en hen tegen noodsituaties trachten te beschermen, dan moeten we ook aanvaarden dat de aids-epidemie in een aantal Afrikaanse landen van die omvang is dat ze moeilijk anders dan als een noodsituatie kan worden gekenmerkt. De aids-epidemie is er een echt ontwikkelingsprobleem geworden. Ook de bestrijding ervan is zo veelomvattend dat het te vrezen valt dat die noodsituatie nog jaren, mogelijk tientallen jaren zal aanhouden. Uitzonderlijke omstandigheden vereisen dan ook uitzonderlijke ingrepen.

Een coherent en zinvol aids-beleid moet in de eerste plaats sociaal-educatief en preventief te werk gaan en de nadruk leggen op de uitbouw van een basisgezondheidszorg. Dat neemt niet weg dat ook de behandeling van patiënten en de verzachting van hun lot belangrijke aspecten zijn.

Op de meeste internationale fora waar de aids-problematiek ter sprake komt, zoals op de internationale aids-conferentie in Durban van juni jongstleden, wordt het begrip noodsituatie terzake helemaal aanvaard. Het begrip noodsituatie wordt ook door de Wereldhandelsorganisatie erkend, maar jammer genoeg niet duidelijk gedefinieerd. Door de scherpe meningsverschillen is de discussie over het intellectueel eigendomsrecht aanzienlijk vertraagd en sinds Seattle nog nauwelijks opgeschoten.

Criteria om het begrip noodsituatie te omschrijven zijn op het ogenblik dan ook niet echt vastgelegd. De WHO-reglementen voorzien nochtans uitdrukkelijk in mechanismen om in geval van humanitaire noodsituaties uitzonderingen op de normale octrooiregels toe te staan.

Eerder dan als regering zelf een oordeel te vellen over de

responsabilité.

La situation en Afrique du Sud répond-elle aux conditions de l'Organisation mondiale du commerce qui permet de ne pas respecter le droit des brevets dans des situations d'urgence nationale ?

Quelles actions le gouvernement belge va-t-il entreprendre à l'égard des entreprises belges, comme Janssen Pharmaceutica, impliquées dans ce conflit ? Quelles initiatives développera-t-il au niveau international pour que les pays en voie de développement bénéficient des avantages de la médication antisida ?

M. Eddy Boutmans, secrétaire d'État à la Coopération au développement. – Bien que cette question dépasse en grande partie mes compétences, je me ferai un plaisir d'y répondre.

Nous attachons une grande importance au problème du sida dans les pays en voie de développement, comme le prouve l'augmentation considérable de notre contribution à ONUSIDA.

Dans certains pays africains, l'épidémie peut être considérée comme une situation d'urgence qui durera encore des décennies. Nous devons accentuer la prévention en mettant sur pied une politique de santé de base, sans négliger le traitement des patients.

Tout le monde, y compris l'OMC, reconnaît que ces pays se trouvent dans une situation d'urgence. Ce terme n'est toutefois pas clairement défini. Les divergences d'opinion ont considérablement ralenti la discussion relative à la propriété intellectuelle. L'OMC prévoit pourtant des exceptions aux règles d'octroi en cas de situation d'urgence humanitaire.

Le gouvernement belge veut conduire à une interprétation positive des règles de l'OMC.

Le Conseil européen des ministres de la Coopération au développement a approuvé un texte débouchant sur un plan d'action qui prévoit de parvenir à un accord avec l'industrie pharmaceutique.

Un groupe de travail européen étudie des mécanismes permettant de stimuler la recherche et le développement de médicaments difficilement commercialisables. En Belgique, un groupe de travail intercabinets chargé des médicaments à faible diffusion ou trop onéreux discute également du problème des médicaments destinés aux pays en voie de développement. Ce groupe a l'intention d'influencer l'Union européenne dans un sens favorable.

En ma qualité de secrétaire d'État à la Coopération au développement, je soutiens la proposition des organisations belges qui s'occupent de ce problème et visent à réunir une table ronde impliquant activement l'industrie pharmaceutique.

Je suis d'avis que la situation en Afrique du Sud peut être qualifiée de situation d'urgence. La Belgique essaie d'influencer la position européenne, afin que l'on mette des

WHO-regels, wil België de dialoog aanzwengelen om tot een positieve invulling van deze regels komen. Die onderhandelingen verlopen in het kader van de Europese Unie. Het departement van Ontwikkelingssamenwerking is betrokken bij de voorbereiding van het Belgische standpunt terzake en verdedigt hierbij het belang van de ontwikkelingslanden en hun bevolking.

In september 2000 zijn we erin geslaagd een rondetafelconferentie op te zetten. De Europese Unie was vertegenwoordigd door maar liefst zes commissarissen. Er werd overleg gepleegd met de belangrijkste UNO-organisaties onder coördinatie van UNAIDS, met de lidstaten, met partnerlanden en met vertegenwoordigers van de civiele samenleving en van de farmaceutische industrie. Uit dit overleg is een tekst voortgevloeid die goedgekeurd is op de Europese Raad van ministers van Ontwikkelingssamenwerking van november jongleden. Het daaraan verbonden actieplan wordt op de volgende Raad ter goedkeuring voorgelegd. Een belangrijk onderdeel van dit actieplan is een akkoord te bereiken met de geneesmiddelenindustrie. De nadruk ligt daarbij op consensuele instrumenten, zoals gedifferentieerde prijzen en vrijwillige licenties, maar er wordt ook uitdrukkelijk verwezen naar andere mogelijkheden, zoals parallelle import of dwanglicenties, die in het kader van de Wereldhandelsorganisatie mogelijk zijn. In mijn openingstoespraak heb ik een appèl gedaan op het ethisch besef van de mensen die bestuursfuncties bekleden in farmaceutische bedrijven, maar ik heb ook gezegd dat zo nodig juridische instrumenten moeten worden gebruikt.

Een Europese werkgroep bestudeert mechanismen om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren van geneesmiddelen die niet of moeilijk commercialiseerbaar zijn. In België is er een interkabinettenwerkgroep actief rond de zogenaamde weesgeneesmiddelen. Dat begrip wordt breed gedefinieerd. Het gaat niet enkel om de geneesmiddelen waar weinig mensen baat bij hebben, maar ook om geneesmiddelen die voor weinig mensen betaalbaar zijn. De werkgroep bespreekt ook de problematiek van geneesmiddelen voor ontwikkelingslanden. Er zijn nog geen definitieve conclusies geformuleerd, maar het is in ieder geval de bedoeling om de Europese Unie in positieve zin te beïnvloeden.

Ik heb als staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking de organisaties die zich in België met dit thema bezighouden en die onze bezorgdheid delen, steeds gesteund bij hun demarches voor een meer menselijke benadering van het geneesmiddelenprobleem op mondiaal niveau. Ik steun dan ook het voorstel van die organisaties om een Belgische rondetafelconferentie te organiseren waarbij de farmaceutische industrie, die in ieder geval een partner in de oplossing is, actief betrokken wordt.

Ik ben van oordeel dat er in Zuid-Afrika sprake is van een noodtoestand is. België tracht het Europees standpunt te beïnvloeden, opdat er in de landen waar Aids een belangrijk probleem is, geneesmiddelen ter beschikking worden gesteld. Op dit ogenblik is het nog niet duidelijk welk standpunt de Europese Unie zal innemen. Ik hoop dat het in de door ons gewenste richting zal gaan.

médicaments à la disposition des pays où le sida représente un problème important. À l'heure actuelle, il est difficile de prévoir le point de vue qu'adoptera l'Union européenne. J'espère qu'il ira dans le sens que nous souhaitons.

Mondelinge vraag van de heer Jean Cornil aan de minister van Financiën over «het niet-belasten van op de beurs behaalde meerwaarden» (nr. 2-529)

De heer Jean Cornil (PS). – De jongste tien jaar zijn de beurswaarden enorm gestegen en kon snel en gemakkelijk winst worden gerealiseerd door de aankoop en verkoop van effecten. Zoals iedereen weet, is het speculatieve element hierbij zeer belangrijk.

Niettemin worden de gerealiseerde meerwaarden sinds 1992 nauwelijks nog belast en kan er dus ook geen sprake zijn van herverdeling.

Het Wetboek Inkomstenbelasting werd zelfs gewijzigd om de vennootschappen van deze vrijstelling te laten genieten.

Nu men de fiscale druk op de arbeid wil verminderen en er toch nog heel wat collectieve noden moeten worden gelenigd, vind ik het stuitend dat honderden miljarden – in 1999 zou het om een bedrag van 1.200 miljard gaan – volledig vrijgesteld zijn van belastingen, temeer omdat het onwaarschijnlijk is dat dergelijke meerwaarden in de toekomst nog kunnen worden gerealiseerd gezien de herstructurerings binnen het bedrijfsleven. De wijziging van artikel 192 van het WIB zou de Staat voor 1999 bijna 500 miljard kosten.

Wat betekent dit voor het jaar 2000? Ik besef wel dat de herinvoering van de belasting in de huidige economische context aanleiding kan geven tot een tweede fiscaal cadeau. Wat denkt de minister hierover?

Heeft de belastingadministratie de jongste jaren de nodige controles uitgevoerd om na te gaan of sommige operaties niet in strijd waren met de witwaswet?

In Frankrijk bestaat een dergelijk belasting als onderdeel van de ondernemingsfiscaliteit. De huidige Franse regering zou de aanslagvoet onlangs zelfs hebben verhoogd.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Ik heb ook de cijfers gezien die in de pers zijn verschenen. Het verbaast me altijd als ik merk hoe sommige leden van mijn administratie wel de opbrengst kunnen berekenen van een belasting die niet bestaat, maar er tegelijkertijd niet in slagen de aanslagbiljetten voor de personenbelasting op tijd te versturen of de te veel betaalde verkeersbelasting op tijd terug te storten. Ook slaagt men er bijvoorbeeld tot op vandaag niet in me het precieze bedrag mee te delen van wat de Schatkist uit bepaalde fiscale fraudedossiers recupereert.

Ik zal met genoeg kennis nemen van de verschillende ramingen als ze me officieel worden meegedeeld.

Dit gezegd zijnde, beschikken we nog niet over de cijfers over het jaar 2000.

Met betrekking tot de min- en meerwaarden op aandelen, heb ik aan de Hoge raad voor financiën gevraagd deze

Question orale de M. Jean Cornil au ministre des Finances sur «l'absence de taxation des plus-values boursières» (n° 2-529)

M. Jean Cornil (PS). – Ces dix dernières années, la croissance des valeurs boursières a été colossale ; des profits faciles et rapides ont pu être engrangés par l'achat et la vente de ces valeurs mobilières. Comme on le sait, dans ce jeu d'échange, la part spéculative est considérable.

Or, d'après mes informations, depuis 1992, les plus-values réalisées échappent quasi totalement à l'impôt. Notre système fiscal ne permet pratiquement pas aux autorités publiques d'opérer le moindre prélèvement sur ces gains et par là, la moindre redistribution.

Le Code des impôts sur les revenus a même été modifié pour permettre aux sociétés de bénéficier de cette exonération.

À l'heure où l'on souhaite, légitimement, réduire la pression fiscale sur le travail, et où cependant certains besoins de la collectivité sont loin d'être rencontrés, le fait qu'une masse financière de centaines de milliards – 1200 milliards pour l'exercice 1999, si je suis bien informé – soit totalement immunisée a quelque chose d'autant plus choquant que des opérations donnant de tels résultats pourraient ne plus se reproduire dans les prochaines années – je pense à la restructuration d'un certain nombre de grands groupes industriels. La modification de l'article 192 du Code des impôts sur les revenus représenterait, pour 1999, un manque à gagner de près de 500 milliards pour l'État.

M. le Ministre pourrait-il faire le point sur cette question pour l'année 2000 ? Je ne suis pas naïf, mais je sais que dans le contexte économique actuel, une reprise de la taxation sur ce type de profits pourrait donner lieu à un second cadeau fiscal. Je voudrais connaître l'avis du ministre car il s'agit, en l'occurrence, de masses budgétaires gigantesques.

M. le ministre peut-il m'indiquer si au cours de ces dernières années, l'administration fiscale a pu effectuer les contrôles nécessaires afin de garantir la régularité des opérations réalisées, notamment par rapport à la loi sur le blanchiment ?

Enfin, d'après mes informations, une telle taxation existerait en France, dans la fiscalité relative aux sociétés. Il semblerait même que l'actuel gouvernement français vienne d'augmenter le taux de l'impôt.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Comme vous, monsieur Cornil, j'ai pris connaissance d'un certain nombre de chiffres qui ont été diffusés dans les médias. Je suis toujours émerveillé de constater la capacité de certains membres de mon administration à calculer de manière précise le rendement qui aurait pu être celui d'un impôt qui n'existe pas, à propos d'une base taxable qu'il n'est pas toujours facile d'apprécier, alors qu'au même moment, il semble très difficile d'envoyer dans les délais les avertissements-extraits de rôle à l'impôt des personnes physiques ou de rembourser dans les temps des montants payés à tort par certains contribuables en matière de taxes de circulation ! Comme je l'ai déjà dit dans des assemblées parlementaires, jusqu'à présent, on n'arrivait pas, par exemple, à me donner le montant exact de récupérations encaissé par la Trésorerie de l'État dans certains dossiers de fraude fiscale !

Je prendrai connaissance – avec ravissement ! – des

problematiek op te nemen in zijn onderzoek over de hervorming van de vennootschapsbelasting. Ik hoop dat ik over een maand over het eindrapport kan beschikken. Ik zal dan eerst met de sociale gesprekspartners bespreken in welke mate een vermindering van de nominale aanslagvoet van de vennootschapsbelasting kan worden gecompenseerd door een reeks ontheffingen en vrijstellingen.

Ik wil alleen uw aandacht vestigen op het volgende punt. Als men de meerwaarden wil belasten, moet er ook een aftrek komen voor de minwaarden, wat mij in het huidige beursklimaat toch enigszins doet aarzelen. Ik was er niet bij toen de regering in het begin van de jaren negentig besliste de meerwaarden niet meer te belasten. Als we nu de omgekeerde weg zouden inslaan, loop ik het risico dat een parlamentslid me over enkele maanden of jaren vraagt waarom ik het na jaren van niet-belasting van de meerwaarden nu mogelijk maak dat bedrijven – misschien zelfs dezelfde – belangrijke minwaarden aftrekken.

Neem nu de telecommunicatiesector. Die boekte de jongste jaren veel winst dank zij de gerealiseerde meerwaarden op aandelen. Maar dat is nu anders. Als we nu het mechanisme plots zouden omkeren, zouden niet alleen de meerwaarden van de jongste tien jaar niet zijn belast, maar zou daarbovenop de aftrek van de minwaarden nu een daling van de fiscale inkomsten tot gevolg hebben.

We zullen dit debat vanaf april voeren.

Sinds bekend is dat we de vennootschapsbelasting willen hervormen, wordt een nieuw spelletje gespeeld dat erin bestaat de ideale aanslagvoet voor ondernemingen te raden. Het huidige cijfer is 40,17. Het volstaat dus een cijfer te kiezen tussen 0 en 40.

Daarentegen krijg ik heel weinig precieze voorstellen over de compensaties, die ervoor moeten zorgen dat het om een neutrale operatie gaat.

De controles worden voornamelijk uitgevoerd door de Bijzondere belastinginspectie. De BBI is in de jaren negentig moeten overgaan tot heffingen om het fenomeen van de cash-bedrijven en van andere constructies gebaseerd op het oneigenlijke gebruik van de vrijstellingen van artikel 192 van het WIB 1992 tegen te gaan.

In verband met deze cash-bedrijven geeft een statistiek van 31 oktober 2000 aan dat de bijkomende belastbare inkomsten 15,25 miljard bedragen, wat een belastingaanslag van 11,820 miljard vertegenwoordigt. Ik voeg eraan toe dat deze fiscale rechtzettingen geregeld gepaard gingen met gerechtelijke stappen.

Ik besluit dat we alles in het werk hebben gesteld om ervoor te zorgen dat de beslissing van het begin van de jaren negentig correct wordt uitgevoerd. Bij misbruiken treedt de Bijzondere belastinginspectie op.

Wat de meerwaarden betreft, moet rekening worden gehouden met de gevolgen van een eventuele nieuwe maatregel. Wat zou er gebeuren bij een waardedaling? Deze problematiek is een onderdeel van het debat over de vennootschapsbelasting dat binnenkort wordt gevoerd op basis van het rapport van de Hoge raad voor financiën.

différentes évaluations le jour où elles me seront officiellement communiquées ! Je suis toujours frappé de constater l'écart qui existe entre l'extraordinaire capacité à calculer des montants sur un impôt inexistant et l'incapacité à me fournir des chiffres non pas sur des impôts mais sur des recettes à encaisser.

Cela dit, nous ne disposons pas encore des chiffres relatifs à l'année 2000.

Pour ce qui est des moins-values et des plus-values sur actions, j'ai demandé au Conseil supérieur des Finances d'intégrer cette problématique dans son analyse concernant la réforme de l'impôt des sociétés. J'espère disposer, d'ici un mois, de son rapport final, sur la base duquel j'ouvrirai une large discussion – en commençant par les partenaires sociaux – sur la capacité de réduire le taux nominal de l'impôt des sociétés, moyennant une compensation réalisée dans le cadre d'un certain nombre de mécanismes d'exemption et d'exonération.

Je voudrais simplement vous rendre attentif à un point. Si l'on envisageait une fiscalisation des plus-values, voire des moins-values, puisque vous avez évoqué cet aspect également, il faudrait bien entendu tenir compte, sous forme de déduction, des moins-values constatées ou réalisées, ce qui, dans le climat boursier actuel, suscite chez moi une certaine crainte. En effet, je n'ai pas participé à la décision prise au début des années nonante, lorsque le gouvernement – qui est à l'origine de la situation que vous décriviez – a choisi la voie de l'immunisation totale des plus-values. Si l'on devait prendre le chemin inverse, je n'aimerais pas que, d'ici quelques mois ou quelques années, un parlementaire me demande pourquoi, après avoir permis, pendant une aussi longue période, d'immuniser les opérations de plus-value, j'ai autorisé les entreprises – peut-être d'ailleurs les mêmes – à déduire d'importantes moins-values.

Prenons comme exemple le secteur des télécommunications. Voyez, d'une part, les profits réalisés, ces dernières années, notamment au travers des plus-values sur actions et, d'autre part, la situation que nous connaissons actuellement. Si l'on devait, de manière abrupte, inverser la mécanique, nous aurions non seulement connu une immunisation des plus-values pendant une décennie en fonction d'une décision prise au début des années nonante, mais nous serions en outre confrontés aujourd'hui à l'obligation d'acter des moins-values, donc des recettes fiscales moindres, au travers de réductions de valeurs.

Cela étant, ce débat sera donc ouvert dès le mois d'avril, comme, d'ailleurs, beaucoup d'autres, portant sur la technique d'amortissement dans les entreprises, sur les revenus définitivement taxés et sur bien d'autres sujets encore.

Depuis que nous avons lancé l'idée d'une réforme de l'impôt des sociétés, un nouveau jeu – pas très compliqué, puisqu'il consiste à me donner un chiffre entre 0 et 40 – est assez largement pratiqué. Quel serait, à l'avenir, le pourcentage idéal de l'impôt des sociétés ? Le chiffre actuel est de 40,17. Il suffit donc de choisir un chiffre de 0 à 40 pour m'indiquer où nous devrions nous situer.

Par contre, en parallèle, je reçois peu de propositions précises concernant les compensations, destinées à rendre l'opération

De heer Jean Cornil (PS). – *Het verheugt me dat deze problematiek deel uitmaakt van de algemene hervorming van de vennootschapsbelasting.*

De minister heeft evenwel niets gezegd over het probleem dat zich mogelijk op Europees vlak kan stellen. Men heeft het in dit verband vaak over delocalisering. Houden de werkgroepen, die zich over de harmonisering van de Europese fiscaliteit buigen, rekening met dit aspect? Het noorden en het zuiden van Europa hebben een totaal verschillende fiscale cultuur.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – *De aan de gang zijnde onderhandelingen op Europees vlak hebben betrekking op het zogenaamde fiscale pakket, waarvan ook de gedragscode deel uitmaakt. Het gaat daarbij om een aantal praktijken die de concurrentie ongunstig beïnvloeden. De maatregelen in verband met de meerwaarden vallen daar niet onder.*

neutre.

Les vérifications sont, quant à elles, essentiellement effectuées par l'ISI, l'Inspection spéciale des impôts. Cette instance a été, à la fin des années nonante, amenée à procéder à des impositions pour contrer le phénomène dit des sociétés *cash* ou de liquidités, ainsi que d'autres constructions basées sur l'utilisation, abusive, cette fois, des exonérations reprises à l'article 192 du Code sur les impôts des revenus 1992.

En ce qui concerne, plus particulièrement, les sociétés de liquidités, une statistique établie au 31 octobre 2000 montre que des suppléments de revenus imposables ont été établis à concurrence de 15,25 milliards, et des impôts enrôlés, pour 11,820 milliards. Je voudrais, à cet égard, signaler que des dénonciations en justice ont régulièrement accompagné ces redressements fiscaux.

En conclusion, je vous dirai, d'une part, que toutes les mesures sont prises pour vérifier que la décision datant du début des années nonante est correctement appliquée. Si abus il y a, l'Inspection spéciale des impôts intervient. Vous avouerez que le chiffre de 11 milliards, qui correspond, je le rappelle, aux impôts enrôlés, est loin d'être insignifiant.

En ce qui concerne la problématique des plus-values, comme bien d'autres thèmes liés aux sociétés, il faut, comme je l'ai dit, prendre en compte les conséquences complètes d'une nouvelle mesure. Que se passerait-il en termes de réduction de valeurs ? Par ailleurs, cet élément doit être intégré dans le débat sur l'impôt des sociétés, débat qui s'ouvrira donc dès le mois d'avril, sur la base du rapport du Conseil supérieur des Finances. Nous reviendrons sur ce thème et sur d'autres dans le cadre de cette concertation.

M. Jean Cornil (PS). – Je remercie le ministre de ces précisions. Je me réjouis évidemment qu'il ait intégré cette problématique de la taxation sur les plus-values boursières dans le cadre de la réforme générale de l'impôt des sociétés.

Par contre, monsieur le ministre, vous ne m'avez pas répondu sur le problème éventuel au niveau européen. Un des arguments avancés est la délocalisation. J'aurais aimé savoir si cette question était prise en compte par les groupes de réflexion sur une harmonisation fiscale européenne. Il semble que la philosophie même de la taxation soit très différente entre le nord et le sud de l'Europe.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Les négociations actuellement en cours au niveau européen concernent ce que l'on appelle le paquet fiscal dont fait partie le code de conduite, c'est-à-dire un certain nombre de pratiques considérées comme dommageables en matière de concurrence, notamment entre les fiscalités liées aux entreprises. Les mesures relatives aux plus-values n'ont pas été considérées comme des pratiques dommageables pour la Belgique.

Cependant, nous progressons dans la négociation sur le code de conduite. Comme je l'ai déjà souligné dans cette assemblée, un certain nombre de mesures devront faire l'objet de réaménagements, en tout cas d'ici la fin de leur période d'application, c'est-à-dire le 31 décembre 2005. Il s'agit notamment du débat sur les centres de coordination ou d'autres mécanismes proches. La problématique des plus-values ne fait pas partie de cet ensemble et ne fait donc pas

Mondelinge vraag van de heer François Roelants du Vivier aan de minister van Justitie en aan de minister van Financiën over «de strijd tegen de internationale sluikehandel in sigaretten» (nr. 2-521)

De heer François Roelants du Vivier (PRL-FDF-MCC). – *Ons land kende recent spectaculaire inbeslagnames van sigaretten. In de streek van het Centrum werden achtereenvolgens vijf miljoen en één miljoen sigaretten in beslag genomen. België vormt een draaischijf in de sluikehandel van Oost-Europese landen naar hoofdzakelijk Groot-Brittannië. De redenen daarvoor zijn de nabijheid van dat land, onze kleine oppervlakte en vooral het kleine aantal douaniers en het feit dat zij geen officier van gerechtelijke politie zijn. Er zijn eveneens te weinig fiscale substituten. In het Waalse Gewest is er op een kader van zes fiscale substituten slechts één benoemd en actief.*

Wat hebben de ministers ondernomen? Wat Justitie betreft, zou aan de douaniers de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie moeten worden verleend en het parket zou over voldoende fiscale substituten moeten beschikken.

Ik had graag meer uitleg over het regeringsbeleid inzake de strijd tegen de sluikehandel in sigaretten, in het bijzonder binnen de Europese Unie.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – *Wegens zijn geografische ligging en zijn uitgebreid wegennet is België reeds lang een zeer belangrijke doorgangsweg tussen het noorden en het zuiden en tussen het oosten en het westen van het continent. De transit door ons land is enorm toegenomen.*

In die context zijn de illegale handel, bijvoorbeeld van drugs, en de sluikehandel aanzienlijk toegenomen. Sigarettensmokkel is daarvan een voorbeeld.

De strijd tegen die netwerken vormt vanzelfsprekend één van de vele prioriteiten van de parketten. De fiscale fraude bij de sluikehandel in sigaretten wordt bestreden. Toch gaat het om gewone misdaad. De fiscale substituten zijn dus niet in het bijzonder geschikt om deze materie te behandelen. Hun werk concentreert zich voornamelijk op andere onderwerpen.

Het is wel juist dat weinigen zich momenteel geroepen voelen tot het ambt van substituut in het algemeen en fiscaal substituut in het bijzonder.

Ondanks een bijkomende vergoeding zijn de kandidaten en degenen die slagen voor het examen schaars. Daarom werden twee maatregelen genomen. De benoemingsvoorwaarden werden gelijkgesteld met die voor de fiscale rechters en er kwam een bijkomende vergoeding. Door een koninklijk besluit van 17 juni 1994 konden zestien fiscale ambtenaren bij de parketten worden gedetacheerd. De vorige regeringen hebben dat echter nooit uitgevoerd. De minister van Financiën en ikzelf hebben dat definitief geregeld door de publicatie in het Belgisch Staatsblad van 29 december 2000 van een besluit dat de toepassingsmodaliteiten van die terbeschikkingstelling

l'objet d'un débat européen spécifique.

Question orale de M. François Roelants du Vivier au ministre de la Justice et au ministre des Finances sur «la lutte contre le trafic international des cigarettes» (n° 2-521)

M. François Roelants du Vivier (PRL-FDF-MCC). – Notre pays a été tout récemment le théâtre de saisies spectaculaires de cigarettes. Dans la région du Centre, cinq millions et un million de cigarettes ont été successivement saisies. La Belgique constitue une plaque tournante pour le trafic en provenance des pays de l'Est et essentiellement à destination du Royaume-Uni. Parmi les raisons de ce trafic, outre la proximité de notre pays avec le Royaume-Uni et l'exiguïté de notre territoire national, il y a essentiellement le problème du petit nombre de douaniers dont nous disposons et surtout le fait qu'ils n'aient pas qualité d'officiers de police judiciaire. Il y a également le nombre insuffisant de substituts fiscalistes. Ainsi, en Région wallonne, pour un cadre théorique de six substituts fiscalistes au parquet, seul un magistrat est actuellement nommé et opérationnel.

Je souhaiterais savoir ce que vous avez entrepris, messieurs les ministres. En ce qui concerne le département de la Justice, il conviendrait que le statut d'officier de police judiciaire soit accordé aux agents des douanes et que le parquet soit suffisamment pourvu en substituts fiscalistes.

J'aimerais également que soit détaillée la politique du gouvernement en matière de lutte contre le trafic de cigarettes, en particulier dans le cadre de l'Union européenne.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – Compte tenu de sa situation géographique et du développement de ses voies de communication, la Belgique est depuis longtemps devenue une voie de passage très importante entre le nord et le sud de l'Europe, et entre l'est et l'ouest du continent. Le transit de biens et de marchandises à travers notre pays s'est considérablement accru.

Dans ce contexte, le transit de marchandises contrefaites, illégales – par exemple les stupéfiants – ou en fraude des droits fiscaux, s'est considérablement développé. Les cigarettes de contrebande en constitue l'un des exemples.

La lutte contre ces filières constitue bien évidemment une des multiples priorités des parkets. Si l'aspect fiscal du problème du trafic de cigarettes est évidemment un des objectifs de cette lutte, il n'en demeure pas moins que cette matière relève essentiellement de la délinquance ordinaire. Les substituts fiscaux ne sont donc pas particulièrement habilités à gérer cette matière et l'action de ceux-ci se concentre principalement vers d'autres sujets d'activités.

Il est toutefois parfaitement exact que nous connaissons actuellement une importante crise des vocations pour les candidats aux fonctions de substituut du procureur du Roi en général et de substituut fiscaliste en particulier.

Malgré une indemnité complémentaire prévue par le code judiciaire pour ces fonctions, il faut constater que rares sont les candidats potentiels à se manifester et à réussir l'examen d'aptitude prévu pour devenir magistrat. Nous avons dès lors pris deux mesures : les conditions de nomination qui sont alignées sur celles des juges fiscaux – l'unification est

vastlegt.

Het Staatsblad heeft eveneens een gemeenschappelijk koninklijk besluit van Financiën en Justitie gepubliceerd dat het mogelijk maakt fiscale ambtenaren te detacheren naar het CDGEFID, een organisme dat inmiddels werd geïntegreerd in de federale politie. Op dat besluit werd gewacht sinds de wet van 30 maart 1994.

Wat het statuut van officier van gerechtelijke politie voor de douaniers betreft, verwijs ik naar het antwoord van de minister van Financiën. Tussen ons beiden bestaat daarover een consensus.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – *Ik bevestig wat mijn collega van Justitie heeft gezegd over de samenwerking tussen onze departementen. Ik voeg er twee dingen aan toe. Het eerste betreft het Europese aspect en de bevoegdheden van het Europees Bureau voor de fraudebestrijding. Het tweede betreft de beslissing van België om zich aan te sluiten bij de klacht van de Europese Commissie tegen twee Amerikaanse multinationals. Dat vult de stappen aan die we op intern vlak kunnen nemen.*

Ik heb in de ECOFIN-Raad een bijkomende verificatie gevraagd vooraleer die beslissing te nemen. Ik wou weten wat er kon gebeuren als de klacht werd verworpen. Gelet op de Amerikaanse procedures en de eventuele schadevergoedingen, wou ik voorkomen dat de lidstaten van de Unie zouden moeten opdraaien voor eventuele negatieve gevolgen. Na de nodige geruststelling hebben we ons aangesloten bij de klacht van de Commissie. Als ministers van Financiën en Justitie bevestigen we hiermee onze wil om dat soort fraude te bestrijden op nationaal vlak, om de goede werking van organismen zoals het Europees Bureau voor de fraudebestrijding te verzekeren en om ons te gelegener tijd aan te sluiten bij Europese acties tegen multinationals, ook Amerikaanse, waarop een aantal zware verdenkingen rusten inzake fraude.

We kunnen u dus geruststellen wat de strijd tegen deze fraude betreft. We nemen zo snel mogelijk de nodige initiatieven op het binnenlandse, Europese en internationale niveau om te tonen dat België deze plaag efficiënt wil bestrijden.

De heer François Roelants du Vivier (PRL-FDF-MCC). – *Ik dank de ministers voor hun antwoorden. De minister van*

considérable – et l'indemnité complémentaire.

Pour aider les parquets, un arrêté royal du 17 juin 1994 avait prévu que seize fonctionnaires fiscaux seraient détachés auprès des parquets. Les gouvernements précédents n'ont toutefois jamais mis en œuvre cette disposition. Le ministre des Finances et moi-même l'avons définitivement réglée par la publication au *Moniteur Belge* du 29 décembre 2000 d'un arrêté qui détermine les modalités d'application de cette mise à disposition de fonctionnaires fiscaux pour les procureurs du roi et les auditeurs du travail.

J'attire également votre attention sur le fait que le *Moniteur Belge* a également publié un autre arrêté royal, commun aux ministres des Finances et de la Justice, qui permet le détachement de fonctionnaires fiscaux vers l'OCDEFO, organisme intégré depuis lors dans la police fédérale.

Cet arrêté était attendu depuis la loi du 30 mars 1994.

En ce qui concerne le statut d'officier de police judiciaire aux agents des douanes, je laisse le soin au ministre des Finances plus particulièrement concerné de satisfaire à votre curiosité. Je vous dirai néanmoins que ce point fait l'objet d'un consensus entre nous.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Je ne puis évidemment que confirmer les propos de mon collègue de la Justice pour l'ensemble des collaborations entre nos deux départements. Je veux simplement ajouter deux éléments. Le premier porte sur l'aspect européen et les compétences de l'OLAF en matière de lutte contre la fraude et le second concerne la position prise par la Belgique qui a décidé de se joindre à la plainte déposée par la Commission européenne contre deux multinationales américaines. Bien entendu, ces éléments complètent les démarches que nous pouvons entreprendre sur le plan intérieur.

Vous connaissez le dossier. Je tiens à préciser que j'ai eu l'occasion de demander, au sein du conseil Ecofin, une vérification complémentaire avant de décider que la Belgique serait également co-plaignante. Je tenais, en effet, à savoir quelles seraient les conséquences au cas où la plainte n'aboutirait pas. Connaissant les procédures américaines et les éventuels dommages/intérêts, je tiens évidemment à éviter que les répercussions négatives éventuelles ne retombent que sur les États membres de l'Union parce qu'ils se seraient joints à la plainte de la Commission. Étant rassuré au niveau des données techniques de base, nous avons donc choisi de nous joindre à cette plainte, ce qui confirme notre volonté commune, en tant que ministres de la Justice et des Finances de lutter contre ces types de fraude sur le plan national, d'assurer le bon fonctionnement d'organismes tels que l'OLAF et, enfin, lorsque l'occasion s'en présente, de nous joindre à des opérations européennes à l'égard de multinationales, y compris américaines, sur lesquelles pèsent – je n'irai pas au-delà aujourd'hui – un certain nombre de soupçons graves de participation à des mécanismes de fraude. Je crois que l'on peut au moins tenter de vous rassurer en matière de lutte contre la fraude dans ce secteur. Nous prenons le plus rapidement possible les initiatives internes, européennes, voire internationales, nécessaires pour montrer que la Belgique souhaite lutter efficacement contre ce fléau.

M. François Roelants du Vivier (PRL-FDF-MCC). – Je remercie messieurs les ministres, puisque j'ai eu le privilège

Justitie zei dat zijn collega van Financiën een antwoord zou geven over de douaniers. Volgens de administratie zijn er problemen het gevolg van het gebrek aan douaniers. Wat denkt de minister van Financiën daarvan?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Momenteel onderzoekt een werkgroep op mijn kabinet een voorontwerp van wet dat ik snel aan het parlement hoop te kunnen voorleggen. Die tekst wil de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politieke verlenen aan ambtenaren van Douane en Accijnzen. Het komt erop aan te bepalen welke ambtenaren van die promotie zullen kunnen genieten. Ik wil die maatregel immers niet grenzeloos uitbreiden voor ambtenaren van het departement van Financiën. De taken van de fiscale diensten, de politiediensten en de magistratuur moeten duidelijk gescheiden blijven. Binnen de maand zal de regeringscommissaris belast met de strijd tegen de fraude en met de fiscale vereenvoudiging, de heer Zenner, in mijn aanwezigheid een volledig programma voorstellen. Daarin zal sprake zijn van de uitbreiding van de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie tot bepaalde ambtenaren van Douane en Accijnzen. Uit dat programma en vooral uit het debat rond de begrotingscontrole 2001 blijkt onze wil om scanners te plaatsen in de belangrijkste havens van het land. Ik heb reeds voorgesteld een vaste scanner te plaatsen in Antwerpen en een mobiele scanner ter beschikking te stellen van Douane en Accijnzen. Daarmee willen we niet enkel de sigarettensmokkel maar ook de mensenhandel vastberaden bestrijden.

Mondelinge vraag van de heer Philippe Monfils aan de minister van Landbouw en Middenstand over «het vereenvoudigen van de toegang tot bepaalde zelfstandige beroepen» (nr. 2-525)

De voorzitter. – De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie, antwoordt namens de heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Uit recente persberichten heb ik vernomen dat de minister van Middenstand van plan is om de toegang tot 42 middenstandsberoepen te hervormen.

Ik ben het met hem eens dat een aantal problemen in verband met de toegang tot bepaalde beroepen moeten worden opgelost maar ik ben het niet eens met de manier waarop hij

d'obtenir deux réponses à ma question. Le ministre de la Justice avait indiqué que son collègue des Finances me répondrait plus précisément en ce qui concerne les douaniers. Lorsqu'on interroge l'administration, celle-ci évoque les difficultés liées au fait de disposer d'un nombre trop restreint de douaniers pour effectuer les contrôles. Quelle est l'opinion du ministre des Finances à ce sujet ?

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Il existe pour l'instant au sein de mon cabinet un groupe de travail qui étudie un avant-projet de loi que j'espère pouvoir soumettre rapidement au parlement. Ce texte permettra d'octroyer la qualité d'officier de police judiciaire à des fonctionnaires des douanes et accises, le problème étant de sélectionner les fonctionnaires qui bénéficieraient de cette promotion. En effet, comme je l'ai dit à plusieurs reprises, je ne souhaite pas étendre sans limites cette mesure à des membres du département des Finances. Il faut veiller à bien distinguer les rôles au sein des structures de l'État entre les services fiscaux, les services policiers, sans oublier le rôle ultérieur de la magistrature. Je confirme donc que nous sommes en train d'examiner ce type de projet mais je confirme surtout que dans le mois également – ce n'est pas une règle générale – le commissaire du gouvernement chargé, notamment, de la lutte contre la fraude mais aussi de la simplification en matière fiscale, M. Zenner, présentera en ma présence un programme complet qui précisera les modalités relatives, notamment, à ce thème d'extension de la qualité d'officier de police judiciaire à un certain nombre de membres des douanes et accises. Dans ce programme et surtout dans le débat budgétaire en cours à l'occasion du contrôle budgétaire 2001, apparaît également la volonté de mettre en place des systèmes de scanner dans les principales infrastructures portuaires du pays. J'ai proposé jusqu'à présent l'implantation d'un scanner fixe à Anvers et probablement la mise à disposition, au profit de l'administration des douanes et accises, d'un scanner mobile. Je fais simplement remarquer – cela tombe bien puisque nous sommes dans le cadre d'une réponse commune avec le ministre de la Justice – qu'il s'agit, non seulement de la détermination de lutter contre la fraude en matière douanière, notamment dans le domaine des tabacs manufacturés, mais aussi de lutter contre d'autres types de comportement, comme la traite des êtres humains. Vous savez à l'occasion de quel drame ce problème a été soulevé, en particulier au sein de cette assemblée. Nous verrons comment il est possible d'utiliser ce genre d'instrument pour lutter à la fois contre ces deux genres de délits.

Question orale de M. Philippe Monfils au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la simplification de l'accès à certaines professions d'indépendant» (n° 2-525)

M. le président. – M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice, répondra au nom de M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – J'ai pu lire la semaine dernière dans *L'Écho*, *Le Soir* et *La Meuse* que le ministre ayant les Classes moyennes dans ses attributions avait l'intention de réformer l'accès à 42 professions des classes moyennes.

Je pense comme lui qu'il existe une série de problèmes liés à l'accès à la profession qu'il convient de résoudre ; par contre,

dat wil doen.

De bepalingen die de toegang tot een beroep regelen, moeten tot doel hebben de kwaliteit van de dienstverlening en de bekwaamheid van de zelfstandige om een kleine onderneming te leiden, te bevorderen. Vóór hij zich vestigt, moet hij dus blijk geven van de technische kennis die rechtstreeks verband houdt met de uitoefening van zijn beroep en van enige bekwaamheid inzake bedrijfsbeheer.

Een kapper hoeft niet te weten wat de weerstand is van het materiaal waaruit zijn instrumenten zijn vervaardigd, maar hij moet wel zijn instrumenten kunnen gebruiken en een boekhouding kunnen voeren.

De voorgenomen afschaffing van de bestaande vereisten inzake specifieke beroepskennis en bedrijfsbeheer verontrust mij dan ook ten zeerste. Zij kan dramatische gevolgen hebben. Aangezien het ontwerp bijvoorbeeld ook betrekking heeft op vleesgroothandelaars is het de vraag hoe de al kwetsbare voedselveiligheid in een dergelijk systeem zal gegarandeerd worden.

Kan de hervorming niet op meer genuanceerde wijze, in overleg met de beroepsorganisaties en voor elk beroep afzonderlijk geregeld worden, zodat een vereenvoudigde en coherente toegang tot die 42 beroepen mogelijk wordt gemaakt en terzelfder tijd de goede dienstverlening gewaarborgd blijft?

Ik vind het in ieder geval wenselijk dat, vóór een beslissing wordt genomen, het onderwerp in het parlement wordt besproken en een ontmoeting met de middenstandsorganisaties plaatsvindt.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – *Ik lees het antwoord voor van de heer Gabriëls.*

Er worden terecht vragen gesteld bij de modernisering van de wetgeving die de toegang tot bepaalde zelfstandige beroepen regelt.

Indien nodig moet die reglementering afgestemd worden op de evolutie van het economische en sociale leven, op de nieuwe consumptiepatronen en op de inspanningen van de verschillende netwerken voor opleiding en bijscholing.

Bij die afweging moet uiteraard overleg worden gepleegd met alle betrokkenen, niet alleen met de beroepsorganisaties maar ook met de verantwoordelijken van de verschillende diensten die opleiding en bijscholing voor bedrijfsleiders van kleine en middelgrote ondernemingen organiseren.

Het is een werk van lange adem dat een grondige analyse vergt van de grondbeginselen van de toegangswet en van de sectoriële reglementering. Zonder vooruit de willen lopen op het resultaat van dat overleg, kunnen een aantal mogelijke denkpistes genoemd worden.

Een eerste piste bestaat erin te onderzoeken of de voorwaarden inzake de kennis van bedrijfsbeheer voor alle zelfstandige beroepen moeten behouden blijven, ongeacht of ze gereguleerd worden door de toegangswet.

Volgens een tweede piste zou er een hergroepering kunnen gebeuren in vier beroepsgroepen: de bouw, de verzorgingssector, de technische beroepen en de voedingssector. Voor elke groep zouden dan

je ne partage pas son approche pour y parvenir.

En effet, l'objectif des mesures réglementant l'accès à une profession doit être la promotion de la qualité du service offert, ainsi que la capacité de l'indépendant à gérer une petite entreprise. Ce dernier, pour s'installer, doit donc faire la preuve de connaissances techniques directement liées à l'exercice de la profession concernée et d'une capacité de gestion.

Il ne convient pas, par exemple, qu'un coiffeur connaisse la résistance des matériaux dont sont faits ses outils, mais il doit pouvoir les utiliser et tenir une comptabilité.

À cet égard, je crois que la volonté exprimée de supprimer l'exigence de compétences professionnelles spécifiques et d'aptitude à la gestion est inquiétante pour l'avenir et risque d'engendrer des drames. Ainsi, les grossistes en viande étant concernés par votre projet, que deviendrait dans un tel système la garantie, déjà fragile, de la sécurité alimentaire ?

Ne pourrait-on envisager, pour réformer l'accès à la profession, une approche plus nuancée qui consisterait à examiner, en collaboration avec les organisations professionnelles, la situation au cas par cas des 42 professions, en vue d'organiser un accès cohérent et simplifié à chaque profession, tout en gardant et améliorant la qualité de service de nos indépendants ?

Je pense qu'il convient à tout le moins qu'avant qu'une décision ne soit prise, ce sujet fasse l'objet d'un débat au Parlement et d'une rencontre avec les organisations des classes moyennes.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – Je vous donne lecture de la réponse qui m'a été transmise par M. Gabriëls.

Il est légitime de s'interroger sur une modernisation de la loi d'accès à la profession et des différentes réglementations prises en application de cette loi.

Il faut réfléchir à une éventuelle adaptation de ces réglementations d'accès à l'évolution de la vie économique et sociale, aux nouvelles pratiques de consommation ainsi qu'aux efforts entrepris par les différents réseaux de formation pour élever et moderniser les niveaux de connaissances à acquérir.

Bien entendu, ce travail de réflexion doit se faire en concertation avec toutes les parties intéressées, qu'il s'agisse des organisations professionnelles sectorielles ou des organisations interprofessionnelles, mais également avec les différents responsables des réseaux de formation de notre pays, et plus particulièrement les responsables des formations techniques et professionnelles et de la formation spécialement destinée aux chefs des petites et moyennes entreprises.

C'est un travail de longue haleine qui ne pourra aboutir qu'après une analyse approfondie des principes mêmes de la loi d'accès et des différentes réglementations sectorielles. Sans vouloir préjuger du résultat de ces concertations, différentes pistes peuvent déjà être évoquées. Elles ont été citées à l'une ou l'autre reprise, tant dans les milieux professionnels qu'au niveau politique.

Une première piste à examiner est celle de la nécessité éventuelle de maintenir les conditions de connaissances de

gemeenschappelijke basisvereisten kunnen worden vastgelegd.

Een derde piste beoogt een snellere uitreiking van de attesten via reorganisatie en uniformisering. Dit moet onderzocht worden in samenwerking met de kamers van ambachten en neringen.

De vierde piste bestaat erin te kijken of de vereiste beroepskennis nog overeenstemt met de evolutie van de geboden opleiding. Voor sommige beroepen is de opleiding immers zeer positief geëvolueerd, voor andere beroepen is het moeilijk om te bepalen welke opleiding echt overeenstemt met de vereiste bekwaamheid.

Deze verschillende pistes kunnen als leidraad dienen voor het algemeen overleg tussen de verschillende betrokkenen die in het belang van de consument streven naar een zo goed mogelijke opleiding voor kandidaat-ondernemers, maar die ook willen vermijden dat onaangepaste of verouderde belemmeringen de ondernemingsgeest zouden ondermijnen.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Ik dank de minister voor het antwoord dat hij ons meedeelde. Dankzij dit gedetailleerde antwoord op een parlementaire vraag, krijgen we een veel genuanceerder beeld van deze kwestie dan in een vinnig persartikel. Aangezien de heer Gabriëls in zijn nota uitdrukkelijk de intentie te kennen geeft om hierover met de sector overleg te plegen, kan ik zijn voorstel om de evaluatieproeven te herzien enkel toejuichen.*

gestion pour l'ensemble des professions indépendantes, qu'elles soient ou non réglementées dans le cadre de la loi d'accès. Ne conviendrait-il pas d'avoir une approche plus sectorielle et de permettre à l'exécutif d'imposer ou non ces connaissances en fonction de l'importance de l'activité, de ses rapports avec les consommateurs et avec les différents partenaires commerciaux ?

Une deuxième piste concerne un éventuel regroupement d'ordre sectoriel. On a déjà parlé de quatre grands groupes de professions : la construction, les soins aux personnes, les professions techniques et le secteur de l'alimentation. Il est légitime de se demander, pour chacune de ces grandes catégories, si la définition de socle commun de compétences ne serait pas possible.

Une troisième piste réside dans la recherche d'une volonté de simplification et d'une plus grande rapidité dans la procédure de délivrance des attestations : c'est un travail de réflexion qu'il conviendra de mener avec les chambres des métiers et des négoce. Ne pourrait-on envisager, par exemple, un renforcement du pouvoir du secrétaire lui permettant de délivrer immédiatement un nombre encore plus important d'attestations, sans passer par le bureau ? Ne pourrait-on pas aussi veiller à une certaine uniformisation de jurisprudence et à ce qu'il n'y ait pas des accès plus faciles ou plus difficiles en fonction de certaines provinces ?

Enfin, la quatrième piste de réflexion consiste à s'interroger sur la concordance entre les connaissances professionnelles exigées et l'évolution de l'enseignement correspondant. Ne faudrait-il pas moderniser les connaissances requises pour certaines professions, compte tenu de l'évolution positive de l'enseignement ? Ne faudrait-il pas non plus s'interroger sur la nécessité de maintenir des réglementations pour les professions où il est extrêmement difficile soit de déterminer un socle de connaissances professionnelles, soit de trouver un enseignement correspondant réellement aux connaissances requises ?

Voilà quelques pistes de réflexion pouvant être mises sur la table d'une concertation qui devrait être globale et regrouper toutes les parties prenantes motivées par les soucis, pas nécessairement contradictoires, d'assurer dans l'intérêt du consommateur les meilleures formations possibles pour les candidats entrepreneurs et d'éviter que de nombreuses barrières inadaptées ou désuètes ne compromettent l'esprit d'entreprise.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Je remercie le ministre de la Justice de nous avoir communiqué la réponse du ministre Gabriëls. Ceci montre bien l'avantage et l'intérêt des questions parlementaires du jeudi. Nous pouvons au moins obtenir une réponse détaillée à une question. En effet, si ce type de réponse avait été communiquée à la presse, nous n'aurions pas assisté à un tollé soulevé par quelques déclarations à l'emporte-pièce. Ici, en l'espèce, on ne peut qu'être d'accord avec une volonté d'aménagement des examens d'évaluation. C'est ce que je retiens. Au début et à la fin de la note qu'il a rédigée, le ministre Gabriëls affirme bien sa volonté d'agir en collaboration avec le secteur afin d'améliorer la gestion de l'ensemble, ce dont on ne peut que se réjouir. La réponse du ministre me satisfait donc.

Mondelinge vraag van de heer Frans Lozie aan de minister van Landbouw en Middenstand over «de aanpak van de mond- en klauwzeercrisis in ons land» (nr. 2-527)

De voorzitter. – De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie, antwoordt namens de heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Mijn vraag blijft brandend actueel; Belga brengt om het uur bericht uit over de crisistoestand.

Op 3 maart verscheen in het Staatsblad het ministerieel besluit van 2 maart 2001 dat een preventieve slachting beveelt van onder meer alle schapen en geiten die in contact kwamen met uit het Verenigd Koninkrijk na 1 februari 2001 ingevoerde dieren.

In het Verenigd Koninkrijk beperkt de ziekte zich niet tot schapen en geiten, ook varkens worden door de ziekte getroffen. Er zijn al meer dan honderd besmettingshaarden vastgesteld. De ziekte wordt dus ook via varkens en runderen verspreid. We weten dat in die periode er naast schapen en geiten ook varkens werden ingevoerd en verspreid over meerdere bedrijven op het vasteland.

Vandaar mijn eerste vraag: waarom beperkt het ministerieel besluit zich tot de preventieve slachting van schapen en geiten, en blijven varkens bijvoorbeeld voorlopig gespaard? Ik durf niet beweren dat er nog geen varkens zijn opgeruimd, maar het ministerieel besluit gebiedt niet de preventieve slachting van varkens die met uit het Verenigd Koninkrijk ingevoerde varkens in contact zijn geweest.

Ik ken de *ratio legis* niet voor dit onderscheid tussen varkens enerzijds, en geiten en schapen, anderzijds. Ik vermoed dat de enorme bedragen die op het spel staan in de industriële varkenssector en hun krachtige lobbies die op Europees niveau druk uitoefenen, een verklaring vormen voor de zachtere behandeling van de sector. De schapen en geiten worden meestal op familiale bedrijven gefokt. Zij beschikken niet over krachtige hefboomen en hun veestapel moet dan maar meteen volledig worden opgeruimd.

Werden alle ingevoerde dieren door het ministerie van Landbouw gelokaliseerd, schapen, geiten, varkens en eventueel andere dieren? Kan de minister garanderen dat alle risicodieren momenteel geblokkeerd zijn en deels eventueel vernietigd? Ik heb daarover zo mijn twijfels, te meer daar het gerucht de ronde doet dat er zowat honderd schapen in de natuur zouden zijn verdwenen.

Op een biologische geitenfokkerij werden er laattijdig bloedstalen genomen en vervolgens werd tot het uitroeien van de geiten overgegaan zonder het resultaat van de bloedanalyses af te wachten. Bloedstalen worden dus niet genomen om de afslachting van de dieren eventueel te voorkomen, maar wel om het voorkomingsbeleid binnen enkele weken te kunnen rechtvaardigen op grond van de zekerheid dat alle afgeslachte dieren gezond waren. Voorwaar een magere troost voor de geitenfokker...

Minister Gabriëls is niet alleen minister van Landbouw, maar ook minister van Middenstand. Welke maatregelen overweegt hij om vooral de familiale bedrijven die getroffen worden door massale vernietiging van kleinvee, te ondersteunen om

Question orale de M. Frans Lozie au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la lutte contre la crise de la fièvre aphteuse dans notre pays» (n° 2-527)

M. le président. – M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice, répondra au nom de M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Ma question concerne un sujet d'une actualité brûlante.*

L'arrêté ministériel du 2 mars 2001, publié dans le Moniteur belge du 3 mars, ordonne l'abattage préventif entre autres de tous les moutons et chèvres ayant été en contact avec des animaux importés du Royaume-Uni après le 1er février 2001.

Dans ce pays, la maladie ne se limite pas aux moutons et aux chèvres, elle frappe aussi les porcs. Plus de 100 foyers de contamination ont déjà été dénombrés. La maladie est donc également propagée par les porcs et les bovins. Nous savons qu'au cours de cette période, outre les moutons et les chèvres, des porcs ont également été importés et répartis entre plusieurs entreprises.

D'ou ma question : pourquoi cet arrêté ministériel se limite-t-il à l'abattage préventif des moutons et des chèvres, épargnant provisoirement les porcs ? Je n'ose affirmer que des porcs n'ont pas été éliminés mais l'arrêté n'ordonne pas l'abattage des porcs ayant été en contact avec ceux importés du Royaume-Uni.

J'ignore sur quel ratio legis est basée cette distinction entre les porcs, d'une part, et les moutons et les chèvres, d'autre part. Je suppose que les sommes énormes en jeu dans le secteur porcin industriel et les pressions exercées par de puissants lobbies au niveau européen constituent une explication pour l'attitude moins sévère à l'égard de ce secteur. L'élevage des moutons et des chèvres se pratique souvent dans des entreprises familiales. Celles-ci ne disposent pas des leviers puissants permettant d'éviter l'abattage de leur cheptel.

Tous les animaux importés – moutons, chèvres, porcs et éventuellement d'autres espèces – ont-ils été localisés par le ministère de l'Agriculture ? Le ministre peut-il garantir que toutes les bêtes à risque sont momentanément bloquées et une partie d'entre elles déjà détruites ? J'ai quelques doutes à ce sujet, d'autant que le bruit court qu'une centaine de moutons auraient disparus dans la nature.

Dans un élevage biologique de chèvres, des échantillons de sang ont été prélevés tardivement mais on a procédé à l'abattage des chèvres sans attendre le résultat des analyses. Les échantillons de sang ne sont donc pas prélevés afin de pouvoir prévenir éventuellement l'abattage des animaux mais pour pouvoir justifier, dans quelques semaines, la politique de prévention en affirmant que l'on a la certitude que toutes les bêtes abattues étaient saines. Maigre consolation pour l'éleveur.

Le ministre Gabriëls n'est pas seulement ministre de l'Agriculture mais aussi des Classes moyennes. Quelles mesures envisage-t-il de prendre pour soutenir avant tout les entreprises familiales touchées par la destruction massive de petit bétail et pour assurer à l'avenir leur rôle essentiel dans la chaîne alimentaire ? Les abattages préventifs qui ont été

hun essentiële rol in onze voedselketen in de toekomst veilig te stellen? Bestond er voor de preventieve slachtingen waartoe vóór de publicatie van het ministerieel besluit in het Staatsblad werd overgegaan, wel een voldoende legale grond?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – De minister van Landbouw en Middenstand bevindt zich momenteel in het buitenland en kan op deze vraag niet persoonlijk antwoorden. Hij heeft mij daarom verzocht volgende toelichting te geven.

De situatie van de uit Engeland ingevoerde dieren is als volgt. Ten eerste worden tot op heden enkel de tweehoevigen geveerd, varkens, runderen, geiten, schapen, herten. Paarden, honden of katten horen daar niet bij. Ten tweede werden enkel de tweehoevigen die na 1 februari 2001 uit het Verenigd Koninkrijk zijn ingevoerd onder het toezicht van de veterinaire diensten geplaatst.

Er werden vóór of na 1 februari 2001 geen levende runderen uit het Verenigd Koninkrijk meer ingevoerd. Dit heeft alles te maken met de BSE-problematiek waarmee ze daar te kampen hebben. Na 1 februari 2001 werd slechts een beperkt aantal varkens uit het Verenigd Koninkrijk ingevoerd. Het gaat om 456 jonge fokzeugen die over 14 bedrijven verspreid zijn. Deze beperkte invoer is het gevolg van de varkenspestepidemie die eind augustus in Engeland heeft gewoed. Eén varkensbedrijf, dat van de heer Borra uit Diksmuide, werd zaterdagmorgen 2 maart opgeruimd omdat er ernstige klinische verdenkingen van mond- en klauwzeer op rustten. Gelukkig werd deze verdenking niet bevestigd.

Een gespecialiseerd geitenbedrijf heeft 12 fokgeiten ingevoerd.

Het grootste probleem van retracering gold de ingevoerde schapen. Drie loten van in totaal 914 schapen werden ingevoerd via een invoerder uit Duffel. Een deel van de schapen werd onmiddellijk doorverkocht en een ander deel werd onmiddellijk geslacht. Nederland meldde bovendien een doorvoer van Engelse schapen uit de risicoperiode die voor België bestemd waren.

Omdat de minister er dus niet helemaal zeker van was dat alle ingevoerde Engelse schapen onder toezicht stonden en omdat schapen en geiten drager kunnen zijn van het virus zonder dat ze zelf duidelijke klinische symptomen vertonen, heeft hij beslist om tot 19 maart eerstkomend een totaal vervoerverbod op te leggen voor geiten en schapen. Zo kan de verspreiding van de ziekte via schapen worden voorkomen.

Mond- en klauwzeer is de meest besmettelijke virale ziekte voor tweehoevigen die we kennen. Daarom wordt er ook niet gewacht op de uitslagen van de bloedanalyses. Een gevoelig dier kan het virus namelijk al verschillende dagen verspreiden zonder dat er daarvan in het bloed bewijzen worden gevonden. Daarom wordt er, zodra er beslist wordt dat een bedrijf preventief moet worden opgeruimd, niet gewacht op de uitslag van de bloedonderzoeken.

De kleinveehouders en andere veehouders krijgen een financiële compensatie, een vergoeding die gebaseerd is op de waarde van de veestapel en bepaald in het verslag van een onafhankelijke, erkende deskundige. Voor varkens, runderen en pluimvee komt deze vergoeding van het sanitair fonds. Voor kleinvee bestaat dergelijk fonds nog niet. De Europese

effectués avant la publication de l'arrêté ministériel dans le Moniteur belge étaient-ils fondés sur une base légale suffisante ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Le ministre de l'Agriculture et des Classes moyenne, actuellement à l'étranger, m'a prié de vous communiquer les éléments de réponse suivants.*

Pour ce qui est des animaux importés d'Angleterre, seuls sont visés les animaux biongulés tels que les porcs, les bovins, les chèvres, les moutons, les cervidés. Les chevaux, les chiens et les chats ne sont pas concernés. Seuls les animaux biongulés importés du Royaume-Uni après le 1er février 2001 sont soumis au contrôle vétérinaire.

En raison de la problématique de l'ESB, aucun bovin vivant n'a plus été importé du Royaume-Uni, que ce soit avant ou après le 1er février 2001. Après cette date, seulement un nombre limité de porcs ont été importés du Royaume-Uni, en l'occurrence 456 truies d'élevage qui ont été réparties entre 14 entreprises. Cette importation restreinte est la conséquence de l'épidémie de peste porcine qui a sévi en Angleterre à la fin du mois d'août. Une seule entreprise d'élevage porcine située à Dixmude a été obligée de procéder à l'abattage de ses porcs, soupçonnés d'être atteints par la fièvre aphteuse.

Une entreprise spécialisée a importé douze chèvres d'élevage.

Le plus grand problème de traçabilité concerne les moutons importés. Trois lots représentant au total 914 moutons ont été importés par l'intermédiaire d'un importateur de Duffel. Certains moutons ont immédiatement été revendus tandis que d'autres ont été immédiatement abattus. En outre, les Pays-Bas ont signalé un transit de moutons anglais de la période à risque à destination de la Belgique.

Etant donné que le ministre ne pouvait avoir la certitude que tous les moutons importés d'Angleterre étaient sous contrôle et sachant que les moutons et les chèvres peuvent être porteurs du virus sans présenter clairement de symptômes cliniques, il a décidé d'interdire totalement le transport de moutons et de chèvres, et ce jusqu'au 19 mars prochain, afin de prévenir la propagation de la maladie.

La fièvre aphteuse est la maladie virale la plus contagieuse pour les biongulés. Un animal peut propager la fièvre aphteuse pendant plusieurs jours sans que les tests sanguins ne fournissent d'indices de la maladie. C'est la raison pour laquelle, en cas de soupçons, on n'attend pas les résultats des analyses de sang pour procéder à l'abattage.

Les éleveurs de bétail ont droit à une compensation financière basée sur la valeur du cheptel et calculée par un expert indépendant agréé. Pour les porcs, les bovins et la volaille, l'indemnisation provient du fonds sanitaire. Pour le petit bétail, un tel fonds n'existe pas encore. La Commission européenne envisage de contribuer au financement mais les lignes budgétaires doivent encore être prévues.

Commissie overweegt de zaak mee te financieren, maar moet eerst in de nodige budgetlijnen voorzien.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Nu breekt mijn klomp nog meer! De minister geeft toe dat hij er niet helemaal zeker van is dat alle uit het Verenigd Koninkrijk ingevoerde schapen en geiten werden getraceerd. Sommige loten zijn immers langs Nederland ingevoerd en zijn zoekgeraakt. Hij beslist dan maar om geen enkel vervoer meer toe te laten. De vermiste dieren kunnen dus niet worden vernietigd.

De geiten van het biologisch bedrijf waarvan men wel weet uit welke regio ze komen en dat ze al meer dan twintig dagen in quarantaine staan zonder dat er enig spoor van de ziekte is waargenomen zodat men nu wel met zekerheid kan zeggen dat ze gezond zijn, moeten vandaag onverbiddeijk worden vernietigd.

De varkens worden maar geslacht wanneer er duidelijke symptomen zichtbaar zijn, maar voor deze gezonde dieren geldt een andere regeling. De bevolking en zeker de landbouwers zullen dit maar moeilijk kunnen begrijpen. Meestal gaat het om kleine familiale bedrijven die er, in tegenstelling tot de industriële varkenssector, niet in geslaagd zijn zich behoorlijk te verdedigen. Dat is jammer.

Mondelinge vraag van mevrouw Martine Taelman aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de definitie van het begrip “nettolast” zoals opgenomen in het koninklijk besluit betreffende de berekeningswijze van het aantal stemmen waarover een burgemeester beschikt in het politiecollege» (nr. 2-522)

De voorzitter. – De heer Didier Reynders, minister van Financiën, antwoordt namens de heer Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw Martine Taelman (VLD). – Het koninklijk besluit van 20 december 2000 omschrijft de berekeningswijze van het aantal stemmen waarover een burgemeester beschikt in het politiecollege. Die berekeningswijze is gebaseerd op de nettolast voor de functie Justitie en Politie vermeld onder de statistische code 399 van de laatst vastgestelde en goedgekeurde jaarrekening van de gemeente.

De term “nettolast” is erg vaag en er is discussie over de praktische berekening van het aantal stemmen.

In de rondzendbrief nummer 2000/05 van minister Sauwens van 17 juli 2000 met de onderrichtingen voor het opstellen van de begroting wordt de gemeenten opgelegd in de begroting 2001 alle leningen – niet noodzakelijk uitgesplitst – onder te brengen in rubriek 010, en niet langer in de rubriek diverse functies.

Sommige gemeenten hebben achterstand opgelopen bij het vaststellen en goedkeuren van de jaarrekeningen. Er zijn gemeenten die heel veel investeringen hebben gedaan in het politieapparaat, maar niet in het jaar van de laatst vastgestelde en goedgekeurde jaarrekening. Als die investeringen afkomstig zijn van eigen middelen en niet van een lening, zijn ze niet noodzakelijk terug te vinden in de begroting van het jaar nadien. Daardoor kan de vergelijking tussen de gemeenten mank gaan met eventuele gevolgen voor hun gewicht in het politiecollege.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Les bras m'en tombent ! Le ministre admet qu'il n'a pas de certitude à propos la traçabilité de tous les moutons et chèvres importés du Royaume-Uni. On a perdu la trace de certains lots importés via les Pays-Bas. Et le ministre se contente d'interdire le transport.*

Les chèvres de l'élevage biologique dont on connaît la région d'origine et qui sont en quarantaine depuis plus de vingt jours sans qu'on puisse observer le moindre signe de maladie, doivent impitoyablement être détruites aujourd'hui.

Les porcs ne doivent être abattus que s'ils présentent des symptômes manifestes tandis que les animaux sains dont je parle sont soumis à une autre réglementation. La population et particulièrement les agriculteurs le comprendront difficilement. Dans la plupart des cas, il s'agit de petites entreprises familiales qui, contrairement au secteur porcin industriel, n'ont pas réussi à se défendre efficacement. C'est regrettable.

Question orale de Mme Martine Taelman au ministre de l'Intérieur sur «la définition de la notion de “charge nette” figurant dans l'arrêté royal relatif à la méthode de calcul du nombre de voix dont dispose un bourgmestre au sein du collège de police» (n° 2-522)

M. le président. – M. Didier Reynders, ministre des Finances, répond au nom de M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur

Mme Martine Taelman (VLD). – *L'arrêté royal du 20 décembre 2000 définit la méthode de calcul du nombre de voix dont dispose un bourgmestre au sein du collège de police. Cette méthode est basée sur la charge nette pour la fonction Justice et Police figurant sous le code 399 dans le dernier compte annuel communal fixé et approuvé.*

Le terme « charge nette » est très vague et le calcul du nombre de voix est sujet à discussion.

La circulaire 2000/05 relative à l'élaboration du budget impose aux communes de faire figurer dans le budget 2001 tous les emprunts sous la rubrique 010.

Certaines communes ont pris du retard dans la fixation et l'approbation des comptes annuels. Il est des communes qui ont fait des investissements importants dans l'appareil policier mais pas au cours de l'année à laquelle ont trait les derniers comptes annuels fixés et approuvés. Si ces investissements sont effectués au moyen de fonds propres et non d'emprunts, ils ne figureront pas nécessairement dans le budget de l'année suivante. Cela risque de fausser les comparaisons entre les communes et d'entraîner des conséquences quant à leur poids au sein du collège de police.

Je demande au ministre de nous préciser quels postes budgétaires sont à prendre en considération pour évaluer la charge nette.

Le fait de ne tenir compte que d'un seul compte annuel ne

Graag had ik van de minister vernomen welke begrotingsposten precies in aanmerking moeten worden genomen om de nettolast te evalueren.

Leidt het in aanmerking nemen van slechts één jaarrekening niet tot een verkeerde inschatting van het gewicht van de stemmen van een burgemeester? Is het niet beter zich te baseren op het gemiddelde van enkele jaren?

Heeft de minister zicht op de berekeningen in de verschillende IPZ's? Zijn de berekeningen uniform? Als dit niet het geval is, moeten er dan geen duidelijke richtlijnen komen?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – De nettolast omvat de uitgaven; daarvan worden de ontvangsten afgetrokken. Onder ontvangsten dient te worden begrepen: de bruto vastgestelde rechten, verminderd met de oninbare vorderingen.

De uitgaven omvatten de vastleggingen en de aanrekeningen. Voor de berekening van het aantal stemmen worden alleen de aanrekeningen – dat zijn de werkelijk verschuldigde bedragen – in aanmerking genomen. Enkel de verrichtingen van het eigen dienstjaar en enkel de gewone dienst, die betrekking heeft op de eigenlijke exploitatiekosten van de politie, komen in aanmerking.

Kortom voor de bepaling van de nettolast moet worden uitgegaan van de aanrekeningen, verminderd met de netto vastgelegde rechten, op de gewone dienst van het eigen dienstjaar.

Als dienstjaar geldt het jaar waarop de laatst vastgestelde en goedgekeurde jaarrekening van elke gemeente van de betreffende zone betrekking heeft. Met andere woorden dient voor elke gemeente de laatst vastgestelde en goedgekeurde jaarrekening in aanmerking te worden genomen. Het jaar waarop die rekening betrekking heeft, is niet noodzakelijk hetzelfde voor elke gemeente van de zone hetzelfde. Telkens wanneer voor een van de gemeenten een recentere rekening wordt goedgekeurd, moeten de stemmen worden herberekend.

Artikel 24 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, bepaalt duidelijk welke periode in aanmerking moet worden genomen. De berekeningen in de diverse zones kunnen niet anders dan uniform zijn, gelet op de precieze richtlijnen ter zake.

Binnenkort verschijnt er een ministeriële omzendbrief met duidelijke richtlijnen. In afwachting daarvan werden de vragen over dit onderwerp steeds in dezelfde zin beantwoord.

Mondelinge vraag van de heer Wim Verreycken aan de minister van Justitie over «de vestiging van een drugsmuseum te Antwerpen» (nr. 2-524)

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Na de verkoop van drugs via internet gericht op België en na de plannen voor een coffeeshop in de Kempen, hebben Nederlandse drugdealers uit Haarlem het plan opgevat om in de Antwerpse stationsbuurt binnen twee maanden een drugspropagandacentrum te vestigen, vermomd als “museum”. Er wordt aangekondigd dat er zal mogen worden geblowd, dat minderjarigen er welkom zijn, dat er informatie zal worden gegeven over hoe men moet gebruiken en kweken

risque-t-il pas de conduire à une mauvaise estimation du nombre de voix dont dispose un bourgmestre ? Ne serait-il pas préférable de se baser sur la moyenne de quelques années ?

Le ministre a-t-il connaissance des calculs dans les différentes ZIP ? Sont-ils uniformes ? Dans la négative, ne convient-il pas de fournir des directives claires ?

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *La charge nette comprend les dépenses, dont les recettes sont déduites. Par recettes, il faut entendre les droits bruts constatés, réduits des créances irrécouvrables.*

Dans les dépenses, nous distinguons d'une part, les engagements, c'est-à-dire les devoirs financiers potentiels et, d'autre part, les imputations, à savoir les montants véritablement redevables. Pour le calcul du nombre de voix, ce sont uniquement les imputations qui entrent en ligne de compte. Seules les opérations de l'année d'exercice en question et seul le service ordinaire, qui reprend les véritables frais d'exploitation de la police, sont pris en considération.

En résumé, il peut être établi que, pour la détermination de la charge nette, il faut partir des imputations, réduites par les droits nets constatés, sur le service ordinaire de l'année d'exercice en question.

L'année à laquelle les derniers comptes fixés et approuvés de chaque commune de la zone en question ont trait, vaut en tant qu'année d'exercice. En d'autres termes, pour chaque commune, les derniers comptes fixés et approuvés doivent être pris en considération, même si cette année n'est pas la même pour chaque commune de la zone. A chaque fois qu'un calcul plus récent est approuvé pour une des communes, un nouveau calcul des voix doit être effectué.

L'article 24 de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, précise clairement quelle est la période à prendre en considération. Les calculs effectués dans les diverses zones ne peuvent être qu'uniformes vu les directives précises en la matière.

Une circulaire ministérielle comportant des directives claires paraîtra sous peu. Dans l'attente de ce texte, les réponses données aux questions en la matière vont toutes dans le même sens.

Question orale de M. Wim Verreycken au ministre de la Justice sur «la création d'un musée de la drogue à Anvers» (n° 2-524)

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Non contents de vendre de la drogue sur internet à destination de la Belgique et d'ouvrir prochainement un coffeeshop en Campine, des trafiquants de drogues néerlandais de Haarlem ont l'intention d'installer d'ici deux mois dans le quartier de la gare d'Anvers un centre de propagande pour la drogue, camouflé en musée. On pourra y fumer un joint, les mineurs y seront les bienvenus, on pourra y obtenir des informations sur la consommation et la culture de drogues et même y acheter*

en dat er zaadjes en stekken voor drugsplanten zullen worden verkocht. Bovendien bieden de dealers nu reeds kweekmachines aan, speciaal voor de Belgische markt, waarvan de oogst genoeg is om elke avond *stoned* te zijn. Een signaal is dus dringend nodig.

Meent de minister dat zo'n centrum van Nederlandse dealers, waar blijkens de eerste internetbladzijden blowen wordt toegestaan en minderjarigen worden toegelaten, in ons land toegelaten en aanvaardbaar is? Meent de minister dat het aanbieden vanuit Nederland van kweekmachines voor de Belgische markt via het internet toegelaten en aanvaardbaar is? Meent hij dat hier het misdrijf aanzetten tot druggebruik gepleegd wordt? Zal hij aan het Parket te Antwerpen vragen een onderzoek te openen? Zal hij zijn Nederlandse collega om actie verzoeken, aangezien activiteiten van Nederlandse coffeeshops gericht op België in Nederland niet toegestaan zijn? Enkele jaren geleden hebben wij immers een precedent gekend. Alle burgemeesters hebben toen de coffeeshops op hun grondgebied aangeschreven om hen mede te delen dat het verboden was propaganda te maken gericht op België.

Enkele initiatiefnemers zouden door het Franse gerecht gezocht worden wegens drugshandel. Zal de Minister opdracht geven deze personen aan te houden en uit te leveren aan de Franse autoriteiten als zij in België worden aangetroffen?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – De federale beleidsnota van 19 januari 2001 met betrekking tot de drugsproblematiek is vrij formeel en verandert niets aan de bestaande toestand. Dat betekent dat drugs niet worden gelegaliseerd. Het bezit van een beperkte hoeveelheid cannabis door een minderjarige, een problematisch cannabisgebruiker of iemand die sociale overlast veroorzaakt, of het bezit van andere drugs dan cannabis, zal altijd worden geverbaliseerd. De federale regering is in geen enkel opzicht van plan het *dealen* en het doorgeven van cannabis of het aanzetten tot het gebruik van cannabis te aanvaarden of te legaliseren. Waar dit gebeurt, in een coffeeshop of een andere instelling, zoals het genoemde drugsmuseum, is niet van belang. De standpunten terzake zijn duidelijk.

Op de vraag of een centrum van Nederlandse dealers waar blowen wordt toegestaan en minderjarigen worden toegelaten, in ons land toegelaten en aanvaardbaar is, is het antwoord duidelijk: het is neen.

Op de vraag of het aanbieden vanuit Nederland van kweekmachines voor de Belgische markt via internet toegelaten en aanvaardbaar is, is het antwoord eveneens neen. Naar aanleiding van het drugsdebat heb ik reeds geantwoord dat dit een strafbare activiteit is, die strijdig is met de bepalingen van de strafwet van 24 februari 1921, en deze bepalingen zullen niet worden gewijzigd.

Wat de vraag betreft of hier het misdrijf "aanzetten tot druggebruik" gepleegd wordt, moet ervan worden uitgegaan dat vanaf het ogenblik dat iemand verkoopt, laat dealen of aanzet tot het gebruik, die persoon zich aan de aanbodzijde bevindt en door de parketten prioritair wordt aangepakt.

Wat het Antwerpse parket betreft, zal het wellicht niet nodig zijn dat ik vraag om een onderzoek te openen, want het parket zal dat ambtshalve doen. Mocht het parket dat niet doen, zal

des semences et des boutures de plantes. Les trafiquants proposent déjà sur le marché belge des « appareils de culture » permettant de récolter la quantité de drogue suffisante pour se défoncer chaque soir. Il est donc urgent de lancer un avertissement.

Le ministre estime-t-il qu'un tel centre peut être toléré, voire autorisé dans notre pays ? Que pense-t-il des offres de matériel sur internet ? Ne s'agit-il pas d'incitation à la consommation de drogue ? A-t-il l'intention de demander au parquet d'Anvers d'ouvrir une enquête ? Demandera-t-il à son collègue néerlandais d'intervenir, étant donné que les activités de coffeeshops néerlandais « orientées » vers la Belgique ne sont pas autorisées ? Il y a quelques années, à l'occasion d'un précédent, tous les bourgmestres avaient notifié aux coffeeshops qu'il était interdit de faire de la propagande destinée à la Belgique.

Certains initiateurs seraient recherchés par la police française pour trafic de drogues. Le cas échéant, le ministre ordonnera-t-il d'arrêter ces personnes et de les extraditer vers la France ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *La note de politique fédérale du 19 janvier 2001 relative au problème de la drogue est très explicite et ne modifie en rien la situation existante. Cela signifie que l'on ne procède pas à la légalisation des drogues. La possession d'une quantité limitée de cannabis par un mineur, un consommateur problématique ou une personne provoquant des nuisances sociales ainsi que la possession de drogues autres que le cannabis feront toujours l'objet d'un procès-verbal. Le gouvernement fédéral n'a aucunement l'intention d'admettre ou de légaliser le trafic et la circulation de cannabis ni l'incitation à la consommation du cannabis, peu importe que cela se passe dans un coffeeshop ou un soi-disant musée.*

En réponse à vos questions, je dis clairement qu'un centre où l'on pourrait fumer un joint et qui serait accessible aux mineurs n'est pas admissible dans notre pays. L'offre de matériel de culture sur internet n'est pas davantage tolérable. A l'occasion du débat sur les drogues, j'avais déjà déclaré qu'il s'agit d'une activité délictueuse, en contradiction avec les dispositions de la loi pénale du 24 février 1921, lesquelles ne seront pas modifiées.

Pour ce qui est du délit d'incitation à la consommation de drogues, à partir du moment où une personne vend, fait du trafic ou incite à la consommation, elle se situe du côté de l'offre et sera donc prioritairement poursuivie par les parkets.

Je pense que le parquet d'Anvers n'attend pas ma demande pour ouvrir une enquête. S'il ne le fait pas d'office, j'interviendrai.

Pour ce qui est de mon collègue néerlandais, je tiens à souligner qu'actuellement, la collaboration avec les pays voisins est renforcée. Je citerai l'exemple de l'accord de coopération en matière policière conclu cette semaine à Tournai, entre la Belgique et la France. Des pourparlers en

ik alleszins optreden.

Wat de samenwerking met mijn Nederlandse collega betreft, moet ik zeggen dat de samenwerking met de omliggende landen momenteel wordt opgedreven. Men heeft daar deze week al een voorbeeld van gezien, namelijk het samenwerkingsverband dat in Doornik tussen België en Frankrijk werd afgesproken met betrekking tot de politieverwerking. Ook met Nederland zijn er gesprekken aan de gang omtrent een nauwere samenwerking.

Het spreekt vanzelf dat indien de Franse autoriteiten per rogatoire opdracht aan de Belgische overheid een verzoek zouden richten, wij daar op gepaste wijze gevolg aan zullen geven.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Ik apprecieer het duidelijke antwoord van de minister. Het is een duidelijk signaal. Alle ministers zouden dat moeten doen. Wanneer ik vandaag immers het internet raadpleeg, zie ik dat er in Antwerpen een tweede coffeeshop zal geopend worden aan de Paardenmarkt en dat er vanaf deze maand ook in Brussel een *Belgium Grow Shop* wordt geopend, waar het mogelijk is om via het Internet te bestellen of langs te gaan in de toonzaal. Als reden voor de opening wordt vermeld dat “alles in beweging komt, vermits de overheid nu zal toelaten vijf planten te kweken en vermits het gebruik van cannabis gedepenaliseerd wordt”. De minister geeft hier wel een zeer sterk signaal dat dit allemaal onzin is, maar bij de dealers en degenen die cannabis aanbieden is dat signaal wel degelijk verkeerd overgekomen.

Het is zeer eenvoudig om via e-mail het exacte adres van de showroom te krijgen. Ik beschik ten andere over het exacte adres van de toonzaal in Overijse, op vijf kilometer van Brussel, waar dezelfde kweekmachines, zaadjes en mogelijkheden tot verbruik worden aangeboden als in Antwerpen. Ondanks uw duidelijk signaal, dat ik apprecieer, blijft het signaal van de regering op de ene of de andere manier toch diffuus, zonet zouden zo'n mensen toch niet meteen opnieuw op de markt komen. Wat hun achtergrond betreft, kan ik u zeggen dat de man die in Antwerpen de tweede coffeeshop opent, er in een krantenartikel prat op gaat “een soort van grote baanbreker” te zijn omdat hij ooit ook begonnen was met de eerste telefoonseks. Dergelijke mensen bestormen momenteel de markt. Hoewel men weet dat niet elke softdrugsgebruiker automatisch naar harddrugsgebruik overgaat, is het zeker dat elke harddrugsgebruiker ooit met softdrugs is begonnen. Dat is volgens mij al een voldoende reden om deze mensen te wijzen op het wettelijke verbod terzake.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Ik wil de heer Verreycken erop wijzen dat ik namens de regering heb geantwoord. Ik heb dat trouwens ook in het cannabisdebat gedaan. Laten we heel duidelijk zijn: we verglijden niet naar wat men de Nederlandse toestanden pleegt te noemen, m.a.w. hier komt geen legalisering van bepaalde soorten drugs, hier komen ook geen coffeeshops of aanverwante shops en hier zal men ook niet kunnen beschikken over een aantal planten die men kan kweken voor eigen gebruik. In al die omstandigheden moet men zich er goed rekenschap van geven dat er op dit moment niets verandert omdat de wet nog niet is gewijzigd en dat er ook in de toekomst op dat vlak

vue d'un accord similaire sont en cours avec les Pays-Bas.

Il va de soi que si les autorités françaises adressent à la Belgique une commission rogatoire, nous y donnerons suite.

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *J'apprécie la clarté de la réponse du ministre. Elle constitue manifestement un signal.*

J'ai découvert sur internet qu'il est prévu d'ouvrir un deuxième coffeeshop à Anvers ainsi qu'un Belgium Grow Shop à Bruxelles, auquel on pourra adresser des commandes via internet. Le motif invoqué pour justifier cette ouverture est que les choses bougent, étant donné qu'il est désormais permis de cultiver cinq plants et que la consommation de cannabis est dépenalisée. C'est absurde mais cela montre que le signal fort donné par le ministre est mal interprété par les trafiquants et par ceux qui vendent du cannabis.

Il est facile d'obtenir l'adresse exacte du show-room via e-mail. Je dispose d'ailleurs de l'adresse d'une salle d'exposition proche de Bruxelles qui propose le même matériel que celui qu'on peut se procurer à Anvers et où l'on peut consommer. Tout cela prouve qu'en dépit de la position claire du ministre, le signal donné par le gouvernement n'est pas bien compris par ceux qui envahissent le marché. Si tous les consommateurs de drogues douces ne passent pas forcément à la drogue dure, on ne peut nier que les toxicomanes commencent par utiliser de la drogue douce. C'est déjà une raison suffisante pour rappeler aux intéressés les interdictions légales en la matière.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Je tiens à préciser que j'ai répondu au nom du gouvernement, comme je l'avais fait à l'occasion du débat relatif au cannabis. Je tiens à être très clair. Nous ne voulons pas en arriver à la situation existant aux Pays-Bas. Nous ne comptons pas légaliser certains types de drogues, nous n'autoriserons pas l'ouverture de coffeeshops ni de commerce apparentés, nous n'admettrons pas que l'on puisse cultiver un certain nombre de plants pour usage personnel. Il faut être conscient qu'actuellement rien ne change parce que la loi n'est pas encore modifiée, mais qu'à l'avenir, les choses ne changeront pas non plus.*

niets zal veranderen.

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de minister van Landbouw en Middenstand over «de vereenvoudiging van de administratie ten aanzien van zelfstandigen» (nr. 2-532)

De voorzitter. – De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie, antwoordt namens de heer Jaak Gabriëls, minister van Landbouw en Middenstand.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Er wordt de laatste tijd veel gesproken over *e-commerce*, *e-government* en alles wat te maken heeft met de toepassing van de nieuwe elektronische mogelijkheden. Het leven van de mensen kan inderdaad heel wat vereenvoudigd worden door het laten wegvallen van overbodige papieren administratie.

De regering stelt al geruime tijd het “uniek loket” voor zelfstandigen en ondernemers in het vooruitzicht. Dat loket zou de draaischijf kunnen worden voor alle formaliteiten die zelfstandigen moeten vervullen als ze zich willen vestigen. Het kan ook een rol spelen bij de vereenvoudiging van de administratie van gevestigde bedrijven.

Hoever staat het met de concrete vormgeving van dit project? Zijn er reeds ontwerp teksten beschikbaar? In welke richting denkt de minister te gaan? Wie zal als loket kunnen fungeren? De Kamers van Koophandel of de sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen? Wat is de timing? Wordt overleg gepleegd met de organisaties van zelfstandigen?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – *E-government* is niet de opdracht van één minister, maar van de hele regering. Er wordt dan ook met vereende krachten aan gewerkt.

Dat de administratieve lasten, die het ondernemerschap en de oprichting van nieuwe ondernemingen ernstig belemmeren, moeten worden vereenvoudigd, is eveneens genoegzaam bekend. Het uniek loket is inderdaad een fundamenteel onderdeel van de administratieve vereenvoudiging die wij willen doorvoeren. De realisatie ervan vraagt veel tijd; te veel tijd voor iedereen die erbij betrokken is en er baat bij heeft. Wij willen evenwel grondig te werk gaan en stellen ons niet tevreden met een loutere centralisatie van de bestaande administratieve formaliteiten op één plaats. Dat is voor ons geen vereenvoudiging. De administratieve rompslomp moet bij de wortels worden aangepakt, van bij de geboorte of het ontstaan van de onderneming dus.

De minister van Landbouw en Middenstand en de minister van Justitie werken samen aan een hervorming van het handelsregister, de plaats waar effectief de toestemming gegeven wordt om daden van koophandel te stellen. Deze hervorming moet en zal worden ingepast in het op stapel staande ondernemersregister, een regeringsproject waarvan de ontwerpcoördinatie toevertrouwd werd aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van Openbare Besturen. Het uniek loket waarnaar de senator verwijst, is een realisatie die zal voortvloeien uit de symbiose van het ondernemersregister en het handelsregister.

De vraag wie als loket zal fungeren, lijkt me verwarrend. Het uniek loket zal immers een virtueel loket zijn en er zullen

Question orale de Mme Mia De Schamphelaere au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur «la simplification administrative au bénéfice des indépendants» (n° 2-532)

M. le président. – M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice, répondra au nom de M. Jaak Gabriëls, ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes.

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *Aujourd'hui, l'application des nouvelles possibilités électroniques dans l'administration simplifie la vie des gens.*

Depuis longtemps déjà, le gouvernement propose la création d'un guichet unique pour les indépendants et les entrepreneurs afin de simplifier leurs démarches administratives lors de leur installation ou lorsqu'ils exercent leurs activités.

Où en est-on dans l'élaboration concrète de ce projet ? Des textes sont-ils déjà disponibles ? Dans quelle direction le ministre compte-t-il s'engager ? Qui pourra être en fonction à ce guichet ? Les chambres de commerce ou les caisses d'assurances sociales pour indépendants ? Quel est le calendrier ? A-t-on entamé une concertation avec les organisations des indépendants ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *L'administration électronique n'est pas la mission d'un seul ministre mais de l'ensemble du gouvernement.*

Le guichet unique est effectivement un élément fondamental de la simplification des démarches administratives que doivent effectuer les indépendants, mais sa réalisation demande beaucoup de temps, car nous ne nous contenterons pas d'une simple centralisation des formalités administratives existantes. Par ailleurs, il faut prendre en compte toutes les étapes de la vie des entreprises, depuis leur création.

La réforme du registre de commerce est en cours et un registre des entreprises est en voie d'élaboration. Le guichet unique sera une association de ces deux registres.

Il s'agira d'un guichet virtuel avec différentes voies d'accès. On tiendra compte, bien entendu, des principes en matière de compétences de validation, de protection de la vie privée, d'égalité de traitement, de transparence, de neutralité etc.

Des projets de textes existent mais, étant donné que l'on y travaille constamment, il ne me paraît pas opportun de les communiquer.

On discute actuellement, au sein du service pour la simplification administrative et avec les organisations des indépendants, du registre des entreprises et de leur numéro unique.

Je comprends l'impatience de certains, mais le gouvernement a opté une fois pour toutes pour un travail en profondeur dans ce dossier, ce qui exige plus de temps.

verschillende toegangspoorten zijn. Uiteraard zal rekening worden gehouden met de principes inzake bevoegdheden tot valideren, bescherming van de privacy, gelijke behandeling, transparantie, neutraliteit, enzomeer.

Aan dit alles wordt ijverig gewerkt. Er bestaan natuurlijk ontwerp teksten, maar het heeft weinig zin die in elk stadium mee te delen omdat er constant aan gewerkt wordt.

In het sturingscomité van de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging, waarbij de zelfstandigenorganisaties betrokken zijn, wordt het ontstaan en de evolutie van het uniek ondernemingsnummer, het ondernemersregister en, in het algemeen, alles wat met administratieve vereenvoudiging te maken heeft, besproken.

Het ongeduld van degenen die vinden dat er over administratieve vereenvoudiging veel gepraat wordt, maar dat er verhoudingsgewijs weinig concreets uit de bus komt, is begrijpelijk. Diegenen die het hardste roepen, bieden echter ook vaak de grootste weerstand en wenden vertragingsovernames aan als de vereenvoudiging hun belangengroepen treft. De regering heeft nu eenmaal gekozen voor een grondige aanpak van de vereenvoudiging en niet voor een schoonheidsoperatie. Een dergelijke aanpak vergt meer tijd.

Mondelinge vraag van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «de middelen toegekend aan het Koninklijk filmarchief en aan het Filmmuseum» (nr. 2-526)

Mondelinge vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over «de subsidies toegekend aan het Koninklijk filmarchief van het Filmmuseum» (nr. 2-528)

De voorzitter. – Ik stel voor deze mondelinge vragen samen te voegen. (*Instemming*)

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie, antwoordt namens de heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Het Koninklijk Filmarchief van het Filmmuseum, in 1933 opgericht door Henri Storck, André Thirifays en Pierre Vermeylen, geniet internationale erkenning wegens zijn unieke collecties en talloze geschriften over de geschiedenis van de film.*

Ondanks deze bekendheid ontvangt het personeel een armzalig loon en is de uitrusting niet meer aangepast aan de huidige technische vereisten voor bewaring en nummering van de collecties. Dit buitengewoon patrimonium dreigt bovendien ernstig beschadigd te worden omdat de facturen voor de airconditioning niet kunnen worden betaald.

Daarbij komt nog dat de jaarlijkse subsidie van 45 miljoen en de 15 miljoen van het Filmmuseum, die in het verleden altijd door de diensten van Wetenschapsbeleid werden betaald, nog altijd niet beschikbaar zijn.

Het blijkt nu dat deze sommen niet meer moeten komen van

Question orale de Mme Magdeleine Willame-Boonen au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «les moyens accordés à la Cinémathèque royale de Belgique et au Musée du cinéma» (n° 2-526)

Question orale de Mme Marie Nagy au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur «les subventions de la Cinémathèque royale du Musée du cinéma» (n° 2-528)

M. le président. – Je vous propose de joindre ces questions orales. (*Assentiment*)

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice, répondra au nom de M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – La Cinémathèque royale de Belgique, créée en 1933 par Henri Storck, André Thirifays et Pierre Vermeylen, est une institution reconnue internationalement pour ses collections uniques – cent mille copies de films – et ses documents innombrables sur l'histoire du cinéma, assortis de millions de documents.

Malgré cette renommée, il me revient que le personnel perçoit un salaire pouvant être qualifié de misérable et que l'équipement manque cruellement de crédits pour entrer de plain-pied dans l'ère électronique afin de mieux conserver les films et de numériser les collections.

Il semble même que ce patrimoine extraordinaire devant être conservé à température constante court de grands risques en raison de problèmes de paiement pour la climatisation.

Outre ce manque de moyens récurrents, il me revient également que les subsides annuels de 45 millions dont la Cinémathèque bénéficie ainsi que les 15 millions du Musée

Wetenschapsbeleid, maar van de Nationale Loterij.

In de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden heb ik met de minister lang gediscussieerd over de wijzigingen in de programmawet van 24 december 1993, onder meer over de aan de Koning geboden mogelijkheid om een deel van de winst aan verenigingen en instellingen toe te kennen voordat de verdeling van de winst bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit wordt vastgesteld.

Deze wijziging is gerechtvaardigd omdat de ervaring aantoonde dat het huidige verdeelplan veel te strak is, waardoor het niet mogelijk is verenigingen en instellingen van openbaar nut te helpen wanneer hun goede werking in het gedrang komt.

Kan de minister de vertraging in de uitkering van de subsidies bevestigen en uitleggen waaraan ze te wijten is?

Is er geen tegenstrijdigheid tussen de verantwoording van de wijzigingen die door de programmawet zijn ingevoerd en de concrete toepassing?

Kennen de andere instellingen, die zich voor hun subsidies voortaan tot de Nationale Loterij in plaats van tot de diensten van Wetenschapsbeleid moeten wenden, dezelfde moeilijkheden als het Filmarchief?

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik vestig de aandacht op het belang van het Filmarchief, dat door talrijke buitenlanders en leerlingen van filmscholen wordt bezocht omdat het één van de opmerkelijkste collecties ter wereld huisvest. Bovendien kunnen cinefielen er de meesterwerken van de film tegen betaalbare prijzen gaan bekijken.*

Ik ben ervan overtuigd dat de regering, die toch bezorgd is voor de uitstraling en het culturele niveau van België, zich het lot van het Filmarchief aantrekt.

Ik lees in de pers dat het instituut zijn subsidies nog niet gekregen heeft en bij de banken een overbruggingskrediet heeft moeten opnemen. Alleen de banken worden daar beter van.

Waarom is deze instelling nu plots naar de Nationale Loterij verwezen? Deze beslissing, waarvoor een koninklijk besluit moet worden goedgekeurd, kan schadelijke vertragingen tot gevolg hebben.

Hoever staat het met de procedure en waarom is er vertraging? Welke gebeurtenissen kunnen de uitbetaling vertragen of versnellen? Welke waarborgen zijn er dat de procedure zonder verdere vertraging zal worden toegepast?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – *Ik lees het antwoord van minister Daems, die in de Kamer is*

du cinéma, payés traditionnellement par les services de la politique scientifique, ne sont toujours pas disponibles.

Il semble que les crédits ne dépendent plus directement des services de la politique scientifique mais de la Loterie nationale. En commission des Finances et des Affaires économiques, j'avais assez longuement discuté avec le ministre de la problématique des modifications de la loi-programme du 24 décembre 1993, notamment de la possibilité donnée au Roi d'affecter une partie du bénéfice à des associations et institutions avant que ne soit déterminé annuellement, par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, le plan de répartition des bénéficiaires.

Cette modification était d'ailleurs justifiée par les raisons suivantes : « L'expérience démontre que le processus légal régissant actuellement l'affectation des bénéfices de la Loterie nationale revêt un caractère rigide qui, en pratique, rend matériellement impossible l'octroi de subventions à des associations et institutions dont les projets et activités, utiles à l'intérêt général, requièrent un soutien sous peine de ne pouvoir être menés à bien. ».

Monsieur le ministre pouvez-vous me confirmer et m'indiquer les raisons du retard pris pour l'octroi des subsides à la Cinémathèque ? N'y a-t-il pas un paradoxe entre la justification des modifications introduites par la loi-programme et son application concrète ? Dès lors que d'autres institutions devaient également bénéficier de subsides par le biais de la Loterie nationale et non plus par celui des services de la politique scientifique, pouvez-vous m'indiquer, monsieur le ministre, si elles sont dans la même situation que la Cinémathèque ?

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Je ne répéterai pas ce que Mme Willame vient de dire. Je rappellerai simplement l'importance de la Cinémathèque. Celle-ci est visitée par de nombreux étrangers et les élèves des écoles de cinéma parce qu'elle abrite une des collections les plus remarquables qui soit. De plus, cette institution permet aux cinéphiles de voir tous les chefs-d'œuvre du cinéma à des prix relativement accessibles.

Je ne doute pas que le gouvernement, dans son souci de l'image et du caractère culturel de haut niveau de la Belgique, s'inquiète de la situation de la Cinémathèque.

On a pu lire dans la presse que cette institution n'avait pas encore perçu sa subvention et qu'elle devait faire appel à des institutions bancaires pour obtenir un crédit pont. Cette situation ne profite qu'aux banques.

On peut se demander pourquoi cette institution est passée du budget général des dépenses de l'État à la Loterie nationale. Cette décision, qui nécessite l'adoption d'un arrêté royal, pourrait entraîner des retards préjudiciables à l'institution.

Le ministre peut-il nous informer de l'état d'avancement de la procédure et nous communiquer les raisons qui ont entraîné les retards constatés ? Quels sont actuellement les événements susceptibles de retarder ou de faire progresser la réalisation du paiement ? Quelles garanties pouvez-vous donner afin de mettre en œuvre la procédure sans délai supplémentaire ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – Je vous donne lecture de la réponse préparée par le ministre Daems, ce

opgehouden.

De regering, die de culturele waarde van het Koninklijk filmarchief van het Filmmuseum erkent, is zich perfect bewust van de noodzaak dergelijke instellingen te blijven subsidiëren teneinde hun voortbestaan te verzekeren. Het is correct dat de federale regering beslist heeft dat de Nationale Loterij voortaan zal zorgen voor de financiële middelen voor deze instelling in plaats van de minister bevoegd voor het wetenschappelijk onderzoek en de federale wetenschappelijke en culturele instellingen.

In 2001 krijgt het filmarchief 46.100.000 frank en 15.600.000 frank van de winst van de Nationale Loterij, of in totaal 61.700.000 frank.

Ik vond het opportuun geen beroep te doen op artikel 16, eerste alinea, van de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij, gewijzigd door de wet van 2 januari 2001, dat de toekenning bij eenvoudig koninklijk besluit van subsidies aan sommige instellingen toelaat. Ik vond het in dit geval raadzaam artikel 16, alinea 2, van voormelde wet toe te passen waarin staat dat subsidies maar mogen worden toegekend op basis van een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

De reden daarvoor is dat het ontwerp van koninklijk besluit dat door mijn diensten is voorbereid, ook andere begunstigden viseert. Ik herhaal dat iedere verdeling van de winst het voorwerp moet uitmaken van een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Op de agenda van de Ministerraad van 9 maart eerstkomend staat een ontwerp van koninklijk besluit in die zin.

Indien die agenda gerespecteerd wordt en de vermelde bedragen goedgekeurd worden, zal het aldus overlegd koninklijk besluit zonder verwijl aan de koninklijke bekrachtiging worden voorgelegd, zodat de Nationale Loterij onmiddellijk tot uitbetaling kan overgaan.

Ik kan u nu echter niet zeggen wanneer deze sommen precies zullen worden uitbetaald. Als toezichtminister van de Nationale Loterij zal ik ervoor zorgen dat dit dossier voorrang krijgt. Ik signaleer ook dat er geen andere instellingen zijn die, zoals het Koninklijk filmarchief en het Filmmuseum, hun subsidies voortaan van de Nationale Loterij zullen krijgen.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik dank de minister voor dit antwoord. Minister Daems, die bijzondere aandacht heeft voor het goede beheer van de staatsgelden en altijd is bereid verklaringen af te leggen over management, kan het*

dernier étant retenu à la Chambre.

Reconnaissant également la valeur du patrimoine culturel généré par les activités de la Cinémathèque royale de Belgique et du Musée du cinéma, le gouvernement fédéral est parfaitement conscient de la nécessité de continuer à octroyer à ces institutions les ressources financières devant assurer leur pérennité. Cela étant, il est exact que le gouvernement fédéral a décidé que les ressources financières précitées proviendront dorénavant des bénéfices de la Loterie nationale et non plus du budget géré par le ministre ayant la recherche scientifique et les institutions scientifiques et culturelles fédérales dans ses attributions.

C'est ainsi que pour l'année 2001, des montants de 46.100.000 francs et de 15.600.000 francs provenant des bénéfices de la Loterie nationale ont respectivement été prévus en faveur de la Cinémathèque royale de Belgique et du Musée du cinéma, soit 61.700.000 francs au total.

J'ai estimé opportun de ne pas faire application de l'article 16, alinéa 1er, de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale, modifié par la loi du 2 janvier 2001, qui permet d'octroyer des subventions à certaines institutions par la voie d'un simple arrêté royal. J'ai en effet estimé qu'il était indiqué de faire in casu application de l'article 16, alinéa 2, de la loi précitée qui requiert, préalablement à tout octroi de subventions, la prise d'un arrêté royal à délibérer en Conseil des ministres.

La raison en est que le projet d'arrêté royal préparé par mes services ne concerne pas uniquement la Cinémathèque royale de Belgique et le Musée du cinéma mais également d'autres bénéficiaires. En d'autres termes, le projet d'arrêté royal vise à désigner plusieurs bénéficiaires tout en consacrant le plan de répartition du bénéfice qui les concerne spécifiquement. Or, comme précisé ci-avant, tout plan de répartition des bénéfices de la Loterie nationale doit obligatoirement donner lieu à la prise d'un arrêté royal à délibérer en Conseil des ministres.

Un projet d'arrêté royal allant dans ce sens a été mis à l'ordre du jour du Conseil des ministres du 9 mars prochain. Pour autant que cet ordre du jour soit respecté et que les deux montants précités soient confirmés par le Conseil des ministres, le projet d'arrêté royal ainsi délibéré sera soumis sans délai à la signature royale de façon à permettre à la Loterie nationale de verser le plus rapidement possible les subventions concernées.

Je suis, à ce jour, dans l'impossibilité de vous informer du délai précis dans lequel ce paiement interviendra. Je puis cependant vous assurer que je veillerai, en ma qualité de ministre de tutelle de la Loterie nationale, à ce que le dossier soit traité en priorité et avec diligence. Enfin, je signalerai qu'hormis le cas de la Cinémathèque royale de Belgique et du Musée du cinéma, il n'y a pas d'autres institutions dont le subventionnement sera dorénavant opéré à charge des bénéfices de la Loterie nationale et non plus à charge du budget géré par le ministre ayant la recherche scientifique et les institutions scientifiques et culturelles fédérales dans ses attributions.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Je remercie le ministre de sa réponse. Le ministre Daems, particulièrement soucieux de la bonne gestion de l'État et des deniers publics, grand amateur d'explications sur le management applicable aux décisions, ne

koninklijk besluit in de Ministerraad niet langer uitstellen. De huidige toestand is immers schadelijk voor het filmarchief en kost de belastingbetaler geld. De lening die het moet aangaan, is een vorm van subsidie aan de banken en dat is niet conform de opdracht van de regering. Ik hoop bijgevolg dat dit probleem morgen in de Ministerraad wordt opgelost.

(Voorzitter: de heer Armand De Decker.)

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Tijdens de bespreking van de programmawet verzekerde minister Daems ons dat een dergelijke kafkaïaanse en vernederende toestand dankzij de steun van de Nationale Loterij in de toekomst niet meer zou voorkomen. Ik heb begrepen dat na morgen alles op wieltjes zal lopen. Het verontrust mij toch nog ten zeerste dat er geen precieze datum voor uitbetaling kan worden gegeven. Dat is voor de twee betrokken instellingen nochtans belangrijker dan de beraadslaging en eventuele beslissing in de Ministerraad. Het personeel en het reusachtige patrimonium van het filmarchief en het museum zijn dus nog altijd niet veiliggesteld.*

Vraag om uitleg van de heer Frans Lozie aan de minister van Justitie over «de gevolgen van het gedrag van een gedetineerde in de gevangenis van Aarlen voor het betrokken personeel» (nr. 2-386)

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Ik zou er de voorkeur aan geven deze vraag niet te stellen, aangezien de betrokken gedetineerde al zo vaak in de actualiteit komt, maar wat ik las, vond ik zo gortig dat hieraan toch enige aandacht moet worden besteed.

In *De Morgen* van 26 februari 2001 verscheen een uitvoerige beschrijving van de tergende wijze waarop Dutroux het personeel in de gevangenis van Aarlen terroriseert. Hun wordt het bloed onder de nagels vandaan gehaald. De gevangenisdirecteur zou begrip opbrengen voor de klachten van het personeel, maar zou hebben verklaard dat het bestuur der strafinrichtingen te mild is. Bij elke crisis zou de minister van Justitie om toelating moeten worden gevraagd vooraleer de betrokkene in een isoleercel kan worden gestopt, wat Dutroux in staat stelt een echte zenuwoorlog te ontketenen.

Is de minister op de hoogte van de veelvuldige klachten en problemen bij het gevangenis personeel van Aarlen wegens de manier waarop ze door de betrokkene worden geterroriseerd? Is het juist dat voor maatregelen ten opzichte van Dutroux vooraf toestemming dient te worden gevraagd aan de minister en/of aan het bestuur der strafinrichtingen? Ik veronderstel dat aan deze laatste toelating moeten worden gevraagd want ik kan moeilijk aannemen dat de minister telkens persoonlijk een beslissing moet nemen.

Is het exact dat zowel een kapster als een cipier naar aanleiding van deze feiten werden ontslagen? Op welke wijze

saurait retarder davantage la prise de l'arrêté en Conseil des ministres. La situation actuelle est préjudiciable à la cinémathèque et coûte de l'argent aux contribuables. Par ailleurs, l'emprunt constitue une forme de subvention aux banques qui n'est pas tout à fait conforme à la mission du gouvernement. J'espère par conséquent que le Conseil des ministres de demain pourra épuiser son ordre du jour et que le ministre prendra la décision qui s'impose pour financer la cinémathèque.

(M. Armand De Decker, président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Dans le cadre de la discussion relative à la loi programme, le ministre Daems nous avait assuré qu'une telle situation, « kafkaïenne et humiliante », de non-paiement ne pourrait plus jamais se produire, grâce au soutien de la Loterie nationale. J'ai cru comprendre que tout « baignera » à partir de demain. Toutefois, je suis très inquiète quant à l'impossibilité de fixer avec précision un quelconque délai pour le versement des subventions car, pour les deux institutions concernées, le paiement des sommes promises – il s'agit, en l'occurrence, d'un nombre considérable de millions – importe davantage que les délibérations et décisions éventuelles du Conseil des ministres. Je ne suis donc nullement rassurée en ce qui concerne le personnel et le patrimoine colossal de la Cinémathèque et du Musée.

Demande d'explications de M. Frans Lozie au ministre de la Justice sur «les conséquences du comportement d'un détenu de la prison d'Arlon pour le personnel concerné» (n°2-386)

M. Frans Lozie (AGALEV). – *J'aurais préféré ne pas poser cette question étant donné que le détenu fait trop souvent la une de l'actualité, mais ce que j'ai lu est tellement énorme que j'ai estimé qu'il fallait quand même y consacrer un peu d'attention.*

Le journal De Morgen du 26 février 2001 relatait avec force détails la façon dont Dutroux terrorisait le personnel de la prison d'Arlon. Il les pousse à bout. Le directeur de la prison comprendrait les plaintes du personnel mais aurait déclaré que l'administration des établissements pénitentiaires est trop laxiste. A chaque crise, le ministre de la Justice devrait demander une autorisation pour pouvoir placer l'intéressé dans une cellule d'isolement, ce qui permet à Dutroux de déclencher une véritable guerre des nerfs.

Le ministre est-il au courant des multiples plaintes exprimées par le personnel de la prison d'Arlon sur la manière dont l'intéressé les terrorise ? Est-il exact qu'avant de prendre des mesures à l'encontre de Dutroux, une autorisation préalable doit être demandée au ministre et/ou à l'administration des établissements pénitentiaires ? Je suppose que c'est plutôt à cette dernière qu'il faut s'adresser parce que je vois mal le ministre prendre chaque fois personnellement une telle décision.

Est-il exact qu'une coiffeuse et un gardien ont été licenciés à la suite de ces faits ? Comment les autorités ont-elles justifié

worden deze ontslagen verantwoord door de verantwoordelijke overheden?

Onlangs werd de betrokkene voor medisch onderzoek overgebracht naar het penitentiair centrum van Brugge. Naar verluidt zou het onderzoek hebben uitgewezen dat zijn klachten onterecht zijn en wellicht kaderen in zijn manipulerend gedrag.

Wat heeft deze operatie voor bijzonder medisch onderzoek de gemeenschap gekost? Is het mogelijk om deze kosten op de betrokkene te verhalen als blijkt dat zijn klachten onterecht en opzettelijk geveinsd zijn?

Gedetineerden die met gezondheidsproblemen kampen, hebben recht op een degelijke medische behandeling en ondersteuning. De voorzieningen daartoe zijn voorhanden. Hier is er evenwel een vermoeden dat ziekte wordt geveinsd, wat zou kaderen in een gedrag van manipulatie en intimidatie.

Heeft de minister de intentie maatregelen te nemen om de werkomstandigheden van de betrokken personeelsleden te optimaliseren en ervoor te zorgen dat zij beschermd worden tegen fysiek of psychisch terrorisme door een gedetineerde? Er moeten terzake algemene maatregelen worden genomen, want het personeel verdient verdedigd te worden tegenover zulke praktijken.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Het is juist dat het gedrag van Dutroux problemen oplevert voor de penitentiaire beambten van de gevangenis te Aarlen. Naar aanleiding van het debat in de Kamer had ik de gelegenheid mijn waardering uit te spreken voor de professionele wijze waarop deze beambten hun taak tot op heden hebben volbracht.

Op een recente vergadering met de regionale directie, de lokale directie en het personeel van Aarlen, is gebleken dat de aanwezigheid van de betrokkene een specifiek ongemak met zich mee brengt. Dit is vooral te wijten aan de publieke aandacht enerzijds en aan het moeilijk gedrag van de betrokkene anderzijds.

Het is echter onjuist te beweren dat mij telkens toestemming wordt gevraagd met betrekking tot de houding die de beambten in Aarlen ten overstaan van Dutroux moeten aannemen. Het regime dat van toepassing is op Dutroux, wordt bepaald in overleg tussen de directie van Aarlen en de centrale administratie van de strafinrichtingen. De toestand wordt permanent geëvalueerd.

Het is juist dat een kapster uit Aarlen de toegang tot de inrichting werd ontzegd door de lokale directie, die hiertoe trouwens bevoegd is, en dit omwille van de verklaringen die deze dame heeft afgelegd betreffende de detentie van Dutroux en de gevangenis te Aarlen, waardoor zij de elementaire plicht van discretie heeft geschonden.

Op vraag van de arts van de gevangenis van Aarlen werd Dutroux voor diagnostische onderzoeken verwezen naar een gespecialiseerde gevangenis. Om redenen van orde en veiligheid werd de voorkeur gegeven aan het medisch centrum van het penitentiair complex van Brugge. De overbrenging gebeurde op 18 februari 2001.

Meerdere specialistische onderzoeken werden uitgevoerd in het medisch centrum. Enkele hadden plaats in het A.Z. Sint-

ces licenciements ?

Dernièrement, l'intéressé a été transféré au centre pénitentiaire de Bruges pour y subir un examen médical. D'après ce qu'on dit, l'examen aurait indiqué que ses plaintes sont injustifiées et qu'elles cadrent avec son comportement manipulateur.

Qu'a coûté cet examen médical à la communauté ? Est-il possible d'imputer ces frais à l'intéressé s'il s'avère que ses plaintes ne sont pas fondées et qu'elles ont été volontairement simulées ?

Les détenus qui ont des problèmes de santé ont droit à un traitement médical et d'assistance correct. Les équipements sont prévus à cet effet. Dans le cas présent, il y a présomption que la maladie a été simulée, ce qui correspondrait à un comportement de manipulation et d'intimidation.

Le ministre a-t-il l'intention de prendre des mesures pour optimiser les conditions de travail des membres du personnel concernés et pour veiller à les protéger contre le terrorisme physique et psychique exercé par un détenu ? Le personnel mérite d'être défendu contre de telles pratiques.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Il est exact que le comportement de Dutroux cause des problèmes aux agents pénitentiaires de la prison d'Arlon. Lors du débat à la Chambre, j'ai eu l'occasion d'exprimer ma satisfaction sur la manière professionnelle dont ces agents ont rempli leur tâche jusqu'à présent.*

Lors d'une récente réunion avec la direction régionale, la direction locale et le personnel d'Arlon, il est apparu que la présence de l'intéressé occasionne des désagréments spécifiques. Cela est dû principalement à l'attention publique, d'une part, et au comportement difficile de l'intéressé, d'autre part.

Il est faux de prétendre que l'on me demande à chaque fois mon approbation sur le comportement que les agents d'Arlon doivent adopter à l'égard de Dutroux. Le régime applicable à Dutroux est décidé en concertation entre la direction d'Arlon et l'administration centrale des établissements pénitentiaires. La situation est évaluée en permanence.

Il est exact que l'accès à l'établissement a été interdit à une coiffeuse d'Arlon, par la direction locale, qui d'ailleurs est compétente pour le faire, en raison des déclarations faites par cette dame sur la détention de Dutroux et la prison d'Arlon. Ce faisant, elle a manqué au devoir de discrétion le plus élémentaire.

A la demande du médecin de la prison d'Arlon, Dutroux a été transféré dans une prison spécialisée pour y subir des examens. Pour des raisons d'ordre et de sécurité, le choix s'est porté sur le centre médical du complexe pénitentiaire de Bruges. Le transfert a eu lieu le 18 février 2001.

Plusieurs examens spécialisés ont été effectués au centre médical. Certains ont eu lieu à l'A. Z. Sint-Jan avec lequel il existe une convention de collaboration.

Les résultats de ces examens étaient satisfaisants et ont été terminés le 22 février 2001. Le patient a été informé de son

Jan, waarmee een samenwerkingsakkoord bestaat.

De resultaten van de onderzoeken waren bevredigend en werden afgerond op 22 februari 2001. De patiënt werd geïnformeerd over zijn gezondheidstoestand en werd op 23 februari 2001 terug overgebracht naar de gevangenis van Aarlen.

De penitentiaire gezondheidsdienst deelt geen bijkomende medische inlichtingen mee, aangezien deze vallen onder het medisch geheim.

Algemeen kan worden gesteld dat op een gedetineerde geen kosten worden verhaald als blijkt dat zijn klachten onterecht en opzettelijk geveinsd zijn. Deze algemene regel moet hier misschien niet worden gehandhaafd.

Over de werkomstandigheden vindt een overleg plaats tussen de regionale directie, de lokale directie en de personeelsleden. Alles wijst erop dat men op dit vlak tot een vergelijk zal komen.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Ik dank de minister voor zijn duidelijk antwoord op mijn vrij precieze vragen.

Ik meen dat de directie inderdaad haar verantwoordelijkheid heeft opgenomen door het personeelslid de toegang tot de instelling te ontzeggen wegens schending van de discretieplicht. Blijft natuurlijk de vraag waarom iemand de stap doet om de discretieplicht te schenden. Ook dat kan het resultaat zijn van langdurige pesterijen en moeilijke werkomstandigheden.

Ik neem er akte van dat de kosten veroorzaakt door gedetineerden die ziekte veinzen of ten onrechte medische zorgen vragen normaal niet worden verhaald op de gedetineerde, maar dat in dit concrete geval nog niet is beslist wat er zal gebeuren. Er moet prioriteit worden geven aan het verstrekken van een goede medische behandeling aan elke gedetineerde. Wanneer echter blijkt dat de betrokkene een medisch probleem veinst en dit gepaard gaat met een constant moeilijk gedrag en systematische pesterijen, mag er wel eens over maatregelen worden nagedacht.

Het doet me ook genoeg te vernemen dat wordt onderzocht hoe de situatie van de penitentiaire beampten leefbaarder kan worden gemaakt.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wapenwet van 3 januari 1933, wat betreft het verbod op antihanteerbaarheidsmechanismen (van de heer Philippe Mahoux, Stuk 2-647)

Wetsvoorstel tot wijziging van de wapenwet van 3 januari 1933, wat betreft het verbod op antihanteerbaarheidsmechanismen (van mevrouw Erika Thijs, Stuk 2-648)

Voorstel tot terugzending

De heer Michiel Maertens (AGALEV), rapporteur. – De commissie heeft de rapporteur vertrouwen geschonken om

état de santé et retransféré à la prison d'Arlon le 23 février 2001.

Le service de santé pénitentiaire ne communique pas de renseignements médicaux complémentaires du fait que ceux-ci relèvent du secret médical.

Généralement, le détenu n'est pas astreint à rembourser les frais lorsqu'il s'avère que ses plaintes sont injustifiées et volontairement simulées. Dans le cas présent, cette règle ne devrait peut-être pas être appliquée.

En ce qui concerne les conditions de travail, une concertation est en cours entre la direction régionale, la direction locale et les membres du personnel. Tout indique que l'on parviendra à un compromis à ce niveau.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Je remercie le ministre pour la clarté de sa réponse.*

Je suppose que la direction a effectivement pris ses responsabilités en refusant l'accès à l'institution au membre du personnel pour violation du devoir de discrétion. On peut toutefois se demander ce qui peut pousser quelqu'un à franchir ce pas. Cela peut-être la conséquence de brimades continues et de conditions de travail difficiles.

Je note que les frais engendrés par des détenus qui simulent une maladie ou qui réclament des soins médicaux injustifiés ne sont pas normalement réclamés aux intéressés mais qu'aucune décision n'a encore été prise dans le cas précis qui nous occupe. Chaque détenu a droit à un traitement médical correct. Toutefois, s'il s'avère que l'intéressé simule un problème médical allant de pair avec un comportement difficile constant et des tracasseries systématiques, on pourrait envisager certaines mesures.

J'ai également appris avec plaisir que l'on étudie la manière de faciliter la vie des agents pénitentiaires.

Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne l'interdiction des dispositifs antimanipulation, la loi sur les armes du 3 janvier 1933 (de M. Philippe Mahoux, Doc. 2-647)

Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne l'interdiction des dispositifs antimanipulation, la loi sur les armes du 3 janvier 1933 (de Mme Erika Thijs, Doc. 2-648)

Proposition de renvoi

M. Michiel Maertens (AGALEV), rapporteur. – *Je demande un renvoi des propositions en commission, tout d'abord parce*

verslag uit te brengen. Omwille van problemen van praktische en van logistieke aard wil ik u vragen deze voorstellen naar de commissie terug te zenden.

Ten eerste zijn leden van de commissie op het ogenblik op missie in het buitenland en kunnen ze vandaag dus niet het woord nemen in de algemene bespreking.

Ten tweede hebben zowel de minister als de NGO's die zich op het terrein met de gevolgen van mijnen voor de bevolking bezighouden, erop aangedrongen met de commissieleden nog verder over de voorstellen te kunnen discussiëren vóór ze ter stemming worden gebracht.

Ten derde hebben we bij de opmaak van het rapport een legistiek probleem vastgesteld en dat vereist een nieuwe bespreking in de commissie. We hebben de dienst Wetsevaluatie daarover geraadpleegd. Hij oordeelt dat onze opmerkingen terecht zijn.

Ik stel dan ook voor vandaag niet over deze voorstellen te stemmen, maar ze voor verdere bespreking naar de commissie terug te zenden.

– Tot terugzending wordt besloten.

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies en 371 van het Gerechtelijk Wetboek, tot invoeging van artikel 191bis in het Gerechtelijk Wetboek en tot wijziging van artikel 21 van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en werving van magistraten (Stuk 2-639)

Algemene bespreking

De heer Philippe Mahoux (PS), rapporteur. – Ik verwijst naar het schriftelijk verslag.

– De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie, zie stuk 2-639/6.)

De voorzitter. – Artikel 3 luidt:

In hetzelfde Wetboek wordt artikel 191bis, zoals vernummerd bij de wet van 22 december 1998, hersteld in de volgende lezing:

§1. Eenieder die ten minste de laatste vijftien jaar ononderbroken als voornaamste beroepsactiviteit het beroep van advocaat heeft uitgeoefend of ten minste tien jaar deze activiteit als voornaamste beroepsactiviteit heeft uitgeoefend en vervolgens gedurende vijf jaar een functie heeft uitgeoefend die een gedegen kennis van het recht vereist, wordt vrijgesteld van het in artikel 259bis-9, §1, bepaalde examen inzake beroepsbekwaamheid met het oog op een benoeming als bedoeld in artikel 190, mits aan de in §2 vermelde voorwaarden is voldaan.

§2. Het verzoek daartoe wordt bij een ter post aangetekende

que les membres de la commission, en mission à l'étranger, ne peuvent participer aujourd'hui à la discussion générale. Ensuite, le ministre et les ONG s'occupant, sur le terrain, des conséquences des mines pour la population insistent pour que ces membres approfondissent la question avant de procéder au vote. Enfin, il s'est posé au moment de la rédaction du rapport un problème légistique qui nécessite une nouvelle discussion en commission. Nous avons consulté le service d'évaluation de la législation qui a estimé que nos remarques étaient fondées.

C'est pourquoi je propose de ne pas voter ces propositions aujourd'hui mais de les renvoyer en commission.

– Le renvoi est ordonné.

Projet de loi modifiant les articles 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies et 371 du Code judiciaire, insérant l'article 191bis dans le Code judiciaire et modifiant l'article 21 de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats (Doc. 2-639)

Discussion générale

M. Philippe Mahoux (PS), rapporteur. – Je me réfère à mon rapport écrit.

– La discussion générale est close.

Discussion des articles

(Pour le texte adopté par la commission de la Justice, voir document 2-639/6.)

M. le président. – L'article 3 est ainsi libellé :

Dans le même Code, l'article 191bis, tel qu'il a été renuméroté par la loi du 22 décembre 1998, est rétabli dans la rédaction suivante :

§1er. Toute personne qui a exercé de manière ininterrompue la profession d'avocat à titre d'activité professionnelle principale depuis au moins les quinze dernières années ou qui a exercé pendant dix ans au moins cette activité à titre d'activité professionnelle principale et ensuite exercé pendant cinq ans une fonction dont l'exercice nécessite une bonne connaissance du droit, est dispensée de l'examen d'aptitude professionnelle prescrit à l'article 259bis-9, §1er, en vue d'une nomination visée à l'article 190, pour autant que les conditions prévues au §2 soient respectées.

§2. À cette fin, une demande est introduite par lettre

brief gericht aan de bevoegde benoemings- en aanwijzingscommissie, naar gelang van de taal van het diploma van doctor of licentiaat in de rechten.

Dit schrijven moet vergezeld zijn van de nodige stavingstukken waaruit blijkt dat de voorwaarden vermeld in §1 zijn vervuld.

Binnen veertig dagen na de ontvangst van het verzoek beslist de benoemings- en aanwijzingscommissie met een meerderheid van drie vierde van de stemmen over de ontvankelijkheid ervan.

Verklaart de benoemings- en aanwijzingscommissie het verzoek onontvankelijk, dan wordt de verzoeker hiervan bij een ter post aangetekende brief in kennis gesteld.

Verklaart de benoemings- en aanwijzingscommissie het verzoek ontvankelijk, dan wordt de verzoeker bij een ter post aangetekende brief opgeroepen voor een evaluatie-examen.

De verzoeker ten aanzien van wie de bevoegde benoemings- en aanwijzingscommissie met een meerderheid van drie vierde van de stemmen heeft geoordeeld dat hij geslaagd is voor het mondelinge evaluatie-examen, wordt gemachtigd om zich kandidaat te stellen voor een benoeming bedoeld in artikel 190.

§3. De door de benoemings- en aanwijzingscommissie afgegeven machtiging is geldig gedurende drie jaar, te rekenen vanaf de datum van de afgifte van de machtiging.

Indien de kandidaat niet geslaagd is voor het mondelinge evaluatie-examen, wordt de verzoeker daarvan bij een gemotiveerde en ter post aangetekende brief in kennis gesteld. In dit geval mag de betrokkene op zijn vroegst drie jaar na die kennisgeving een nieuw verzoek indienen.

Mevrouw Nyssens stelt voor dit artikel te schrappen (amendement nr. 29, zie stuk 2-639/7).

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – Artikel 3 van het voorliggende ontwerp is strijdig met de grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie.

In hun respectieve adviezen hebben de Raad van State en de Hoge Raad voor de Justitie een duidelijk voorbehoud geformuleerd met betrekking tot de naleving van die grondwettelijke beginselen, zonder dat ze de zaak evenwel ten gronde konden onderzoeken.

Die adviezen werden verleend toen artikel 3 nog bepaalde dat advocaten met twintig jaar beroepservaring of degenen die vijftien jaar het beroep van advocaat hebben uitgeoefend en vervolgens gedurende vijf jaar een functie hebben uitgeoefend die een gedegen kennis van het recht vereist, worden vrijgesteld van het examen inzake beroepsbekwaamheid.

Na amendering in de commissie voor de Justitie van de Senaat, werden die termijnen vijftien jaar in plaats van twintig jaar voor de eerste categorie en tien jaar in plaats van vijftien jaar voor de tweede categorie. Het voorbehoud dat door de Raad van State en de Hoge Raad voor de Justitie werd geformuleerd wint bijgevolg aan kracht.

Het Arbitragehof evenals de Raad van State en het Hof van Cassatie zijn het erover eens dat de bepalingen van de

recommandée à la poste adressée à la commission de nomination et de désignation compétente, en fonction de la langue du diplôme de docteur ou licencié en droit.

Cet écrit doit être accompagné des pièces justificatives desquelles il ressort que les conditions visées au §1er sont remplies.

Dans un délai de quarante jours à compter de la réception de la demande, la commission de nomination et de désignation décide de sa recevabilité à la majorité des trois quarts des voix.

Si la commission de nomination et de désignation déclare la demande irrecevable, le demandeur en est informé par lettre recommandée à la poste.

Si la commission de nomination et de désignation déclare la demande recevable, le demandeur est invité à un examen d'évaluation par lettre recommandée à la poste.

Le demandeur dont la commission de nomination et de désignation compétente estime, à la majorité des trois quarts des voix, qu'il a réussi l'examen oral d'évaluation, est autorisé à se porter candidat à une nomination visée à l'article 190.

§3. L'autorisation délivrée par la commission de nomination et de désignation est valable pendant trois ans à compter de la date de délivrance de l'autorisation.

Si le candidat n'a pas réussi l'examen oral d'évaluation, le demandeur en est averti par lettre recommandée à la poste. Dans ce cas, l'intéressé peut introduire une nouvelle demande au plus tôt trois ans après cette notification

Mme Nyssens propose de supprimer cet article (amendement n° 29, voir document 2-639/7).

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – L'article 3 du projet de loi tel que rédigé est incompatible avec les règles constitutionnelles en matière d'égalité des Belges devant la loi et de non-discrimination.

Dans leurs avis respectifs, le Conseil d'État et le Conseil supérieur de la Justice ont formulé de nettes réserves quant au respect de ces principes constitutionnels – les deux institutions n'ont cependant pas été en mesure d'étudier à fond le problème.

Ces avis ont été exprimés alors que l'article 3 initial parlait de dispenser de l'examen d'aptitude professionnelle les avocats ayant vingt ans d'ancienneté, ou ceux ayant exercé pendant quinze ans la profession d'avocat et ensuite, pendant cinq, une fonction nécessitant une bonne connaissance du droit.

Ces deux critères sont passés respectivement de vingt à quinze ans pour la première catégorie et de quinze à dix ans pour la seconde, à la suite d'amendements votés en commission de la Justice du Sénat. Les réserves formulées par le Conseil d'État et le Conseil supérieur de la Justice se justifient dès lors d'autant plus.

La Cour d'arbitrage tout comme le Conseil d'État et la Cour de cassation sont unanimes pour affirmer que les règles reprises aux articles 10 et 11 de la Constitution en matière de

artikelen 10 en 11 van de Grondwet inzake niet-discriminatie een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen niet uitsluiten, voor zover voor het criterium van dat onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met inachtneming van het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm, alsmede van de aard van de in het geding zijnde beginselen.

Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat.

Het doel van de norm die het voorwerp uitmaakt van artikel 3 is de uitbreiding van de rekruteringsmogelijkheden van de zetel. Dit moet uiteraard passen in de wil tot objectivering van de benoemingen zoals bepaald in de wet van 18 juli 1991.

Op dit vlak rijst dus de vraag naar het redelijk proportioneel verband tussen de uitbreiding van het rekruteringsveld en de middelen die hiertoe worden aangewend.

Er is geen enkele geldige reden om de advocaten met vijftien jaar balie-ervaring te ontheffen van de verplichting tot het afleggen van een bekwaamheidsproef terwijl deze verplichting voor advocaten met tien jaar balie-ervaring behouden blijft.

De memorie van toelichting van de Kamer vermeldt dat de advocaten niet bereid zijn zich aan een examen inzake beroepsbekwaamheid te onderwerpen. Dit kan bezwaarlijk als een geldige reden worden beschouwd. De toegangprocedure tot de magistratuur voor sommige categorieën van personen heeft geen enkele objectieve bestaansgrond.

Dit is echter nog niet alles. De advocaten met tien jaar balie-ervaring die vervolgens een functie hebben uitgeoefend die een gedegen kennis van het recht vereist, worden eveneens vrijgesteld van het examen.

Het uitoefenen van een functie die een gedegen kennis van het recht vereist, is een onduidelijk criterium dat geen enkele waarborg op rechtszekerheid biedt. Artikel 3, paragraaf 2 bepaalt dat de benoemings- en aanwijzingscommissie over de ontvankelijkheid van de aanvraag beslist. De ontvankelijkheidscriteria worden evenwel nergens vermeld. De anciënniteit bij de balie is een objectief criterium. Het criterium dat men hanteert, namelijk de uitoefening van een functie die een gedegen kennis van het recht vereist, staat open voor willekeur.

De vraag rijst of men wel van plan is de kandidaten op voet van gelijkheid te behandelen en ze dus aan een bekwaamheidsexamen te onderwerpen.

Dit artikel betekent een stap achteruit ten opzichte van de wet van 18 juli 1991, die tot doel had de toegang tot de magistratuur te objectiveren en te depolitiseren.

De PSC-fractie zal zich bij de stemming over dit ontwerp onthouden. Met dit artikel wordt er een derde toegangsmogelijkheid tot de magistratuur gecreëerd. De wet van 1991 voorzag slechts in twee mogelijkheden: een vergelijkend examen en een examen inzake beroepsbekwaamheid.

Met dit ontwerp wordt de toegang tot de magistratuur ook mogelijk gemaakt voor advocaten met beroepservaring. Ik

non-discrimination n'excluent pas une différence de traitement entre différentes catégories de personnes, pour autant que le critère d'une telle différenciation repose sur des justifications objectives et raisonnables. L'existence d'une telle justification doit s'apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure critiquée ainsi que de la nature des principes en cause.

Le principe d'égalité est violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé.

Le but de la norme qui fait l'objet de cet article 3 consiste à élargir le champ de recrutement pour le siège. Il doit, bien sûr, être concilié avec la volonté d'objectivation des nominations de la loi du 18 juillet 1991.

La question du rapport raisonnable de proportionnalité entre l'objectif d'élargissement du champ de recrutement et les moyens employés à cette fin, se pose donc.

Il n'existe, à mon sens, aucune justification raisonnable permettant de dispenser de l'examen d'aptitude professionnelle les avocats comptant à leur actif quinze ans de barreau, tout en maintenant cet examen pour les avocats ayant dix ans de barreau.

Le fait que ces avocats ne soient pas disposés à passer cet examen d'aptitude professionnelle, comme cela ressort de l'exposé des motifs du projet de loi tel qu'il a été déposé à la Chambre, ne peut en effet pas être considéré comme une justification raisonnable. C'est pourtant la seule justification invoquée. Aucune raison objective n'est avancée pour justifier cette procédure spécifique d'accès à la magistrature, pour certaines catégories de personnes.

Le risque d'arbitraire me semble encore plus flagrant si l'on examine la situation des avocats comptant dix ans de barreau et ayant exercé ensuite, pendant cinq ans, une fonction dont l'exercice nécessite une bonne connaissance du droit. Ces derniers seraient dispensés de l'examen en question.

Le critère de la fonction dont l'exercice nécessite une bonne connaissance du droit est un critère imprécis qui ne permet pas d'assurer la sécurité juridique. En effet, l'article 3, paragraphe 2, précise que la commission de nomination et de désignation décide d'abord de la recevabilité de la demande. Il n'est indiqué nulle part quels sont les critères de recevabilité de cette demande. Il peut s'agir des conditions objectives d'ancienneté du barreau. Il peut aussi s'agir – c'est le cas, en l'occurrence – d'apprécier, d'une manière pouvant se révéler tout à fait arbitraire, le critère – qui n'est pas autrement précisé – de la fonction dont l'exercice nécessite une bonne connaissance du droit.

La question est donc de savoir si l'on envisage de soumettre tous les candidats à un contrôle de leurs compétences, notamment juridiques, et donc de les mettre sur un pied d'égalité.

Cet article est, me semble-t-il, en net recul par rapport à la loi du 18 juillet 1991, qui visait à objectiver le plus possible et à dépolitiser l'accès à la magistrature.

Mon groupe s'abstiendra donc lors du vote relatif à ce projet de loi. En effet, cet article introduit une troisième forme d'accès à la magistrature. Or, il a été décidé, en 1991, que

heb nog steeds niet begrepen waarom deze advocaten geen examen inzake beroepsbekwaamheid kunnen afleggen.

Als men advocaten met naam wil aantrekken om het magistratenkorps aan te vullen, dan moeten ook zij een examen inzake beroepsbekwaamheid afleggen, zij het dan eventueel in een aangepaste vorm. Dit is een veel betere oplossing dan een wijziging van de toelatingsvoorwaarden tot de magistratuur.

– **De stemming over dit amendement en over artikel 3 wordt aangehouden.**

De voorzitter. – Artikel 5 luidt:

In artikel 259bis-9, §1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 december 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld als volgt: “evenals het programma van het mondelinge evaluatie-examen”;

2° in het tweede lid worden de woorden “Het examen inzake beroepsbekwaamheid en het vergelijkend toelatingsexamen tot de gerechtelijke stage” vervangen door de woorden “Het examen inzake beroepsbekwaamheid, het vergelijkend examen tot de gerechtelijke stage en het mondelinge evaluatie-examen”.

Mevrouw Nyssens stelt voor artikel 5 te schrappen (amendement nr. 30, zie stuk 2-639/7).

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *Amendement nr. 30 bij artikel 5 en amendement nr. 31 bij artikel 6 zijn een logisch gevolg van mijn hoofdamendement.*

– **De stemming over dit amendement en over artikel 5 wordt aangehouden.**

De voorzitter. – Artikel 6 luidt:

Artikel 259bis-10, §1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 december 1998, wordt aangevuld als volgt:

“3° de organisatie van het mondelinge evaluatie-examen op de wijze en onder de voorwaarden bepaald bij koninklijk besluit en het verstrekken van de machtiging bedoeld in artikel 191bis, §2, laatste lid.

Mevrouw Nyssens stelt voor dit artikel te schrappen (amendement nr. 31, zie stuk 2-639/7).

– **De stemming over dit amendement en over artikel 6 wordt aangehouden.**

– **De overige artikelen worden zonder opmerking aangenomen.**

– **De aangehouden stemmingen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.**

seules deux voies étaient possibles : l'accès – principal – par le biais d'un concours et une voie – secondaire – par le biais d'un examen d'aptitude professionnelle.

Ce projet introduit donc une troisième catégorie, concernant des avocats qui, bien sûr, ont une expérience professionnelle. Les discussions ne m'ont toutefois pas permis de comprendre pourquoi ces avocats ne pouvaient pas, eux aussi, présenter un examen d'aptitude professionnelle.

Si l'on manque de magistrats et que l'on souhaite trouver, parmi les avocats chevronnés, un vivier destiné à alimenter la magistrature qui, sans doute, est moins attirante qu'auparavant, nous souhaitons que ces avocats présentent aussi cet examen d'aptitude professionnelle, quitte à ce que celui-ci soit adapté. Je préfère de loin cette solution à une modification de l'accès à la magistrature.

– **Le vote sur cet amendement et sur l'article 3 est réservé.**

M. le président. – L'article 5 est ainsi libellé :

À l'article 259bis-9, §1er, du même Code, inséré par la loi du 22 décembre 1998, sont apportées les modifications suivantes :

1° l'alinéa 1er est complété comme suit : « ainsi que le programme de l'examen oral d'évaluation » ;

2° dans l'alinéa 2, les mots « L'examen d'aptitude professionnelle et le concours d'admission au stage judiciaire » sont remplacés par les mots « L'examen d'aptitude professionnelle, le concours d'admission au stage judiciaire et l'examen oral d'évaluation ».

Mme Nyssens propose de supprimer l'article 5 (amendement n° 30, voir document 2-639/7).

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Je voudrais préciser que les amendements n° 30 à l'article 5 et n° 31 à l'article 6 découlent tous deux de mon amendement principal.

– **Le vote sur cet amendement et sur l'article 5 est réservé.**

M. le président. – L'article 6 est ainsi libellé :

L'article 259bis-10, §1er, du même Code, inséré par la loi du 22 décembre 1998, est complété comme suit :

« 3° l'organisation de l'examen oral d'évaluation selon les modalités et les conditions déterminées par arrêté royal et l'octroi de l'autorisation visée à l'article 191bis, §2, dernier alinéa.

Mme Nyssens propose de supprimer cet article (amendement n° 31, voir document 2-639/7).

– **Le vote sur cet amendement et sur l'article 6 est réservé.**

– **Les autres articles sont adoptés sans observation.**

– **Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen

Herziening van titel II van de Grondwet, met de bedoeling er een bepaling in te voegen betreffende het recht van de vrouwen en de mannen op gelijkheid en de bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten – Voorstel van de regering (Stuk 2-465)

Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen – Voorstel van mevrouw Sabine de Bethune c.s. (Stuk 2-483)

Bespreking

Mevrouw Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC), corapporteur. – Op 8 juni 2000 heeft de regering een voorstel ingediend tot herziening van titel II van de Grondwet, met de bedoeling een bepaling in te voegen betreffende het recht van de vrouwen en de mannen op gelijkheid en de bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten.

Op 21 juni 2000 heeft mevrouw de Bethune c.s. een gelijkaardig voorstel ingediend.

In november van vorig jaar heeft de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden de beide voorstellen besproken. Op 15 februari 2001 werd de tekst door de commissie aangenomen.

Alle commissieleden wilden vandaag, op de Internationale Vrouwendag, over dit belangrijke voorstel tot herziening van de Grondwet stemmen. Hiermee geeft de Senaat blijk van zijn bezorgdheid inzake deze materie. Deze bezorgdheid bestaat al lang. Tijdens de vorige regeerperiode werden de nodige initiatieven genomen om de huidige herziening mogelijk te maken. Zo werd Titel II voor herziening vatbaar verklaard. Er werden wetsvoorstellen in die zin ingediend; ik ben er zeker van dat sommige van mijn collega's straks het woord zullen vragen.

We hebben de mening van de professoren Lemmens, Uyttendaele, Velaers en Verdussen gevraagd over de door de regering voorgestelde bepaling, om meer betrouwbare argumenten voor de bespreking in te zamelen. De standpunten van de professoren zijn opgenomen in het schriftelijk verslag.

Ik zal de punten die in de commissie werden besproken, kort toelichten. Ten eerste, de bevoegdheid die de preconstituante in de verklaring tot herziening vastlegt, in het bijzonder met betrekking tot het inlassen van een bepaling in Titel II. Voorts, de plaats van deze bepaling in onze Grondwet. De regering stelde aanvankelijk een artikel 10bis voor. We

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer une disposition relative au droit des femmes et des hommes à l'égalité et favorisant leur égal accès aux mandats électifs et publics – Proposition du gouvernement (Doc. 2-465)

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité – Proposition de Mme Sabine de Bethune et consorts (Doc. 2-483)

Discussion

Mme Nathalie de T' Serclaes (PRL-FDF-MCC), corapporteuse. – Mon rapport qui sera complété par Mme Van Riet reprend les discussions que nous avons eues depuis le 8 juin 2000, date du dépôt par le gouvernement d'une proposition de révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer une disposition relative au droit des femmes et des hommes à l'égalité et favorisant leur égal accès aux mandats électifs et publics.

Le 21 juin 2000, Mme de Bethune et consorts déposaient le même type de proposition.

C'est en novembre de l'année dernière que la commission des Affaires institutionnelles a entamé l'examen des deux propositions déposées. Le texte a été adopté par la commission le 15 février dernier.

L'ensemble des membres de la commission a souhaité procéder au vote sur cette importante proposition de révision de la Constitution en ce jeudi 8 mars, date de la Journée internationale des femmes. C'était une occasion importante pour le Sénat d'exprimer sa préoccupation qui ne date d'ailleurs pas d'hier. En effet, bon nombre de mes collègues qui ont siégé dans cette assemblée au cours de la législature précédente, ont travaillé afin qu'une telle disposition puisse être à l'examen. Ils ont également fait en sorte que soit ouvert à révision le titre II de la Constitution. Des propositions de loi ont du reste été déposées ; je suis convaincue que certains de mes collègues souhaiteront s'exprimer tout à l'heure.

Nous avons commencé l'examen de cette proposition de révision en novembre dernier. Nous avons demandé à quatre professeurs – MM. Lemmens, Uyttendaele, Velaers et Verdussen – de donner leur point de vue sur le dispositif tel qu'introduit par le gouvernement, ce qui était par ailleurs une façon d'apporter un poids supplémentaire à cette discussion. Je vous renvoie au rapport écrit où vous trouverez également un tableau comparatif des différents points de vues émis par ces professeurs.

hebben de mogelijkheid besproken om artikel 10bis op te splitsen in verschillende bepalingen ten einde de efficiëntie en de leesbaarheid te verhogen.

De commissie heeft uiteindelijk geopteerd voor een aanvulling van artikel 10 van de Grondwet, dat de gelijkheid van alle Belgen voor de wet voorschrijft, met een zin die de fundamentele gelijkheid tussen mannen en vrouwen benadrukt.

Met artikel 11bis willen we een grondwettelijke basis verlenen aan de initiatieven, voortvloeiend uit de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel tot bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten. Aldus wordt in de Grondwet de door de Raad van State voorgeschreven basis ingeschreven om wetsonwerpen te kunnen indienen aangaande de gelijke vertegenwoordiging en de beurtwisseling. Dat is echter een volgende stap.

De oorspronkelijk voorgestelde tekst van een van de bepalingen van artikel 11bis werd op een aantal punten gewijzigd ten einde tot een zo precies en zo efficiënt mogelijke tekst te komen. Het betreft de bepaling dat in de ministerraad en in de Gemeenschaps- en Gewestregeringen voortaan personen van beide geslachten aanwezig moeten zijn. De formulering "ministerraad", die werd verkozen boven "regering", bevat de bijkomende garantie dat het wel degelijk gaat om de vijftien ministers die in het artikel over de ministerraad worden opgesomd.

De in artikel 134 bedoelde wet, decreet of regel zal tevens tot gevolg hebben dat ook in de bestendige deputaties, de provincieraden, de colleges van burgemeester en schepenen, de raden voor maatschappelijk welzijn, de vaste bureaus van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en in de uitvoerende organen van elk ander gewestelijk, interprovinciaal, intercommunaal of binnengemeentelijk orgaan, personen van verschillend geslacht aanwezig zullen zijn.

De volgende alinea bepaalt dat de regel niet van toepassing is op rechtstreeks verkozen organen. Dit kan het geval zijn voor de bestendige deputaties van de provincieraden. Deze bepaling is van toepassing op de schepenen, de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en de leden van de uitvoerende organen die rechtstreeks worden verkozen.

De goedkeuring van dit voorstel zal een belangrijke meerwaarde verlenen aan onze Grondwet. Zodra de Kamer de nieuwe bepaling heeft goedgekeurd, kunnen we wijzigingen voorstellen die uit deze grondwetsbepaling voortvloeien.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat het inschrijven van deze bepaling in artikel 10 en in het nieuwe artikel 11bis van groot belang is. Artikel 147 van de Grondwet kent het Arbitragehof immers de bevoegdheid van een constitutionele rechtbank toe met betrekking tot de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Je soulignerai brièvement les points qui ont fait l'objet des discussions en commission. D'abord, l'étendue de l'habilitation donnée par le préconstituant dans la déclaration de révision et notamment la possibilité d'introduire une disposition dans le cadre du titre II. Ensuite, l'emplacement de cette disposition dans le cadre de notre Constitution. Le gouvernement avait d'abord déposé un article 10bis. Nous avons discuté de l'opportunité de maintenir le 10bis en tant que tel et d'éventuellement scinder celui-ci en différentes dispositions, de manière à rendre l'article encore plus lisible et plus effectif.

Enfin, la commission fait le choix de compléter l'actuel article 10 de la Constitution, article fondamental qui rappelle l'égalité de tous les Belges devant la loi, par une phrase rappelant l'égalité fondamentale dans toute société démocratique au 21e siècle, l'égalité entre les hommes et les femmes. C'est l'un des premiers éléments que nous avons souhaité mettre en exergue.

Nous avons également choisi d'insérer une nouvelle disposition 11bis donnant une base légale aux actions en faveur de l'égal exercice des droits et libertés des hommes et des femmes et constituant une base constitutionnelle pour toutes les actions – qu'elles ressortissent à la loi, au décret ou à la règle visés à l'article 134 – favorisant l'égalité entre les hommes et les femmes et, plus spécifiquement, leur égal accès aux mandats électifs et publics. Ce faisant, nous insérons dans la Constitution la base constitutionnelle nécessaire réclamée par le Conseil d'État pour pouvoir, dans une phase ultérieure, déposer et analyser les projets de loi concernant la parité et à l'alternance. Il s'agit là d'une prochaine étape.

Un autre élément de cet article 11bis a fait l'objet d'un certain nombre de modifications par rapport au texte initialement déposé, modifications qui ont recueilli un très large consensus en commission au cours de discussions marquées par la convivialité et le souci collectif d'aboutir à un texte le plus précis et le plus efficace possible. Je veux parler de la disposition prévoyant que le conseil des ministres ainsi que les gouvernements de communauté et de région devraient désormais compter en leur sein des personnes de sexe différent. J'attire votre attention sur le libellé « conseil des ministres » qui a finalement été retenu plutôt que « gouvernement ». Cela constitue une garantie supplémentaire qu'il s'agira bien des quinze ministres, tels qu'ils sont décrits dans l'article ayant pour objet le conseil des ministres.

Par ailleurs, la loi, le décret ou la règle, dont question à l'article 134, organisera également la présence de personnes de sexe différent au sein des députations permanentes, des conseils provinciaux, des collèges des bourgmestres et échevins, des conseils de l'aide sociale, des bureaux permanents des centres publics d'aide sociale et dans les exécutifs de tout autre organe territorial, interprovincial, intercommunal ou intracommunal.

L'alinéa suivant, introduit sous la forme d'un amendement, prévoit que la règle ne s'applique pas – c'est logique – aux organes organisés par élection directe. Les députations permanentes des conseils provinciaux pourraient être visées. Cette disposition se justifie déjà aujourd'hui pour les échevins, les membres du conseil d'aide sociale ainsi que les membres de tout autre exécutif qui ressortirait éventuellement

Mevrouw Iris Van Riet (VLD), corapporteur. – Vandaag wordt overal ter wereld met allerlei acties en activiteiten de internationale vrouwendag gevierd. Het heeft dan ook een grote symbolische betekenis dat precies vandaag de Senaat een stap zet naar de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Het vastleggen in de Grondwet van het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen is een mijlpaal in het gelijke kansenbeleid. Zoals mevrouw de T'Serclaes heeft gezegd, zijn we bij de bespreking van het voorstel van de regering niet over één nacht ijs gegaan. We hebben deskundigen geraadpleegd en grondig werk verricht.

Tijdens de discussie in de Commissie voor de Institutionele Aangelegenheden vroegen sommigen zich af of het wel zinvol is een specifieke bepaling in verband met de gelijkheid van vrouwen en mannen in de Grondwet op te nemen. Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel voor alle Belgen dat in artikel 10 van de Grondwet wordt bekrachtigd, omvat al het principe van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Die grondwettelijke verankering volstond echter niet om de daadwerkelijke gelijkheid van mannen en vrouwen te garanderen. Er zijn nog altijd ongelijkheden in het maatschappelijke, het culturele, het economische en het politieke leven. De ongelijkheden kunnen lang aanslepen. Zo heeft het tot 1948 geduurd voor de vrouwen stemrecht kregen, hoewel het grondwettelijk gelijkheidsbegrip al van 1831 dateert.

De bekrachtiging door de Grondwet van de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft een signaalfunctie in de Belgische rechtsorde. Hiermee wordt aan alle overheden de verplichting opgelegd maatregelen te nemen om niet alleen een gelijkheid in rechte te creëren, maar ook in de feiten. Bovendien geeft de nieuwe grondwettelijke bekrachtiging aan vrouwen en mannen waarborgen wanneer ze in hun belangen geschaad worden op basis van een discriminatie die berust op het geslacht. Hiervoor kunnen ze zich voortaan tot het Arbitragehof wenden.

Sommigen vragen zich wellicht af waarom in het nieuwe lid van artikel 10 alleen gewag wordt gemaakt van de gelijkheid van de geslachten en er niet gesproken wordt over gelijkheid inzake leeftijd en huidskleur. Het geslacht heeft een transversaal karakter. Ieder mens behoort tot een bepaald geslacht, of hij nu jong, oud, blank of zwart is. Het maakt niet uit. De mensheid wordt ingedeeld in twee groepen: mannen

d'une élection directe.

En conclusion de ce rapport des travaux de notre commission, je voudrais souligner que le vote qui devrait intervenir aujourd'hui contribuera à une avancée significative du contenu de notre Constitution. Dès que nos collègues de la Chambre auront également approuvé cette disposition, nous pourrons progresser concernant d'autres projets qui devraient mettre en exécution ce qui doit encore l'être à partir de la disposition constitutionnelle examinée aujourd'hui.

Pour terminer, je voudrais souligner l'importance du fait d'avoir inscrit cette disposition dans l'article 10 et le nouvel article 11bis, dans la mesure où l'article 147 de notre Constitution octroie à la Cour d'arbitrage une compétence de cour constitutionnelle pour ce qui relève des articles 10 et 11 de la Constitution.

Mme Iris Van Riet (VLD), corapporteuse. – *Le Sénat a choisi ce jour hautement symbolique pour accomplir une étape supplémentaire sur la voie de l'égalité entre hommes et femmes.*

L'ancrage de ce droit dans la Constitution est un jalon de la politique de l'égalité des chances. Nous ne nous sommes pas engagés à la légère dans cette révision : des experts ont été consultés et nous avons effectué un travail minutieux.

D'aucuns se sont demandé s'il était bien utile d'inscrire cette disposition dans la Constitution étant donné que son article 10 consacre déjà le principe d'égalité de tous les Belges. Cela n'était toutefois pas suffisant pour éliminer toutes les inégalités dont certaines ont d'ailleurs eu la vie dure : les femmes ont voté pour la première fois en 1948 alors que ce droit était inscrit dans la Constitution depuis 1831.

La consécration, dans la Constitution, du principe d'égalité envoie un signal à l'ordre juridique et contraint les autorités à mettre ce principe à exécution. Par ailleurs, cette nouvelle disposition permet, tant aux femmes qu'aux hommes, de s'adresser à la Cour d'arbitrage si leurs intérêts sont lésés par une discrimination.

Certains membres de la commission se sont demandé pourquoi le nouvel alinéa de l'article 10 ne recouvrait pas également l'égalité en matière d'âge et de couleur de la peau. Le sexe a toutefois un caractère transversal. Peu importe que l'on soit jeunes, vieux, blancs ou noirs, nous appartenons tous à l'un ou l'autre sexe.

Si l'ancrage constitutionnel de l'égalité entre hommes et femmes marque une étape importante, la Belgique ne fait cependant pas figure de pionnière en la matière : le Portugal, par exemple, a inscrit ce principe dans sa Constitution dès 1976.

L'idée d'ériger cette égalité en droit fondamental figurait déjà dans la convention des Nations unies sur l'élimination de toute forme de discrimination à l'égard des femmes. La convention européenne des droits de l'homme interdit toute discrimination basée sur le sexe tandis que la Cour européenne des droits de l'homme souligne régulièrement que les États membres du Conseil de l'Europe doivent favoriser l'égalité des sexes. Selon l'article 2 du Traité instituant l'UE, la Communauté doit chercher à promouvoir l'égalité entre les hommes et les femmes dans toutes les actions destinées à

en vrouwen.

De grondwettelijke verankering van de gelijkheid van mannen en vrouwen is een belangrijke stap. Toch speelt België geen pioniersrol. Heel wat landen hebben al vroeg het gelijkheidsbeginsel voor vrouwen en mannen expliciet in hun grondwet ingeschreven. Portugal is een treffend voorbeeld. In de Portugese grondwet van 1976 werd het algemeen beginsel van gelijkheid tussen vrouwen en mannen opgenomen. Later werden nog artikels toegevoegd volgens dewelke het bevorderen van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen tot de fundamentele taken van de staat behoort en daarnaast ook nog artikelen die een feitelijke gelijkheid beogen.

Het idee om het recht op gelijkheid van mannen en vrouwen in te schrijven in de Grondwet of om via een andere weg die gelijkheid vast te leggen in een fundamenteel recht, is trouwens terug te vinden in het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, aangenomen in 1979 door de vergadering van de Verenigde Naties. Artikel 4, paragraaf 1, van dit verdrag bepaalt uitdrukkelijk dat als een staat "tijdelijke bijzondere maatregelen" treft om het bereiken van een feitelijke gelijkheid te versnellen, die niet als een discriminatie zullen worden beschouwd.

Ook het Europees Verdrag over de rechten van de mens bevat een verbod van discriminatie op grond van het geslacht. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft in dit verband al herhaaldelijk opgemerkt dat de gelijkheid tussen de geslachten een belangrijk doel is van de lidstaten van de Raad van Europa en dat enkel heel zwaarwichtige redenen een verschil in behandeling tussen mannen en vrouwen verantwoordt.

Tot slot is het bevorderen van de gelijkheid van mannen en vrouwen een van de specifieke taken van Europa. Ik verwijs naar artikel 2 van het EG-verdrag. Volgens dit verdrag dient Europa de gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bevorderen in al de acties die het onderneemt in het kader van haar opdracht.

Het idee om het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen in de Grondwet te verankeren is tevens terug te vinden in de parlementaire stukken over de herziening van het Verdrag van Maastricht. Daarin wordt gepleit voor een Europees burgerschap dat gekoppeld wordt aan het grondrecht van vrouwen en mannen op gelijkheid.

In de vorige legislatuur werd door het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen van de Senaat onder het voorzitterschap van mevrouw de Bethune heel wat aandacht aan besteed aan de gelijkheid van vrouwen en mannen. Daar werd de basis gelegd voor deze grondwetswijziging. Ik wil mijn voorgangsters dan ook danken voor hun inzet en voor het baanbrekende werk dat zij hebben verricht.

De mannen onder deze koepel staan misschien iets schuchterder dan wij vrouwen tegenover deze grondwetswijziging. Ik heb de indruk dat ze deze bekijken als een eis van de vrouwen. Misschien zal dat nog veranderen, want misschien moeten zij zich ooit nog op deze grondwetsbepalingen beroepen. Heel snel hoeven ze daar evenwel geen schrik voor te hebben. In Finland wordt al sinds 1950 intensief aan de gelijkheid tussen mannen en vrouwen gewerkt zodat het een serieuze voorsprong op België heeft

accomplir sa mission.

L'idée d'ancrer cette égalité dans la Constitution se retrouve dans les documents parlementaires relatifs à la révision du Traité de Maastricht.

Au cours de la législature précédente, le comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes, présidé par Mme de Bethune, a accompli un travail considérable qui a permis de jeter les bases de la révision de la Constitution. C'est pourquoi je tiens à remercier mes prédécesseurs d'avoir initié cette réforme.

Peut-être les hommes de cette assemblée réagiront-ils plus timidement à cette révision de la Constitution qu'ils considèrent sans doute comme une revendication féminine. Il est possible qu'ils doivent pourtant s'en prévaloir un jour. Les choses ne vont pourtant pas très vite : si la Finlande œuvre à l'égalité depuis 1950, l'égalité complète n'est attendue que pour 2050. Quant à nous, il nous faudra peut-être attendre encore plus longtemps.

Cette révision vise aussi à garantir l'égal accès des hommes et des femmes à la politique. Dans ses avis, le Conseil d'État a toujours critiqué les mesures visant à favoriser la présence des femmes dans la politique. Aussi l'ancrage constitutionnel de ce droit est-il fondamental. Je cite volontiers un vieux proverbe chinois qui dit que les femmes portent la moitié du monde sur leurs épaules, c'est-à-dire que la moitié du travail et de la réflexion dans le monde sont l'œuvre des femmes. Une collaboration entre les deux moitiés conduira le politique à s'intéresser aux problèmes sociaux. Une sous-représentation des femmes en politique constitue un gaspillage de talents.

En insérant ce nouvel article 11bis, le monde politique envoie un signal positif à la société mais d'aucuns estiment que cet article ne va pas assez loin et auraient voulu y voir figurer des normes quantitatives. Même si cela peut sembler en contradiction avec mes idées, je ne suis pas de cet avis. Force est de constater que nous sommes encore bien loin d'une participation équilibrée des femmes aux organes de décision politique, à quelque niveau que ce soit, mais lorsque la loi impose des quotas, comme c'est le cas pour les organes consultatifs, on s'aperçoit qu'ils ne sont pas atteints en raison d'un déficit de candidatures féminines.

Je reste persuadée que les partis politiques doivent faire preuve d'autodiscipline et accorder suffisamment d'attention à la question de l'égalité des chances en politique, domaine où les associations politiques féminines ont leur rôle à jouer. C'est pourquoi ces associations méritent d'être soutenues.

Une fois que la Chambre et le Sénat auront voté cette révision de la Constitution, nous ne serons pas encore au bout de nos peines car il restera à traduire ces changements en initiatives législatives. Pour cela, nous comptons en premier lieu sur la ministre de l'Égalité des Chances. Le comité d'avis pour l'égalité des chances entre hommes et femmes du Sénat y veillera tout particulièrement.

uitgebouwd. Toch wordt de volledige gelijkheid er pas tegen 2050 verwacht. In België zal het wellicht nog iets langer duren.

Een andere reden voor deze grondwetswijziging, die ik hier ter sprake wil brengen, betreft de gelijke toegang van mannen en vrouwen tot de politiek. Om te kunnen afwijken van de strikte toepassing van het gelijkheidsbeginsel in verkiezingszaken is deze grondwetsherziening noodzakelijk. De Raad van State heeft immers steeds een kritische houding aangenomen tegenover de maatregelen die ertoe strekken de aanwezigheid van vrouwen in de politiek te bevorderen, temeer daar de Raad van State belang hecht aan de vrijheid van de politieke partijen om zich te profileren en aan de vrije democratische meningsuiting van de bevolking zelf.

Zowel in het advies over het ontwerp dat leidde tot de wet van 24 mei 1994 ter bevordering van een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voor verkiezingen, als in het advies over het ontwerp dat leidde tot de wet van 26 juni 2000 tot beperking met de helft van de devolutive kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de provincie- en gemeenteraden en het Europees parlement, heeft de Raad van State altijd gewezen op een de noodzaak van een grondwettelijke basis.

De grondwettelijke verankering van het recht op gelijke toegang van mannen en vrouwen tot de door verkiezing verkregen mandaten is daarom zeer belangrijk. Graag citeer ik hier een oud Chinees spreekwoord: "De vrouwen dragen de helft van de wereld op hun schouders". Dit betekent dat de helft van het werk en de helft van het denkwerk in de wereld door vrouwen wordt verricht. De twee helften moeten samenwerken om de hemel heel te houden. Zo ook moeten de twee helften samenwerken in de politiek zodat alle maatschappelijke problemen op de politieke agenda komen en er meer garantie komt dat er aandacht wordt besteed aan de verzuchtingen van alle burgers van de moderne maatschappij. Is de helft van de bevolking niet vertegenwoordigd in de politiek, dan betekent dat een verspilling van potentieel en talent. Met het nieuwe artikel 11*bis* geeft de politieke wereld een positief signaal aan de samenleving.

Volgens sommigen gaat het voorstel van tekst van artikel 11 *bis* niet ver genoeg. Zij zien liever dat er kwantitatieve normen inzake de deelname aan de politieke besluitvorming in de grondwet worden verankerd.

Zelf ben ik geen voorstander van het opleggen van kwantitatieve normen in de Grondwet. Dit lijkt in tegenspraak met mijn mening dat beide geslachten evenredig moeten vertegenwoordigd zijn binnen de uitvoerende besturen, temeer daar de cijfers aantonen dat we hiervan nog ver verwijderd zijn. We hoeven niet verder te kijken dan de laatste gemeente- en provincieraadsverkiezingen waar de verhouding van één derde verkozen vrouwen net niet werd bereikt. De schepencolleges zijn nog verder verwijderd van de evenredige vertegenwoordiging, met zeventien procent vrouwelijke schepenen. Bovendien is één derde van alle schepencolleges samengesteld uit één sekse. Als democratisch deficit kan dit tellen. Het illustreert de noodzaak van de voorgestelde grondwetsbepaling, maar toont terzelfder tijd aan dat we ons kunnen vastrijden door kwantitatieve normen

in de grondwet te betonen. In dat verband verwijs ik naar de wet met betrekking tot de evenwichtige vertegenwoordiging in adviesorganen. De wettelijk opgelegde quota worden niet gehaald omdat onvoldoende vrouwen zich kandidaat stellen.

Ik blijf erbij dat de politieke partijen voldoende zelfdiscipline moeten hebben om aandacht te besteden aan het probleem van de gelijke kansen in de politiek. Onder druk van de maatschappelijke opinie wordt dit hopelijk verder geactiveerd.

De rol van de politieke vrouwengroepen in het bevorderen van gelijke kansen in de politiek is onmiskenbaar. Niet alleen oefenen zij druk uit op hun partij, zij zijn het kanaal om andere vrouwen te sensibiliseren en aan te moedigen om de stap naar de politiek te doen. Bovendien is het ook hun taak om vrouwen in de politiek op te leiden. Empowerment en structurele ondersteuning van politieke vrouwengroepen is dan ook belangrijk.

Na de goedkeuring van de voorgestelde grondwetswijziging in Kamer en Senaat is het werk niet af. Nadien moeten diverse wetgevende initiatieven worden genomen om de wijziging daadwerkelijk in de praktijk om te zetten. Wij rekenen hiervoor op de regering en in de eerste plaats op de minister van Gelijke Kansen. Ik kan verzekeren dat het Adviescomité voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen van de Senaat hierop nauwlettend zal toezien.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CVP). – Op alle politieke niveaus wordt momenteel nagedacht over een nieuwe politieke cultuur. Het debat en de conclusies die eruit voortvloeien missen echter iedere geloofwaardigheid indien er geen specifieke maatregelen worden genomen voor de paritaire vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de politieke besluitvorming.

Er zijn tal van argumenten die aantonen dat het streven naar evenwicht tussen vrouwen en mannen in de politiek noodzakelijk is. Een democratische samenleving vereist dat er een evenwicht is tussen vrouwen en mannen op het vlak van de politieke besluitvorming. Het democratisch beginsel in onze Westerse samenleving berust immers op het principe van vertegenwoordiging of representativiteit. Dit betekent dat alle burgers het recht hebben om op regelmatige tijdstippen hun vertegenwoordigers te kiezen.

Vrouwen vertegenwoordigen meer dan de helft van de Belgische bevolking. Toch zijn slechts 23% van de volksvertegenwoordigers en 28% van de senatoren vrouwen. Dit democratisch deficit is nog duidelijker op het federale regeeringsniveau, met slechts drie vrouwelijke ministers en geen enkele vrouwelijke staatssecretaris op achttien regeeringsleden.

Elke maatregel die de aanwezigheid van vrouwen in de politiek verhoogt, versterkt tegelijkertijd de democratische instellingen en helpt bovendien de gevaarlijke kloof tussen burgers en politiek te overbruggen.

Een gelijke deelname van vrouwen en mannen aan de politieke besluitvorming is gebaseerd op de fundamentele rechten van de mens. Het is tevens een voorwaarde voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het algemeen.

Een gelijke deelname van vrouwen en mannen aan de

Mme Mia De Schamphelaere (CVP). – *La nouvelle culture politique fait actuellement l'objet d'une vaste réflexion à tous les niveaux politiques mais le débat et les conclusions qu'elle engendre perdront toute crédibilité si aucune mesure spécifique n'est prise pour garantir la représentation paritaire des deux sexes dans le processus décisionnel.*

Nombre d'arguments plaident en faveur de la recherche d'un équilibre à ce niveau. Citons notamment le principe de la représentativité selon lequel nous avons tous le droit de choisir, à intervalles réguliers, ceux qui seront amenés à nous représenter.

Alors que la population belge est constituée de plus de 50% de femmes, on ne trouve que 23% de femmes parmi les députés et 28% parmi les sénateurs. Au niveau fédéral, le déséquilibre est encore plus flagrant puisque sur les dix-huit membres du gouvernement, il n'y a que trois femmes ministres et aucune secrétaire d'État.

Toutes les mesures visant à féminiser davantage les organes de décision politique sont de nature à renforcer les institutions démocratiques et à rapprocher le citoyen du monde politique.

La participation équilibrée des deux sexes au processus de décision politique est basée sur les droits fondamentaux et fait partie des conditions garantissant l'égalité entre femmes et hommes en général. Les femmes représentent la moitié de la population et du capital humain. Elles sont un gisement considérable de qualités, de connaissances, de talents et d'énergie. Leur non-représentation en politique constitue un gaspillage d'idées, de valeurs et de style.

Qui peut, mieux que les femmes elles-mêmes, défendre les intérêts et les besoins de ce groupe de la population ? La présence de femmes dans le monde politique permet

politieke besluitvorming is gebaseerd op de fundamentele rechten van de mens. Het is tevens een voorwaarde voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het algemeen.

Vrouwen vertegenwoordigen niet enkel de helft van de bevolking, maar ook de helft van het potentieel van onze samenleving. Dit is een enorme voorraad aan kwaliteit en kennis, talenten en energie. De niet-deelname van vrouwen aan de politieke besluitvorming betekent dan ook een fenomenaal verlies aan ideeën, waarden en stijl.

Vrouwen hebben als groep eigen belangen en noden. Wie kan deze beter verdedigen dan zij zelf? Waar vrouwen deelnemen aan de politieke besluitvorming, worden onderwerpen op de agenda geplaatst die voorheen werden verwaarloosd. De besluiten die hieruit voortvloeien spelen niet alleen in op de belangen van vrouwen maar komen uiteindelijk de hele maatschappij ten goede.

Een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op het vlak van de politieke besluitvorming is een garantie voor een beter beleid en voor een meer evenwichtige samenleving. Vrouwen hebben eigen, originele invalshoeken. Zij hebben andere waarden, ideeën en gedragswijzen. Een grotere deelname van vrouwen aan de besluitvorming ligt dan ook aan de basis van een nieuwe politieke cultuur, die gestoeld is op het evenwicht en de complementariteit tussen vrouwen en mannen.

Met de erkenning van de gelijkheid van vrouwen en mannen in de Grondwet doen we vandaag een belangrijke stap vooruit. Een algemeen grondwettelijk recht op gelijkheid vormt de grondslag voor maatregelen die de concrete gelijkheid beogen in verschillende domeinen van de samenleving.

Door dit grondwettelijk beginsel te erkennen krijgt de overheid de duidelijke opdracht de gelijke deelname van vrouwen en mannen aan de politieke besluitvorming te garanderen en daartoe de nodige wettelijke en structurele maatregelen te nemen.

Wij betreuren echter dat in de voorgestelde tekst op een erg detaillistische wijze een zeer minimale visie op gelijkheid en paritaire democratie grondwettelijk wordt verankerd. Wij hadden veel liever gezien dat in plaats van een gelijke toegang tot de politieke mandaten een gelijk recht op deelname aan de politieke besluitvorming werd vastgelegd. Toegang verzekert immers nog geen deelname in de beslissingsmacht. Bovendien zal voor de Grondwet de aanwezigheid van één enkele vrouw in de opgesomde politieke instellingen volstaan om aan de vereisten inzake gelijkheid te voldoen.

In het Nederlands wordt deze dame met een mooi woord, een excuus-Truus genoemd. Inzake evenredige deelname aan de politieke besluitvorming in het algemeen is de Grondwet dus niet erg ambitieus.

Voor ons moet de Grondwet de uitdrukking zijn van belangrijke beginselen. Bij een wijziging van de Grondwet moet dan ook een ernstig evenwicht worden nagestreefd. Met deze wijziging wordt een stap gedaan, zij het een wel erg kleine stap. Het moet zeker een opstap worden naar een echte evenredige vertegenwoordiging. Met de systematische aanstelling van excuus-Truzen zullen wij geen vrede nemen.

d'aborder des sujets qui ne le seraient pas en d'autres circonstances. En fin de compte, c'est l'ensemble de la société qui en tire profit.

Une juste représentation des femmes dans les organes de décision politique est la garantie d'une meilleure gestion et d'un plus grand équilibre de la société. Les femmes apportent leur pierre à la nouvelle culture politique.

Eriger cette égalité en principe constitutionnel représente un grand pas en avant et permet de jeter les bases de mesures destinées à concrétiser ce principe dans les différents domaines de la société.

Nous regrettons cependant que le texte proposé traduise une vision minimaliste de l'égalité et de la démocratie paritaire. Nous aurions préféré qu'il garantisse un droit égal, plutôt qu'un accès égal, à la participation au processus de décision politique. Une révision de la Constitution digne de ce nom devrait viser un véritable équilibre et non pas se contenter de la présence d'une seule femme dans les organes décisionnels.

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Toen de voorzitter daarnet de tekst voorstelde, zei hij dat dit ogenblik misschien als historisch kan worden bestempeld, al was het met enige aarzelings. Voor de vrouwelijke senatoren is die aarzelings helemaal niet gepast. Dit is wel degelijk een zeer belangrijk en historisch ogenblik. Wij stellen het op prijs te preciseren wat de gelijkheid van de Belgen voor ons betekent. Ze vereist een gegarandeerde gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Dit is dus een belangrijke herziening die we te danken hebben aan onze vice-eerste minister en aan de belangrijke aanwezigheid van vrouwen in het kernkabinet van deze moderne regering, die het ons vandaag mogelijk maakt deze voor de gelijkheid belangrijke verwezenlijking te boeken. Dit was niet mogelijk geweest als de eerste minister niet zo een overtuigd man was. Namens onze fractie herhaal ik voor hem en de vice-eerste minister hoezeer wij het uitzonderlijke werk van de regering waarderen.*

Deze tekst bevat weliswaar vooral beginselen, maar niet uitsluitend. De Grondwet kan immers in talrijke gevallen gebruikt worden als referentie voor het recht. Na goedkeuring door de Kamer zal ze ook een belangrijk operationeel instrument worden. De Senaat stelt hier dus een essentiële handeling met betrekking tot een principiële vraag die in alle Europese samenlevingen rijst. Zo evolueren we naar een echte gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Deze grondwetsherziening spruit voort uit een initiatief van de Senaatscommissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden, die vroeger vier voorstellen heeft behandeld met betrekking tot de pariteit tussen mannen en vrouwen. Mevrouw de T'Serclaes en ikzelf hebben het voorstel met betrekking tot de volledige pariteit en de beurtwisseling medeondertekend. Enkele collega's hadden vragen bij de grondwettelijkheid van deze teksten. Wij hebben dan ook het advies van de Raad van State gevraagd. Dat advies was uitstekend, zodat we ons niet beperkt hebben tot een wet maar, op aanraden van de vice-eerste minister werkzaamheden gestart zijn ter voorbereiding van deze grondwetswijziging. De commissie voor de Institutionele Aangelegenheden heeft een zeer volledig en verzorgd document opgesteld, dat geen twijfel laat bestaan over onze wil. Vandaag mag een regering in ons land niet meer uitsluitend uit leden van één geslacht bestaan. Er moeten wel nog conclusies worden getrokken voor de praktische uitvoering van die regel, vooral in bepaalde colleges en gewestregeringen, die nog niet beantwoorden aan deze doelstelling.

Onze fractie zal deze tekst enthousiast goedkeuren. Dit is een zeer belangrijk ogenblik. Ik denk dat alle senatoren ongeduldig wachten op wat de regering hen heeft beloofd: een tekst met betrekking tot de pariteit die voor de toepasbaarheid van de grondwettekst zorgt met het oog op de komende verkiezingen.

Volgens een van onze collega's hebben wij gewacht omdat we niet in volle verkiezingsperiode wilden optreden. Hij zei ook dat hij de slogan "Stem voor een man zolang het nog kan" zou gebruiken. Daar is het ons echter niet om te doen.

Tot besluit wijs ik erop dat een paritaire samenleving geen samenleving is waarin vrouwen en mannen mekaar bekampen, maar een samenleving met wederzijds respect waarin de toekomst gezamenlijk wordt opgebouwd. Daarom

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – *Tout à l'heure, en présentant le texte, le président a déclaré que l'on pourrait peut-être qualifier ce moment d'historique, même s'il y mettait une petite pointe d'hésitation. Pour les sénatrices, l'hésitation n'est pas de mise. Il s'agit bien d'un moment très important et historique. Nous tenons à préciser ce que signifie pour nous l'égalité entre les Belges. Elle passe par une égalité garantie entre les hommes et les femmes. Il s'agit donc d'une révision d'importance. Nous la devons à notre vice-première ministre et à la présence, en nombre, de femmes dans le noyau décisionnel du gouvernement, un gouvernement moderne qui nous permet aujourd'hui d'aboutir à une très importante réalisation pour l'égalité. Nous ne pourrions pas le faire si le premier ministre n'était pas aussi un homme convaincu. Nous tenons donc, au nom de notre groupe, à lui répéter, ainsi qu'à vous, madame la vice-première ministre, à quel point nous apprécions le travail exceptionnel préparé par le gouvernement.*

Certes, le texte qui nous est soumis contient d'abord des principes, mais pas seulement. On pourrait se dire que la Constitution n'est qu'un texte de référence et se demander si elle sert à quelque chose. Oui, elle sert à quelque chose ! Et elle peut être utilisée dans un très grand nombre de cas, en tant que référence de droit. Elle deviendra aussi un outil opérationnel dès qu'elle aura été adoptée par la Chambre. Le Sénat pose donc ici – et c'est son rôle – un acte essentiel pour une question de fond qui se pose dans toutes nos sociétés européennes. Nous évoluons ainsi vers une véritable égalité entre hommes et femmes. Rappelons que cette révision constitutionnelle part d'une initiative de la commission de l'Intérieur du Sénat qui a jadis examiné quatre propositions relatives à la parité et visant à l'établir entre les hommes et les femmes. Mme de T'Serclaes et moi-même avons cosigné la proposition qui proposait la parité et l'alternance complètes. Quelques collègues, notamment masculins, ont osé poser la question de la constitutionnalité de ces textes. Nous avons décidé d'assumer. Nous avons commencé par demander timidement une petite note juridique. Et celle-ci était suffisamment hésitante pour inciter nos collègues à demander davantage de précisions. Nous avons donc demandé l'avis du Conseil d'État. Cet avis, émis en mai 2000, était un avis brillant puisqu'au lieu de nous contenter d'une loi, nous avons – la vice-première nous y a incité – décidé d'entamer un véritable chantier, à savoir cette révision constitutionnelle, imparable pour l'ensemble de la construction légale qui devait suivre. Les sénateurs et les sénatrices ont donc entamé ce travail grâce à votre initiative. La commission des Affaires institutionnelles a rédigé un document détaillé, peaufiné et complet, qui ne laisse aucun doute quant à notre volonté. Elle est claire et s'exprime dans l'article 10, en termes de principes, mais aussi dans l'article 11 bis, en termes opérationnels. Aujourd'hui, dans notre pays, un exécutif ne peut plus être unisexe. Un certain nombre de conséquences importantes devront être tirées en vue de la mise en œuvre pratique, notamment pour certains collèges et pour certains gouvernements régionaux, qui n'ont pas encore rencontré cet objectif.

Notre groupe votera avec enthousiasme ce texte. C'est un moment très important. Je crois surtout que sénateurs et sénatrices attendront avec impatience ce que le gouvernement leur a promis et que vous avez déjà fait adopter : une loi relative à la parité et mettant en œuvre les aspects nécessaire à

zijn wij het volkomen eens met de voorgestelde grondwetswijziging. (Applaus)

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Het onderwerp dat wij op deze vrouwendag bespreken, lijkt mij paradoxaal genoeg tegelijkertijd essentieel en onbeduidend.*

Het is vooral essentieel omwille van de symbolische waarde ervan. De Senaat geeft, als reflectiekamer, op deze 8 maart een belangrijk sein dat hij de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in de Grondwet wil opnemen, zodat vrouwen gemakkelijker toegang krijgen tot verkozen mandaten. Dit is een boodschap voor wie meent dat de wetgever duidelijke maatregelen moet nemen ten gunste van de vrouwen.

Een grondwetswijziging is niet ongevaarlijk, wat de regeringsleden ook mogen beweren met betrekking tot de hervorming van de politie of de Lambermontakkoorden.

Een grondwetswijziging mag ook niet lichtzinnig gebeuren. Daarom hebben wij constructieve en gedetailleerde debatten gevoerd die de kloof tussen meerderheid en oppositie overstegen en geleid hebben tot een tekst waarover een ruime consensus bestaat.

Ik wijs hierbij op de inbreng van de deskundigen die we hebben gehoord, vooral van de grondwetspecialisten.

Een herziening van de Grondwet is een fundamentele handeling, aangezien de Grondwet de basis is van al het recht. Het verheugt mij dan ook dat wij hierbij de door de Grondwet zelf opgelegde procedure hebben gevolgd. Titel II was voor herziening vatbaar verklaard en wij hebben die mogelijkheid te baat genomen. De gelijkheid tussen vrouwen en mannen moet immers krachtig worden bevestigd als we willen dat ze ooit realiteit wordt.

Dit debat is ook essentieel omdat het past in de discussie die wereldwijd wordt gevoerd in verband met het verbod van alle vormen van discriminatie van vrouwen, dat door de vergadering van de Verenigde Naties in 1979 is aangenomen, en opgenomen is in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Wij moesten die bepaling dan ook opnemen in onze Grondwet. Dit debat is het resultaat van de rijping van de geesten in ons land en van de langdurige werkzaamheden in ons Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen tijdens de vorige zittingsperiode.

Zoals de minister zei, zullen de vandaag goedgekeurde teksten tot een bezinning leiden over een betere verdeling, tussen mannen en vrouwen, van de voordelen en de kansen die onze maatschappij biedt, en dit op alle bevoegdheidsniveaus.

Persoonlijk vind ik dat de in de commissie goedgekeurde teksten niet perfect zijn, maar toch is het belangrijk dat de

l'opérationnalité du texte constitutionnel en vue des prochaines élections.

Selon un de nos collègues, si nous avons un peu attendu, c'était aussi pour ne pas agir au milieu d'une période électorale. Il disait aussi que son slogan allait être : « *Stem voor een man zolang het nog kan.* ». Mais ce n'est pas cela que nous cherchons.

En conclusion, je rappelle qu'une société paritaire n'est pas une société où les femmes et les hommes se combattent mais bien une société de respect mutuel où l'avenir se construit en commun. C'est au nom de cette philosophie-là que nous approuvons totalement la révision constitutionnelle proposée aujourd'hui. (*Applaudissements*)

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Le sujet qui nous occupe en cette journée de la femme me semble, paradoxalement, à la fois essentiel et dérisoire.

Il est essentiel au niveau symbolique tout d'abord. C'est un signe important que ce 8 mars, le Sénat, chambre de réflexion, se prépare à revoir la constitution en vue d'y insérer un principe d'égalité entre les hommes et les femmes, afin de faciliter ainsi à ces dernières l'accès aux mandats électoraux. Il s'agit d'un message que décoderont facilement ceux et celles qui estiment que le législateur doit prendre une série de mesures claires pour faire avancer la cause des femmes.

Modifier la constitution n'est pas anodin, quoi que puissent affirmer les membres du gouvernement dans des discours récents au sujet de la réforme des polices ou de l'application des accords du Lambermont.

Réviser la Constitution n'est pas un acte qui se pose à la légère. Et nous n'avons donc pas agi de cette manière. Nos débats ont été constructifs et fouillés. Ils ont permis de transcender le clivage entre la majorité et l'opposition et de déboucher sur un texte qui a fait l'objet d'un très large consensus.

À cet égard, je tiens à souligner l'apport des experts que nous avons consultés et, en particulier, celui des différents constitutionnalistes que nous avons entendus. Je déplore, monsieur le président, que la majorité ait refusé que l'on procède avec le même sérieux pour la révision de l'article 184 de la Constitution, pour laquelle une demande d'audition d'experts a été écartée sans ménagement et sans autre argument que l'urgence.

Comme nous avons pris trois mois en commission, faut-il conclure que l'on était moins pressé, moins motivé de revoir la Constitution en ce qui concerne le droit des femmes et leur garantie de participation au pouvoir que de réaménager le paysage policier de notre pays ?

Réviser la Constitution est un acte fondamental parce qu'elle est la règle juridique fondamentale au sens premier du terme. « *Au commencement du droit est la Constitution* » comme l'a écrit le professeur Francis Delpérée. Je me réjouis donc que notre œuvre de constituant ait cette fois-ci respecté les procédures imposées par la Constitution elle-même. C'est le propre de la Constitution de fixer son statut, de déterminer l'autorité qui lui revient et d'établir les conditions de sa transformation. Le titre II était ouvert à révision et nous avons fait usage de cette possibilité sans avoir besoin d'utiliser d'inavouables stratagèmes qui ne servent qu'à camoufler la

gewaarborgde gelijkheid tussen mannen en vrouwen wordt opgenomen in het zeer symbolische artikel 10, en dat dit gekoppeld blijft aan artikel 11.

Met het invoeren van een artikel 11bis, zoals de PSC in een amendement heeft voorgesteld, dat veel concreter is met betrekking tot de gelijke toegang van mannen en vrouwen tot de door verkiezing verkregen mandaten en overheidsmandaten, tot de vereiste gemengde samenstelling van de Ministerraad en van de regeringen en uitvoerende organen op alle bevoegdheidsniveaus, toont de regering dat ze dit grote beginsel werkelijk in de praktijk wil omzetten.

Het debat lijkt mij echter onbeduidend in het licht van deze grote dag van de rechten van de vrouw.

In de eerste plaats omdat een bijzonder wet nodig is om deze grote principes in de praktijk te brengen en omdat er ook niet onmiddellijk verandering zal komen in de regeringen die thans nog uitsluitend uit mannen bestaan.

Vervolgens omdat de teksten die vandaag worden goedgekeurd minimalistisch zijn. We staan nog veraf van het nieuwe sociale partnerschap waarover mevrouw de Bethune in haar voorstel sprak. Er is ook nog lang geen maatregel die de gelijke deelname aan het politieke besluitvormingsproces oplegt. Is er trouwens geen tegenstrijdigheid tussen het laatste lid van artikel 10 en het nieuwe artikel 11bis?

Het debat lijkt mij ook onbeduidend in het licht van de enorme discriminaties waaronder de vrouwen nog lijden in onze westerse samenleving, die nochtans een bevoorrechte plaats inneemt in de wereld.

In ons land vertegenwoordigen de vrouwen 79% van de werknemers met lage lonen. Wat betekent dan het opnemen van mooie principes in de Grondwet als die gelijke toegang tot door verkiezing verkregen mandaten en overheidsmandaten wordt afgeremd door het feit dat er niet voldoende structuren zijn voor de opvang van kinderen van werkende ouders? Het is onaanvaardbaar dat vrouwen vandaag nog moeten kiezen tussen kinderen of een baan waarin ze zich kunnen ontplooien. Er moet dus een belangrijke inspanning worden geleverd inzake kinderopvang.

Ik hoop dat de eenparigheid die bestond voor het opnemen van het principe in de Grondwet nog zal bestaan voor de concrete toepassing ervan en voor het vrijmaken van de nodige middelen op de begroting.

Moet ook het ouderschapsverlof niet worden herzien, zoals benadrukt werd door de Zweedse voorzitter van het Adviescomité voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen van het Europees Parlement?

Zoals de regering aankondigt, moet inderdaad het geweld op vrouwen in het gezin en in het kader van de mensenhandel worden bestreden. Wordt een vrouw echter ook niet passief geweld aangedaan als niet geantwoord wordt op haar vraag om zich te ontplooien omdat er geen opvang is voor haar kinderen?

In onze nochtans bijzonder bevoordeelde westerse democratische samenleving kan deze discussie ietwat belachelijk overkomen, vooral dan in het licht van de enorme verspilling van een fantastisch, maar niet aangewend

violation de la Constitution.

Outre la fixation de son propre statut, la Constitution doit aussi construire un statut pour les citoyens, bâtir un État, instaurer les pouvoirs et les organiser et, enfin, répartir les compétences entre les niveaux de pouvoir. Mais il lui appartient aussi d'affirmer les valeurs fondatrices et de chercher à produire des représentations valorisantes, ou non, ainsi que le relevait le professeur Hugues Dumont. C'est la dimension symbolique de la Constitution, trop longtemps refoulée par le positivisme juridique. La révision du titre II à laquelle nous procédons en ce moment possède bien cette portée symbolique importante. L'égalité entre les femmes et les hommes doit être réaffirmée avec force si l'on veut qu'elle devienne réalité. Cette affirmation ne suffit pas mais elle aide.

Ce débat est aussi essentiel parce qu'il s'inscrit dans une discussion planétaire sur l'interdiction de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adoptée par l'assemblée des Nations unies en 1979 et dans le traité instituant la Communauté européenne. Nous devons donc l'inscrire dans notre Constitution. Il est le fruit d'une longue évolution des esprits dans notre pays mais aussi le résultat d'un long travail réalisé au sein du Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les hommes et les femmes du Sénat au cours de la législature précédente. Je profite d'ailleurs de l'occasion pour rendre hommage à Mme Sabine de Bethune qui présidait ce comité sous la législature précédente et qui a accompli un travail remarquable, tout comme Mme Van Riet actuellement.

Comme l'a rappelé la ministre, les textes votés aujourd'hui viseront également à lancer la réflexion à tous les niveaux de l'exercice du pouvoir sur une meilleure répartition entre les hommes et les femmes des avantages et des opportunités qu'offre la société.

Plus personnellement, il me semble que les textes votés en commission, s'ils ne sont certainement pas parfaits, ont tout de même une certaine allure dans l'ensemble de notre Constitution. Placer le principe de l'égalité garantie des femmes et des hommes dans l'article 10, article très fort symboliquement, a son importance et le laisser lié à l'article 11 nous semblait aussi très important.

Comme le PSC l'avait proposé dans son amendement, créer un article 11bis plus concret, plus vivant par rapport à l'accès égal des femmes aux mandats électifs et publics, à la mixité nécessaire du Conseil des ministres, des gouvernements et de différents exécutifs à tous les niveaux de pouvoir, montre le souci pratique du législateur de voir étayé de réalisations pragmatiques le grand principe qu'il a énoncé.

Mais le vote qui interviendra aujourd'hui me semble aussi très dérisoire à l'égard de cette grande journée du droit des femmes.

D'abord parce qu'il faudra le vote d'une loi spéciale pour que les grands principes établis ici soient pratiquement incarnés dans les faits et que, concrètement, par exemple, tous les organes exécutifs, provinciaux et communaux deviennent mixtes. Il ne me semble pas non plus que l'on aille vers une modification immédiate des gouvernements de ce pays qui sont encore uniquement masculins.

Débat dérisoire ensuite parce que ce qui va être voté aujourd'hui est épouvantablement minimaliste dans une

menselijk kapitaal, in alle sociale klassen, omdat vrouwen heel dikwijls worden vergeten, vernederd en uitgesloten op grond van onzinnige vooroordelen, of erger nog, van egoïsme.

Le Monde kopt vandaag dat de verdeling van de huishoudelijke taken de kern vormt van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

De discussie van vandaag lijkt mij echter buitengewoon belachelijk in het licht van de situatie van de vrouwen op wereldschaal. De VN-conferentie Peking + 5 heeft genoegzaam aangetoond dat de situatie van de vrouw in de wereld geenszins is verbeterd. Op sommige plaatsen van onze planeet bereikt de gruwel overigens ongekende hoogten.

Tot slot lijkt het mij niet nutteloos de algemene context in herinnering te brengen waarin de stemming van vandaag past. Ik neem niets terug van wat ik zojuist heb gezegd, maar wij moeten toch toegeven dat, al mag een grondwetsherziening ten gunste van de vrouwen belangrijk zijn, er nog heel wat werk aan de winkel is op een niveau dat de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden ver overstijgt.

logique de démocratie paritaire. On est loin d'un nouveau partenariat social dont Mme de Bethune a parlé dans la défense de sa propre proposition. On est loin, très loin, d'une mesure impérative d'une participation égale au processus de décision politique. N'y a-t-il pas quelque part contradiction entre le dernier alinéa de l'article 10 et le nouvel article 11bis ?

Le débat d'aujourd'hui me semble aussi dérisoire et minimaliste par rapport aux énormes discriminations dont souffrent encore les femmes dans notre pays, dans notre société occidentale cependant favorisée et dans l'ensemble du monde.

En ce qui concerne notre pays, où les femmes représentent 79% des bas salaires, n'est-il pas un peu dérisoire d'inscrire de beaux principes dans la Constitution alors que l'on sait que « l'égal accès » à des mandats publics et électifs par exemple est terriblement freiné par la pauvreté des structures d'accueil des enfants dont les parents travaillent. Il n'est pas acceptable qu'aujourd'hui encore, les femmes aient à choisir entre avoir des enfants et avoir un travail épanouissant. Il est donc essentiel qu'un effort significatif soit effectué au niveau de la garde des enfants.

J'espère que l'unanimité que nous avons connue pour affirmer le principe dans la Constitution perdurera quand il s'agira de le mettre en œuvre et de dégager les moyens budgétaires nécessaires, même si l'on s'agit souvent d'autres niveaux de compétences.

Ce n'est que si nous restons unis au-delà des clivages que nous ferons avancer la cause des femmes.

Ne conviendrait-il pas aussi de revoir le congé parental, comme l'a souligné la présidente suédoise du Comité d'avis d'égalité hommes/femmes du Parlement européen ?

Certes, comme l'annonce le gouvernement, il faut se battre pour lutter contre la violence faite aux femmes dans le cadre de la violence domestique et du problème tellement complexe de la traite des êtres humains ; mais n'y a-t-il pas aussi une certaine violence passive à refuser de répondre aux demandes des femmes à vouloir se réaliser lorsqu'elles trouvent fermées des portes qui pourraient accueillir leurs enfants pendant quelques heures ?

En ce qui concerne notre société démocratique occidentale, pourtant très favorisée, ce débat peut sembler un peu dérisoire face à l'énorme gâchis de la non-utilisation d'un capital humain fantastique non épanoui, et cela dans toutes les classes sociales parce que, souvent, les femmes sont encore oubliées, humiliées, disqualifiées à cause d'une série de préjugés imbéciles, ou pire, d'égoïsmes concrétisés.

Le Monde titre aujourd'hui « le partage des tâches domestiques, nœud des inégalités hommes/femmes ».

Mais, surtout, le débat d'aujourd'hui me semble extraordinairement dérisoire par rapport à la situation des femmes au niveau mondial. La Conférence des Nations unies Pékin + 5 l'a bien démontré, la situation des femmes dans le monde ne progresse guère. Il y a même des points sur la planète où l'horreur atteint des sommets.

Pour conclure, il ne me semblait pas inutile de rappeler dans quel contexte général intervient le vote d'aujourd'hui. Je ne

Mevrouw Meryem Kaçar (AGALEV). – Ik ben de rapporteurs, de dames de T'Serclaes en Van Riet, dankbaar voor hun omstandig en belangrijk verslag.

Vandaag, op de Internationale Vrouwendag, beleeft de Senaat wel een historisch moment, want enkele decennia na de goedkeuring van het stemrecht voor vrouwen verankeren we het grondwettelijke principe dat de gelijkheid van man en vrouw waarborgt. Deze waarborg is er zowel voor de vrouwen als voor mannen en is dus een waarborg voor de gelijkheid.

Mijn fractie verheugt zich over de herziening en heeft in de Commissie enthousiast aan de besprekingen deelgenomen. Het Arbitragehof toetste tot nu toe de wetten, decreten en ordonnances aan artikel 10 van de Grondwet, dat de non-discriminatie voor alle Belgen vastlegt met de woorden “De Belgen zijn gelijk voor de wet”. De nieuwe grondwettelijke bepaling biedt het Arbitragehof een duidelijk criterium voor het beoordelen van discriminatie tussen mannen en vrouwen.

Het tweede goed te keuren artikel bepaalt dat alle uitvoerende organen, inclusief de Ministerraad, op alle niveaus – de federale staat, gewesten, gemeenschappen en gemeenten – uit leden van de twee geslachten moet bestaan.

We hebben in de commissie een pleidooi gehouden om deze wijziging voor de gemeenschappen en gewesten, overeenkomstig artikel 123 van de Grondwet, in te voeren met een bijzondere wet en we hebben dat ook bekomen. Artikel 123 schrijft immers een bijzondere wet voor bij aangelegenheden betreffende de samenstelling en werking van de regeringen van de gemeenschappen en gewesten.

Wij blijven natuurlijk realistisch en beseffen maar al te goed dat de Grondwetswijziging op zich geen waarborg is voor de gelijke vertegenwoordiging. De normering is een belangrijke eerste stap naar gelijke vertegenwoordiging, maar even belangrijk is de mentaliteit in de politieke partijen. Die mentaliteit evolueert gelukkig in de goede richting. Er wordt nu al beweerd dat deze regel zal zorgen voor het ritsprincipe bij de samenstelling van de verkiezingslijsten. Terwijl dit principe in de andere politieke partijen nog enige zorgen baart, wordt het in mijn partij al lang toegepast. Een interne regeling van Agalev maakt het ritsprincipe bij de lijstvorming verplicht. Dat heeft vruchten afgeworpen, hoewel het niet altijd gemakkelijk was. De studie over de aanwezigheid van vrouwen in het Parlement heeft aangetoond dat het percentage vrouwen in het Parlement dankzij Agalev en Ecolo naar omhoog is gegaan. Ook in de uitvoerende organen doen de Agalev-vrouwen het goed, want drie van de vier Agalev-ministers zijn vrouwen. De politieke vertegenwoordiging moet een afspiegeling zijn van de samenstelling van de bevolking, zeker inzake geslacht. De situatie zovele jaren na het stemrecht – maar 23% vrouwelijke parlementsleden – bewijst dat er nog een lange weg moet worden afgelegd.

Aangezien het vandaag internationale vrouwendag is, wil ik een internationale dimensie aan het probleem geven, al valt

renie rien de ce que j'ai dit tout à l'heure, mais reconnaissons que si l'acte de modifier la Constitution en faveur des femmes est important, il y a encore du pain sur la planche dans un contexte qui dépasse de loin le cadre de la Commission des affaires institutionnelles où, par ailleurs, un excellent travail a été réalisé.

Mme Meryem Kaçar (AGALEV). – Je remercie les rapporteurs, Mmes de T'Serclaes et Van Riet, pour leur rapport.

En cette Journée internationale de la femme, le Sénat vit un moment historique car, quelques décennies après l'octroi du droit de vote aux femmes, nous inscrivons dans la Constitution le principe garantissant l'égalité entre les hommes et les femmes.

Mon groupe se réjouit de cette réforme et a participé avec enthousiasme aux travaux de la Commission. Jusqu'à présent, la Cour d'Arbitrage contrôlait la conformité des lois, décrets et ordonnances avec l'article 10 de la Constitution qui stipule que tous les Belges sont égaux devant la loi. La nouvelle disposition constitutionnelle offre à la Cour d'arbitrage un critère précis pour évaluer la discrimination entre les hommes et les femmes.

Le deuxième article précise que tous les organes exécutifs, y compris le Conseil des ministres, doivent être composés, à tous les niveaux, de membres de sexes différents.

Nous avons plaidé en Commission en faveur d'une loi spéciale, que nous avons obtenue, pour appliquer cette modification aux communautés et aux régions conformément à l'article 123 de la Constitution. Cet article prescrit une loi spéciale pour les matières qui concernent la composition et le fonctionnement des gouvernements des communautés et des régions.

Nous sommes tout à fait conscients du fait que cette modification de la Constitution n'est pas en soi la garantie d'une juste représentation égale des hommes et des femmes, mais c'est un pas important dans cette direction. La mentalité des partis politiques est tout aussi importante mais, heureusement, elle évolue dans le bon sens. On affirme déjà que cette règle veillera au respect du principe de l'alternance lors de l'établissement des listes électorales. Un règlement interne à Agalev rend déjà ce principe obligatoire depuis longtemps. L'étude relative à la présence des femmes au Parlement a démontré que, grâce à Agalev et à Écolo, ce pourcentage s'est accru. Les femmes sont également bien représentées au sein des organes exécutifs d'Agalev puisque trois de ses quatre ministres sont des femmes. La représentation politique doit être le reflet de la composition de la population, certainement en ce qui concerne le sexe. Autant d'années après l'obtention du droit de vote et avec seulement 23% de femmes parlementaires, la situation prouve que nous avons encore un bon bout de chemin à parcourir.

En cette Journée internationale de la femme, je voudrais donner une dimension internationale à ce problème. Le parlement Koweïtien est uniquement composé d'hommes. Il y a deux mois, ils ont rejeté, pour la huitième fois consécutive, la proposition du gouvernement d'accorder le droit de vote aux femmes. Ils veulent ainsi empêcher que le parlement soit composé pour moitié de femmes après les prochaines élections. Je peux rassurer les hommes du Koweït. En

het te betwijfelen dat mijn boodschap zo ver zal reiken. Het Koeweitse parlement bestaat uitsluitend uit mannen. Twee maanden geleden hebben ze het voorstel van de regering om de vrouwen stemrecht te verlenen, voor de achtste opeenvolgende keer verworpen. Ze willen hiermee naar eigen zeggen voorkomen dat het parlement na de eerstvolgende verkiezingen voor de helft uit vrouwen zou bestaan. Ik kan de Koeweitse mannen evenwel geruststellen. Bij ons in het Westen, waar de mensenrechten zo hoog in het vaandel worden gedragen, bedraagt het aandeel van de vrouwelijke verkozenen, een halve eeuw nadat het stemrecht voor vrouwen werd ingevoerd, slechts 23%.

Ik ben blij dat de Senaat vandaag op een positieve manier aandacht besteedt aan de situatie van de vrouw. Eigenlijk weten de vrouwen zich ook wel te amuseren, maar helaas vergeten ze het vaak, omdat ze steeds weer moeten spreken over hun problemen. (*Applaus*)

Mevrouw Gerda Staveaux-Van Steenberge (VL. BLOK).

– De bespreking van dit ontwerp is het gevolg van de verklaring tot herziening van de Grondwet, die tijdens de vorige regeerperiode werd goedgekeurd en die het inschrijven van de gelijke rechten voor mannen en vrouwen in de Grondwet beoogde. Het voorstel bestaat eigenlijk uit twee delen. In de eerste plaats wordt artikel 10 aangevuld met een bepaling waarin de gelijkheid van mannen en vrouwen wordt gewaarborgd. Voorts komt er een nieuw artikel 11bis, dat handelt over de toegang tot de politieke besluitvorming, meer bepaald over de samenstelling van uitvoerende organen.

De rechten die in artikel 10 zijn vervat, worden geëxpliciteerd. Aan de bepaling dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet, wordt expliciet toegevoegd dat mannen en vrouwen gelijk zijn. We hebben geen enkel bezwaar tegen deze aanvulling en zullen dit deel van het voorstel dus goedkeuren.

Bij artikel 11bis hebben wij evenwel drie fundamentele bedenkingen. De heer Vandenberghe merkte in de commissie terecht op dat dit artikel aanleiding geeft tot het ontstaan van een juridisch probleem. De bepaling dat gemeenschaps- en gewestregeringen moeten zijn samengesteld uit personen van verschillend geslacht, impliceert een wijziging van artikel 123 van de Grondwet, dat bepaalt dat de samenstelling van gewest- en gemeenschapsregeringen bij bijzondere wet wordt geregeld. Artikel 123 werd niet voor herziening vatbaar verklaard. De professoren Velaers en Lemmens hebben op dit probleem gewezen. Deze bepaling moet dus niet in de Grondwet, maar in de bijzondere wet worden ingeschreven.

Mijn tweede bedenking is van meer fundamentele aard. Artikel 11bis bepaalt dat in alle uitvoerende organen personen van beide geslachten moeten zetelen. De minister heeft hiermee duidelijk gemaakt dat het de bedoeling is de grondwettelijke basis te leggen voor een aanpassing van de kieswet en dat men de partijen in de toekomst wil verplichten kandidatenlijsten op te stellen waarop zowel mannen als vrouwen fungeren, al dan niet volgens een ritssysteem.

Deze redenering is gebaseerd op de vaststelling dat er te weinig vrouwen bij de politieke besluitvorming betrokken zijn en dat er dus sprake is van een “democratisch deficit”. Wij kunnen dit niet ontkennen, maar wettelijke dwangmaatregelen alleen zijn niet de enige mogelijke weg

Occident, là où les droits de l'homme sont portés tellement haut, la représentation féminine atteint seulement 23% un quart de siècle après que le droit de vote leur ait été accordé.

Je suis ravie que le Sénat accorde une attention positive à la situation de la femme. Les femmes oublient parfois de profiter de la vie à cause des problèmes auxquels elles sont confrontées. (Applaudissements)

Mme Gerda Staveaux-Van Steenberge (VL. BLOK). – *La discussion de ce projet est la conséquence de la déclaration de révision de la Constitution, approuvée lors de la législature précédente, qui visait à inscrire, dans la Constitution, l'égalité des droits des hommes et des femmes. En réalité, la proposition comprend deux parties. Tout d'abord, l'article 10 est complété par une disposition garantissant l'égalité des hommes et des femmes. Ensuite, un nouvel article 11bis traite de l'accès au processus décisionnel politique, plus précisément en ce qui concerne la composition des organes exécutifs.*

Les droits repris à l'article 10 sont explicités. A la disposition stipulant que tous les Belges sont égaux, on ajoute explicitement que les hommes et les femmes sont égaux. Nous n'avons aucune objection à formuler par rapport à cet ajout et nous voterons donc cette partie de la proposition.

Il n'en va pas de même en ce qui concerne l'article 11bis. M. Vandenberghe a fait remarquer en commission que cet article pose un problème juridique. La disposition stipulant que les gouvernements des communautés et des régions doivent être composés de personnes de sexes différents implique une modification de l'article 123 de la Constitution. L'article 123 n'a pas été déclaré ouvert à la révision. Les Professeurs Velaers et Lemmens ont relevé ce problème. Cette disposition ne doit donc pas être inscrite dans la Constitution mais dans la loi spéciale.

Ma deuxième réflexion est plus fondamentale. L'article 11bis stipule que tous les organes exécutifs doivent comporter des personnes des deux sexes. Le ministre a indiqué clairement que l'objectif était de créer la base constitutionnelle permettant d'adapter la loi électorale et d'obliger les partis à constituer des listes de candidats comportant autant d'hommes que de femmes, que ce soit par un système d'alternance ou non.

Ce raisonnement est basé sur la constatation que trop peu de femmes participent au processus décisionnel politique et qu'il s'agit en quelque sorte d'un « déficit démocratique ». Nous ne pouvons le nier, mais des mesures contraignantes légales ne sont pas le seul moyen d'atteindre cet objectif. En imposant le système d'alternance aux partis, on déclencherait sans aucun doute de nombreux conflits et on encouragerait la recherche d'échappatoires. On pourrait déjà maintenant dire au revoir

om het doel te bereiken. Als het ritssysteem aan de partijen wordt opgelegd, zullen er ongetwijfeld tal van conflicten ontstaan en zal men naarstig naar achterpoortjes zoeken om de opgelegde maatregel te omzeilen. We zouden bij wijze van spreken nu al afscheid kunnen nemen van onze goede collega Wille want voor hem zal er misschien geen plaats meer zijn in de herberg.

Ten slotte bevat artikel 11bis een onvoorstelbare contradictie, die tegelijkertijd ook hypocriet is. Enerzijds moeten de wet, het decreet en de ordonnantie ervoor zorgen dat de uitvoerende organen van provincies en gemeenten personen van verschillend geslacht tellen. In het volgende lid staat echter dat die bepaling vervalt als de verkiezing van die organen rechtstreeks bij wet, decreet en ordonnantie worden georganiseerd. Enerzijds draagt men de wetgever op ervoor te zorgen dat er personen van beide geslachten in uitvoerende organen zetelen, maar anderzijds geeft men de wetgever de mogelijkheid dit juist niet te doen. Dit is hypocriet. Het heeft natuurlijk rechtstreeks te maken met de pacificatiewet van 1988, die bepaalt dat de schepenen en de leden van het OCMW in de zes faciliteitengemeenten en in Komen en Voeren rechtstreeks verkozen worden. Als men de eerste doelstelling wil realiseren, moet het betrokken deel van de pacificatiewet zonder meer worden afgeschaft. Voorts moet men een kruis maken over de plannen om de burgemeester rechtstreeks te verkiezen, tenzij er uitdrukkelijk wordt bepaald dat de partijen met zowel een vrouwelijke als een mannelijke kandidaat naar de gunst van de kiezer moeten dingen. De minister heeft met deze bepaling een patstelling gecreëerd.

Gelet op deze drie opmerkingen zal onze fractie zich bij de stemming over artikel 11bis onthouden.

Mevrouw Marie Nagy (ECOLO). – *Ik zal mij het genoegen niet onzeggen op deze vrouwendag mijn stem uit te brengen voor een grondwetsherziening die, met alle respect voor de kieskeurigen onder ons, toch een krachtige en interessante symboolwaarde heeft. Vrouwen in de politiek kunnen misschien de gewoonten en tradities veranderen. Ik zal bijgevolg geen lange redevoering houden. Het verslag is overigens bijzonder geslaagd en het gaat niet op elkaar driemaal hetzelfde te horen zeggen.*

De heer Cheron is spijtig genoeg verhinderd. Toch wil ik hem hulde brengen voor zijn bijdrage aan de discussie in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden. Hij is een man die de discussies over vrouwenzaken en de werkzaamheden van de commissie met volgehouden aandacht heeft gevolgd. Dat mag wel eens worden beklemtoond, want het is een goede zaak dat mannen zich bezighouden met problemen van zowel mannen als vrouwen.

Het is de minister niet onbekend hoe moeilijk de economische situatie van de vrouwen is. Veel vrouwen bevinden zich in een situatie van kansarmoede en de kansarmoede wordt wereldwijd steeds schrijnender. Op het vlak van de symboliek is het dus belangrijk om goed aan te geven dat een land op een bepaald ogenblik beslist dat de politieke vertegenwoordiging op voet van gelijkheid tussen mannen en vrouwen moet worden verzekerd. Deze gelijkheid zou reeds kunnen worden afgeleid uit de huidige artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Toch mag men het gewicht van de woorden en van de uitdrukkelijke waarborg voor gelijkgerechtigdheid van

à notre collègue Wille puisqu'il n'y aura peut-être plus de place pour lui dans l'auberge.

Enfin, l'article 11bis comporte une contradiction incroyable empreinte d'hypocrisie. D'une part, la loi, le décret et l'ordonnance doivent veiller à ce que les organes exécutifs des provinces et communes comptent des personnes de sexes différents. D'autre part, l'alinéa suivant stipule que cette disposition tombe si la loi, le décret et l'ordonnance organisent directement l'élection de ces organes. D'un côté, on demande au législateur de veiller à ce que des personnes des deux sexes siègent dans les organes exécutifs mais, de l'autre, on lui donne la possibilité de ne pas le faire. C'est hypocrite. C'est évidemment directement lié à la loi de pacification de 1988 qui stipule que les échevins et les membres des CPAS des six communes à facilités, ainsi que de Comines et Fourons sont élus directement. Si l'on veut atteindre le premier objectif, il faut supprimer sans plus cette partie de la loi de pacification. Ensuite, il faut faire une croix sur les projets d'élection directe du bourgmestre sauf s'il est expressément précisé que les partis doivent présenter un candidat masculin et un candidat féminin à l'électeur. Cette disposition mène à une impasse.

Ces trois remarques amèneront notre groupe à s'abstenir lors du vote de l'article 11bis.

Mme Marie Nagy (ECOLO). – Je ne boudrai pas mon plaisir d'avoir l'occasion de voter, en ce jour des femmes, pour une modification constitutionnelle qui est quand même, n'en déplaise à ceux qui font la fine bouche, un symbole fort et tout à fait intéressant. L'intérêt d'avoir des femmes en politique est peut-être de changer les habitudes et les coutumes. Par conséquent, j'éviterai de faire un long discours. D'ailleurs, le rapport a été extrêmement réussi et l'heure n'est plus à s'entendre raconter trois fois la même chose.

M. Cheron, empêché, est absent. Je tiens toutefois à lui rendre hommage pour sa contribution au débat en commission des Affaires institutionnelles. Voilà un homme qui s'est occupé des affaires des femmes en suivant les travaux avec une attention soutenue. Cela méritait d'être souligné car il est bien que les hommes se préoccupent des affaires des hommes et des femmes.

La ministre n'ignore pas à quel point la situation économique des femmes est difficile. Bon nombre de femmes sont dans la précarité. Cette précarité continue à s'aggraver à travers le monde. Il est donc important, sur le plan symbolique, de bien marquer qu'un pays décide, à un moment donné, que la représentation politique doit être assurée à égalité par les hommes et les femmes. Cette égalité pouvait déjà être inférée des articles 10 et 11 actuels de la Constitution. Il me semble néanmoins qu'il ne faut pas négliger le poids des mots et la garantie expresse des droits des hommes et des femmes à l'égalité. Cela me paraît lourd de sens. J'espère que notre vote sera suivi par un approfondissement des lois, décrets et autres

mannen en vrouwen niet onderschatten. Dat lijkt mij niet van belang ontbloomt.

Ik hoop dat er na de stemming zal worden gewerkt aan het uitdiepen van de wetten, decreten en ordonnanties die de politieke vertegenwoordiging in overeenstemming moeten brengen met de maatschappelijke realiteit. Met het welzijn van elkeen als klare doelstelling voor ogen, kunnen de problemen van mannen en vrouwen misschien op een andere manier worden aangepakt.

Deze grondwetsherziening kan mij alleen maar verheugen. Vrouwen die in het Parlement en in het verenigingsleven militeren voor het recht op gelijke behandeling, zijn de erfgenamen van een jarenlange strijd. Ik kan mijn toespraak dus moeilijk besluiten zonder hulde te brengen aan de volharding waarmee de vice-eerste minister de zaak van de vrouwen verdedigt.

Mevrouw Myriam Vanlerberghe (SP). – Namens de SP-fractie wil ik kort reageren op de eerder symbolische daden die wij vandaag stellen. Het is immers onvoldoende de Grondwet te wijzigen als we de mentaliteit niet kunnen wijzigen.

Toch is een grondwet belangrijk voor een land en als de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in die grondwet ingeschreven wordt, is dat een erkenning. De strijd die gedurende lange tijd door onze voorgangsters gestreden is, krijgt hiermee een belangrijke erkenning. Wij, vrouwen, hebben het iets makkelijker nu, maar in het verleden hebben de vrouwen voor heel veel moeten vechten.

Tot vandaag stond in de Grondwet dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet. Ik ging er eigenlijk van uit dat met "alle Belgen" ook "alle vrouwen" werd bedoeld. Toch blijkt het nodig mannen en vrouwen als heel belangrijke groepen in onze maatschappij apart in de Grondwet te vermelden en de gelijkheid van vrouwen en mannen uitdrukkelijk in de Grondwet op te nemen. Dat is een grote, zij het symbolische stap. We hebben immers nog lang niet het eindpunt bereikt als we er vandaag alleen maar over spreken en morgen de draad weer gewoon opnemen.

Ook het recht op gelijke toegang tot de openbare en door verkiezing verkregen uitvoerende mandaten wordt uitdrukkelijk in de Grondwet opgenomen. Dat klinkt heel mooi, maar in de tekst staat alleen dat de verschillende openbare bestuurlijke en uitvoerende organen samengesteld moeten zijn uit mensen van verschillend geslacht. Het volstaat dat er één vrouw is om aan de grondwettelijke vereisten te voldoen. Er moet geen evenwicht zijn. Een mager resultaat! Ik hoop dan ook dat de werkelijkheid de grondwettelijke bepaling altijd zal overtreffen.

Er moet nog veel gebeuren. Er is vooral een mentaliteitswijziging nodig, die er stilaan wel komt. We beseffen immers dat de gelijkheid van mannen en vrouwen ook visueel moet worden en in alle sectoren, ook in de politiek, als een belangrijk item moet worden beschouwd.

Naast deze mentaliteitswijziging zijn ook wetten en decreten vereist. De wet-Tobback-Smet is een van de zeldzame voorbeelden die een stap voorwaarts betekenden voor de vrouwen. Naast deze wet, die op het terrein en vooral bij de lijstvorming voor verandering heeft gezorgd, zijn er maar

ordonnances concretiserend een representatie politiek conform tot de realiteit van de maatschappij, van manier tot naderen, misschien, de problemen van mannen en vrouwen op een manier verschillend, in het duidelijk maken van de doelstelling en de finaliteit voor het welzijn van iedereen.

Ik kan alleen maar blij zijn van de adoptie van deze wijziging constitutioneel. De vrouwen die militeren, in het parlement of in de maatschappij, voor de gelijkheid van behandeling, zijn de erfgenamen van lange jaren van strijd. Ik kon dus niet concluderen zonder hulde te brengen aan de volharding van de vice-eerste minister in de zaak van de vrouwen.

Mme Myriam Vanlerberghe (SP). – Au nom de mon groupe, je voudrais réagir brièvement aux actes plutôt symboliques que nous posons aujourd'hui. Il ne suffit pas, en effet, de modifier la Constitution, il faut aussi changer les mentalités.

La Constitution est importante pour un pays et l'inscription de l'égalité des hommes et des femmes dans notre loi fondamentale est une reconnaissance de la lutte qu'ont menée, depuis tant d'années, celles qui nous ont précédées.

Jusqu'à présent, la Constitution disposait que tous les Belges, y compris les femmes, sont égaux devant la loi. Il est néanmoins apparu nécessaire d'inscrire explicitement dans la Constitution l'égalité des femmes et des hommes. C'est un pas important, fût-il symbolique.

Le droit à un égal accès aux mandats publics et aux mandats exécutifs électifs est, lui aussi, inscrit expressément dans la Constitution. Toutefois, le texte dit seulement que les différents organes administratifs et exécutifs publics doivent compter des personnes de sexe différent. Il suffit donc qu'un organe compte une seule femme pour satisfaire aux exigences constitutionnelles. L'équilibre n'est pas obligatoire. C'est un bien maigre résultat ! J'espère que la réalité dépassera toujours la Constitution.

Beaucoup reste à faire. Un changement de mentalité surtout est indispensable. Il s'opère petit à petit. Nous prenons en effet conscience de ce que l'égalité des femmes et des hommes doit aussi devenir bien visible et qu'elle doit être considérée comme un thème essentiel dans tous les secteurs, y compris la politique.

Outre ce changement de mentalité, il faut aussi des lois et des décrets. Hormis la loi Tobback-Smet qui a eu un impact sur la formation des listes électorales, bien peu de lois ont changé quelque chose sur le terrain.

Nous faisons aujourd'hui un grand pas en avant. Le SP s'en réjouit. Mais il reste beaucoup à faire. C'est chaque jour et pas seulement à l'occasion de la Journée internationale de la femme que nous devons œuvrer pour promouvoir l'égalité. Mieux vaut le faire avec les hommes que contre eux.

weinig andere wetten die effectief iets hebben veranderd.

We doen vandaag een grote stap voorwaarts. De SP is daar enorm verheugd om, maar er is nog veel werk aan de winkel. Niet alleen vandaag, op de internationale vrouwendag, maar het hele jaar en iedere dag moeten we werken aan het bevorderen van de gelijkheid. Dat doen we best samen mét en niet tégen de mannen.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik heb natuurlijk mijn schroom moeten overwinnen om in dit debat het woord te nemen.

Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers, die het grote politieke en maatschappelijke belang van de voorgestelde hervorming van de artikelen 10 en 11bis van de Grondwet onderstreepten. Deze hervorming geniet de instemming van de CVP. Wat de grond van de zaak betreft heeft de CVP-fractie immers geen enkel bezwaar.

De gelijkheid die de Grondwet en de internationale verdragen omschrijven, is altijd een juridische gelijkheid. Het is een doelstelling, maar vaak stelt men toch een feitelijk onderscheid vast. De vraag voor de wetgever is dan op welke wijze hij die feitelijke ongelijkheid kan corrigeren zonder daarbij afbreuk te doen aan andere fundamentele beginselen. Zoals blijkt uit de uitstekende verslagen van de bespreking in de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden, is er hierover ook in andere landen een toenemende bewustwording. Als maatschappelijke opvattingen fundamenteel wijzigen, is het normaal dat dit ook vorm krijgt in de Grondwet.

Vele sprekers hebben terecht historische momenten in herinnering gebracht. Ik kan niet nalaten erop te wijzen dat de katholieke partij in 1914 als eerste het stemrecht voor vrouwen voorstelde. Dat werd toen verworpen – tot in 1948 – omdat de andere partijen om politieke redenen beducht waren voor het stemrecht voor vrouwen. Ik verwijs naar het recente boek over Van Cauwelaert, *De barst van België*, waarin dat nogmaals duidelijk wordt gemaakt. Ik mag dus wel zeggen dat de CVP altijd geijverd heeft voor de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Tijdens de interessante discussie in de commissie hebben wij een aantal juridische vragen gesteld. Het volgende probleem zou zich kunnen voordoen. Het Grondwetsartikel dat over de samenstelling van de gewest- en gemeenschapsregeringen handelt, is niet voor herziening vatbaar. Gelet op de voorgestelde wijziging, zou het moeten worden herzien of zou via een bijzondere wet uitvoering moeten worden gegeven aan artikel 123 van de Grondwet. Amendementen in die zin werden ingediend. De commissie hield zich evenwel aan het beginsel dat in het tweede lid van artikel 11bis vermeld wordt dat de Ministerraad en de gemeenschaps- en gewestregeringen uit mensen van verschillende geslacht zijn samengesteld. De commissie gaat er dus van uit dat alleen het tweede lid van artikel 11bis rechtstreekse werking heeft, terwijl het eerste en het derde lid van datzelfde artikel voor de uitvoering telkens verwijzen naar de wet of het decreet. Volgens de CVP is dat een juridische contradictie, waarvoor dankzij de verbeeldingskracht van de juristen bij de concrete uitvoering wellicht een oplossing zal worden gevonden. Gelet op het maatschappelijk belang van deze bepaling is het dus niet politiek nuttig om op deze subsidiaire discussie terug te

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je m'associe aux intervenants précédents qui ont souligné la grande importance politique et sociale de la réforme proposée. Cette réforme emporte l'assentiment du CVP.*

L'égalité inscrite dans la Constitution et dans les conventions internationales est toujours une égalité juridique. Il s'agit d'un objectif qui est souvent contredit par les faits. Le législateur est donc amené à s'interroger sur la manière de corriger cette inégalité de fait sans remettre en cause d'autres principes fondamentaux. D'autres pays prennent également conscience de ce problème. Si les conceptions sociales changent fondamentalement, il est normal que cela se traduise également dans la Constitution.

De nombreux intervenants ont rappelé à juste titre quelques moments historiques. Je ne puis m'empêcher de souligner que le parti catholique a été le premier à proposer, en 1914, le droit de vote pour les femmes. À l'époque, cette idée a été rejetée par les autres partis, pour des raisons politiques. Je peux donc affirmer que le CVP a toujours œuvré pour l'égalité de traitement des femmes et des hommes.

Lors de l'intéressante discussion en commission, nous avons posé quelques questions juridiques. Le problème suivant pourrait se poser. L'article de la Constitution relatif à la composition des gouvernements de Communauté et de Région n'est pas révisable. Compte tenu de la modification proposée aujourd'hui, il conviendrait qu'il soit révisé ou qu'une loi spéciale porte exécution de l'article 123 de la Constitution. Des amendements en ce sens ont été déposés. La commission a toutefois considéré que le deuxième alinéa de l'article 11bis prévoit que le Conseil des ministres et les gouvernements de Communauté et de Région comptent des personnes de sexe différent et que ce deuxième alinéa s'applique directement, alors que les alinéas 1er et 3 font référence à la loi ou au décret pour l'exécution. Il s'agit, pour le CVP, d'une contradiction juridique qui n'est sans doute pas insoluble.

Compte tenu de l'importance sociale de ces dispositions, le CVP votera les articles 10 et 11bis proposés.

komen. We zullen de voorgestelde artikelen 10 en 11bis derhalve goedkeuren.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid. – *Zoals de verschillende sprekers en sprekers wil ook ik op deze internationale vrouwendag niet op de kern van de zaak ingaan zonder eerst hulde te brengen aan alle vrouwen die hier en elders ijveren voor vrede, menselijke en economische ontwikkeling en eerbied voor de fundamentele rechten en die ons, ondanks het gewicht van de klusters die het merendeel onder hen nog ketenen, overtuigen van de waarde en de zin van het woord “vrijheid”.*

Als we zien hoe men hun wil tracht te breken, dan kunnen we alleen maar de moed bewonderen waarmee zij blijven kiezen voor het leven, de vooruitgang en de toekomst.

Democraten moeten niet alleen hun moed toejuichen, zij moeten ook hun concrete solidariteit tot uitdrukking brengen en de gelijkheid tussen vrouwen en mannen onafgebroken blijven verdedigen als de uitdrukking van het fundamentele principe van de gelijkheid tussen alle mensen.

In een minderwaardige rechtspositie weggedrukt, genuilkorfd, in de marge van het openbare leven en van de beslissingscentra, slachtoffer van economische uitbuiting, verarming, seksuele uitbuiting, gegijzeld in conflicten, slachtoffer van huishoudelijk geweld en dagdagelijkse discriminaties: de seksuele rolverdeling is een sociale orde die waar ook ter wereld op de rug van de vrouw wordt gehandhaafd, met ontzaglijke consequenties voor de hele samenleving.

Wij weten dat de weg die wij zijn ingeslagen om de situatie te keren, moeilijk en lang zal zijn, maar wij mogen er ons over verheugen dat er al belangrijke etappes zijn afgelegd.

Wie had enkele jaren geleden durven denken dat een internationaal straftribunaal zware veroordelingen zou uitspreken en verkrachting in oorlogstijd als misdaad tegen de menselijkheid zou bestempelen?

Het proces met betrekking tot de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, opgestart door de Verenigde Naties in 1945, is onomkeerbaar. De Europese Raad en de instanties van de Europese Unie spelen volop hun rol op het niveau van het internationale debat en voor het aannemen van specifieke maatregelen.

In België wordt reeds sinds 1985 een gelijkheidsbeleid gevoerd met zeer reële resultaten. Ik denk in het bijzonder aan de bestrijding van het geweld en de deelname van vrouwen aan beslissingsorganen. Toch is er nog veel te doen en de verschillende overheidsniveaus moeten hiertoe nauw samenwerken. De federale regering wenst in samenwerking met elk van haar leden een vastberaden beleid ter bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te voeren. België is actief in de internationale debatten. België moet ook de aanbevelingen die uit deze werkzaamheden voortvloeien, uitvoeren en de voorgestelde instrumenten gebruiken. De oprichting van een cel van deskundigen om het beleid van *gender mainstreaming* te ondersteunen, of nog, de toekomstige goedkeuring van een nationaal plan ter bestrijding van het geweld tegenover vrouwen, maken daar

Mme Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi. – *Comme les différents orateurs et oratrices, je ne voudrais pas, en cette journée internationale de la femme, entrer dans le vif du sujet qui nous occupe sans d'abord rendre hommage à toutes celles qui œuvrent, ici et ailleurs, en faveur de la paix, du développement humain, du développement économique, du respect des droits fondamentaux, et qui nous convainquent, malgré le poids des chaînes que la plupart portent encore, de la valeur et du sens du mot « liberté ».*

On ne peut qu'admirer la manière dont certaines, pourtant placées dans un contexte visant purement et simplement à annihiler leur volonté, continuent à se ranger du côté de la vie, du progrès et de l'avenir.

Les démocrates ont à saluer leur courage mais également à exprimer leur solidarité par les voies les plus concrètes et à promouvoir sans relâche l'égalité des femmes et des hommes comme une expression fondamentale du principe de l'égalité des êtres humains.

Maintien sous statut juridique inférieur, capacité d'expression bridée, écartement de la vie publique et des lieux de décision, exploitation économique, paupérisation, exploitation sexuelle, utilisation comme otages dans les conflits, violences domestiques, discriminations quotidiennes : la division des rôles sexuels est un ordre social qui s'exerce partout dans le monde au détriment des femmes, avec des conséquences incalculables pour l'ensemble de la communauté.

Nous savons que le processus dans lequel nous nous engageons pour inverser le cours des choses est difficile et qu'il sera long, mais il nous faut aussi nous réjouir que des étapes capitales aient été franchies.

Qui aurait pensé, voici quelques années, qu'une juridiction pénale internationale prononcerait de lourdes condamnations, qualifiant de crimes contre l'humanité le viol pratiqué comme arme de guerre ?

Le processus visant à l'égalité des femmes et des hommes, lancé par les Nations unies en 1945, est irréversible. Le Conseil européen et les instances de l'Union européenne jouent pleinement leur rôle dans le débat international et lorsqu'il s'agit d'adopter des mesures spécifiques.

*En Belgique, une politique d'égalité des chances est menée depuis 1985 et elle a déjà donné des résultats bien réels. Beaucoup reste toutefois à faire et les différents niveaux de pouvoir doivent collaborer étroitement dans ce domaine. Le gouvernement fédéral souhaite, avec la collaboration de chacun de ses membres, mener une politique volontariste de promotion de l'égalité entre les femmes et les hommes. La Belgique est active dans les débats internationaux. Elle doit aussi mettre en œuvre les recommandations qui découlent de ces débats et utiliser les instruments proposés. La création d'une cellule d'experts pour appuyer la politique de *gender mainstreaming*, le plan national de lutte contre la violence envers les femmes et le présent projet sont des témoignages de cette volonté.*

Mesdames Van Riet et de T'Serclaes ont présenté, à cette tribune, un excellent rapport qui illustre bien la qualité

deel van uit. Het onderwerp, dat ons vandaag aanbelangt, natuurlijk ook.

De verklaring tot herziening van de Grondwet van 5 mei 1999 heeft het recht geopend tot herziening van titel II met het oog op het invoegen van een nieuw artikel betreffende het recht van vrouwen en mannen op gelijkheid.

Mevrouw Van Riet en mevrouw de T'Serclaes hebben op deze tribune een uitstekend verslag voorgesteld. Dit verslag is illustratief voor de uitzonderlijke kwaliteit van de Senaatsdebatten over dit ontwerp. We hebben het ontwerp van de regering en het voorstel van mevrouw de Bethune grondig onderzocht. Vier grondwetspecialisten hebben de inhoud en de plaats van de in te voegen bepaling in onze Grondwet besproken. Deze vier mannen hebben hun mening gegeven. We hebben enkele mooie juridische twistgesprekken gehad, nietwaar mijnheer Vandenberghe, maar ze kwamen ten goede van de tekst, die onze gezamenlijke doelstellingen kan dienen.

Ik zal vandaag niet terugkomen op de debatten, ook al waren ze zeer interessant. Alleen het resultaat telt.

Alle democratische partijen hebben gestemd voor een herziening van de Grondwet die de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in artikel 10 garandeert. Voortaan kunnen alle acties en positieve discriminaties ter bevordering van een daadwerkelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen onder het gezag van de Grondwet worden gevoerd. Voortaan kan in de politieke sfeer de gemengde samenstelling van regeringen en uitvoerende organen op alle bevoegdheidsniveaus onder het gezag van de Grondwet worden opgelegd.

Biedt deze grondwetsherziening een antwoord op alle ongelijkheden waarvan vrouwen het slachtoffer zijn? Het antwoord is uiteraard negatief.

De wereldvrouwenmars tegen armoede en geweld, die op 9 oktober 2000 door Brussel stapte, heeft eraan herinnerd dat de ongelijkheden nog zeer verbreid zijn, zelfs in een hoog ontwikkelde, sociale democratie als de onze.

Economische en sociale ongelijkheid. Mag ik eraan herinneren dat de lonen van vrouwen in België nog steeds ongeveer 20% lager liggen dan die van mannen, dat vrouwen hoofdzakelijk in lageloonsectoren of in ondergeschikte functies werken, terwijl ze toch het leeuwendeel van de huishoudelijke taken en de opvoeding van de kinderen voor hun rekening nemen?

Ongelijkheid tegenover geweld. Een recente Belgische studie geeft aan dat 68% van de vrouwen verklaart het slachtoffer te zijn geweest van geweld. Van de ondervraagde vrouwen maakt 13,4% melding van ernstige fysieke en/of seksuele gewelddaden van hun partner.

De herziene Grondwet bevat een resultaatsverbintenis voor de strijd tegen deze ongelijkheden.

Vrouwen moeten meer deelnemen aan het politieke, economische en sociale leven, natuurlijk om er de eis van gelijkheid meer kracht bij te zetten, maar ook uit eenvoudige overwegingen van sociale rechtvaardigheid.

De pariteit is een sociologische realiteit. Ze moet nu ook een politieke realiteit worden.

exceptionnelle des débats menés au Sénat sur ce thème. Nous avons examiné en profondeur le projet du gouvernement et la proposition de madame de Bethune. Quatre constitutionnalistes ont commenté le contenu et la place de la disposition à insérer dans notre Constitution. Nous avons assisté à quelques belles passes d'armes juridiques qui ont contribué à améliorer le texte.

Je ne reviendrai pas aujourd'hui sur ces échanges même s'ils furent très intéressants. Seul le résultat compte.

Tous les partis démocratiques ont dit « oui » à une révision de la Constitution qui inscrit, au cœur de l'article 10, la garantie d'égalité entre les femmes et les hommes, qui use de l'autorité de la Constitution pour encadrer toutes les actions et discriminations positives ayant pour but de réaliser l'égalité effective des femmes, qui impose enfin dans la sphère politique la mixité dans les gouvernements et les exécutifs, à tous les niveaux de pouvoir.

Cette révision de la Constitution offre-t-elle une réponse à toutes les inégalités dont les femmes sont victimes ? La réponse est évidemment négative.

La marche mondiale des femmes contre la pauvreté et la violence faite à leur encontre, marche qui s'est déroulée, à Bruxelles, le 9 octobre 2000, a rappelé que le champ des inégalités était encore important, y compris dans une démocratie sociale avancée comme la nôtre.

Inégalité économique et sociale. Puis-je rappeler que l'écart moyen entre les salaires féminins et les salaires masculins est, en Belgique, de l'ordre de 20%, que les femmes demeurent encore concentrées dans les secteurs à bas salaires et dans certaines fonctions, ou encore qu'elles continuent à assurer l'essentiel des tâches domestiques et d'éducation des enfants ?

Inégalité par rapport à la violence. Une étude belge récente indique que 68% des femmes déclarent avoir été victimes de violence. 13,4% des femmes interrogées font état de violences physiques et/ou sexuelles graves de la part de leur partenaire.

La Constitution telle que révisée engage à prendre en considération ces inégalités, avec une obligation de résultats. C'est un feu vert constitutionnel aux politiques d'actions positives.

Dans la sphère politique, comme dans la sphère économique et sociale, les femmes doivent être plus présentes, bien sûr pour mieux asseoir l'exigence d'égalité, mais aussi, tout simplement, pour une question de justice sociale.

La parité est une réalité sociologique. Elle doit devenir une

In dit verband zou ik eraan willen herinneren dat het aandeel van de verkozen vrouwen bij de jongste gemeenteverkiezingen nauwelijks 27% beliep. Op provinciaal niveau beliep het 30%.

Volgens berekeningen van mijn diensten op grond van nog onvolledige resultaten, blijkt dat in 30% van de colleges van burgemeesters en schepenen nog altijd enkel mannen zitting hebben.

In mei jongstleden heeft de regering wetsontwerpen goedgekeurd tot instelling van de pariteit op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen. Nu de Grondwet werd herzien, beschikken wij over de vereiste rechtsgrondslag.

Het ontwerp tot herziening van de Grondwet werd dag op dag negen maanden geleden bij de Senaat ingediend. Een mooi symbool. De Senaat heeft het kind voldragen, maar moet nu, zoals bij elk menskind, alle aandacht hebben voor zijn groei, opdat de hoop die wij erin hebben gesteld, niet wordt ontgoocheld.

Dat de Senaat de tekst goedkeurt op 8 maart, de internationale vrouwendag, heeft een sterke symboolwaarde. In dit verband zou ik graag mevrouw Simone Suskine citeren wier onophoudelijk gevecht voor vrede en ontwikkeling in het Nabije Oosten genoegzaam bekend is: "Een strijd voor meer gelijkheid die hier wordt gewonnen, is solidair met de strijd die overal ter wereld door de vrouwen wordt gevoerd." (Algemeen applaus).

– De bespreking is gesloten.

Stemmingen

(De naamlijsten worden in de bijlage opgenomen.)

Herziening van titel II van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende het recht op gelijkheid van vrouwen en mannen

Herziening van titel II van de Grondwet, met de bedoeling er een bepaling in te voegen betreffende het recht van de vrouwen en de mannen op gelijkheid en de bevordering van de gelijke toegang tot door verkiezing verkregen en openbare mandaten (Stuk 2-465)

De voorzitter. – We stemmen eerst over de bepaling tot aanvulling van artikel 10 van de Grondwet.

Stemming nr. 1

Aanwezig: 56

Voor: 56

Tegen: 0

Onthoudingen: 0

– **Het quorum en de meerderheid, zoals artikel 195, laatste lid, van de Grondwet vereist, zijn bereikt.**

– **De bepaling is aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over de bepaling tot invoering van een artikel 11bis in de Grondwet.

réalité politique.

Dans ce cadre, je rappellerai que, lors du dernier scrutin communal, la proportion de femmes élues n'a atteint que 27%. À l'échelon provincial, elle a été de 30%.

Enfin, selon des calculs effectués par mes services sur des résultats qui ne sont pas encore complets, 30% des collèges de bourgmestres et échevins installés sont encore unisexes.

Le gouvernement a, en mai dernier, approuvé des projets de loi instaurant la parité sur les listes de candidatures aux élections. Après modification de la Constitution, nous disposerons de toute la base requise.

Monsieur le président, mesdames et messieurs les sénateurs, le projet de modification de la Constitution a été déposé sur le bureau du Sénat voici neuf mois, jour pour jour. Belle symbolique. Le projet sera porté à son terme, aujourd'hui, par le Sénat, mais, comme il en est d'un enfant, il faudra lui porter toute notre attention pour qu'il grandisse, c'est-à-dire pour qu'il confirme l'espérance que nous plaçons en lui.

L'adoption du texte par le Sénat le 8 mars, journée internationale des femmes, comme je l'ai rappelé au début de mon intervention, a également une portée symbolique forte. Je me permettrai, à cet égard, de citer Mme Simone Suskine, dont on connaît l'incessant combat en faveur de la paix et du développement au Proche-Orient : « Un combat gagné ici pour plus d'égalité est un combat solidaire de celui mené par les femmes partout dans le monde. ». (*Applaudissements sur tous les bancs.*)

– **La discussion est close.**

Votes

(Les listes nominatives figurent en annexe.)

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif au droit des femmes et des hommes à l'égalité

Révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer une disposition relative au droit des femmes et des hommes à l'égalité et favorisant leur égal accès aux mandats électifs et publics (Doc. 2-465)

M. le président. – Nous votons d'abord sur la disposition complétant l'article 10 de la Constitution.

Vote n° 1

Présents : 56

Pour : 56

Contre : 0

Abstentions : 0

– **Le quorum et la majorité requis par l'article 195, dernier alinéa, de la Constitution, sont atteints.**

– **La disposition est adoptée.**

M. le président. – Nous votons maintenant sur la disposition insérant un article 11bis dans la Constitution.

Stemming nr. 2

Aanwezig: 55

Voor: 50

Tegen: 0

Onthoudingen: 5

- **Het quorum en de meerderheid, zoals artikel 195, laatste lid, van de Grondwet vereist, zijn bereikt.**
- **De bepaling is aangenomen.**
- **Deze bepalingen zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.**
- **Deze stemmingen impliceren dat het voorstel van mevrouw Sabine de Bethune c.s. (Stuk 2-483) vervalt.**

De voorzitter. – Ik ben er blij om dat deze historische stemming eerst in de Senaat heeft plaatsgevonden.

Dit is mede te danken aan het initiatief van mevrouw de Bethune.

Het is ook de verdienste van het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen onder het voorzitterschap van mevrouw Van Riet.

Bovendien feliciteer ik in het bijzonder de vice-eerste minister met haar doorzettingsvermogen en aanpak. (*Applaus*)

Wetsontwerp tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen (Stuk 2-636) (Evocatieprocedure)

De voorzitter. – We stemmen eerst over amendement nr. 1 van de heer Barbeaux.

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Wij zijn blij met de stemming over de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. In verband met de IGO (inkomensgarantie voor ouderen) wens ik te signaleren dat het bureau van de Raad van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen op 12 januari jongstleden een vrij streng advies heeft uitgebracht over het ontwerp dat wij bespreken. Ik lees de conclusie voor: “De Raad meent dat deze hervorming niet alleen een stap terug betekent in termen van individuele rechten en rechten an sich, omdat de inkomensbedragen voor sommigen dalen, maar ook een aanslag vormt op de rechten van de burgers inzake de keuze van hun leefwijze.”*

Het amendement dat ik heb ingediend, komt tegemoet aan het fundamentele bezwaar van deze Raad. Het voorgestelde systeem van IGO (inkomensgarantie voor ouderen) houdt rekening met alle inkomens van de personen die op dezelfde verblijfplaats wonen, vooraleer de inkomensgarantie toe te kennen. Het huidige systeem van inkomensgarantie houdt enkel rekening met de inkomens van de echtgenoot of van de samenwonende partner. Ik stel voor dit systeem te behouden en zodoende aan het bezwaar van de Raad tegemoet te komen. Ik nodig u uit mijn amendement goed te keuren.

Stemming nr. 3

Aanwezig: 55

Voor: 20

Vote n° 2

Présents : 55

Pour : 50

Contre : 0

Abstentions : 5

- **Le quorum et la majorité requis par l'article 195, dernier alinéa, de la Constitution, sont atteints.**
- **La disposition est adoptée.**
- **Ces dispositions seront transmises à la Chambre des représentants.**
- **À la suite de ces votes, la proposition de Mme Sabine de Bethune et consorts (Doc. 2-483) devient sans objet.**

M. le président. – Je me réjouis de ce que ce vote historique soit d'abord intervenu au Sénat.

Si cela a été possible, c'est en partie grâce à l'initiative de Mme de Bethune.

Le mérite en revient aussi au Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes présidé par Mme Van Riet.

En outre, je tiens tout particulièrement à féliciter Mme la vice-première ministre pour la détermination et le talent dont elle a fait preuve. (*Applaudissements*)

Projet de loi instituant la garantie de revenus aux personnes âgées (Doc. 2-636) (Procédure d'évocation)

M. le président. – Nous votons d'abord sur l'amendement n° 1 de M. Barbeaux.

M. Michel Barbeaux (PSC). – Nous nous réjouissons du vote qui vient d'intervenir sur l'égalité entre hommes et femmes. En ce qui concerne la GRAPA (garantie de revenus aux personnes âgées), je souhaite signaler qu'un organe officiel, le Bureau du Conseil de l'égalité des chances entre hommes et femmes, a remis, le 12 janvier dernier, un avis relativement sévère à l'égard du projet qui nous est soumis. En voici la conclusion : « Le Conseil estime que cette réforme constitue non seulement un recul en termes de droits individuels et de droits tout court puisque le montant des revenus diminue pour certains, mais aussi est une atteinte au droit des citoyens de choisir leur mode de vie. »

L'amendement que j'ai introduit permet de répondre à cette objection fondamentale du Conseil de l'égalité des chances entre hommes et femmes. En effet, dans le nouveau système de la GRAPA qui nous est proposé, il sera tenu compte, avant d'octroyer la garantie de revenus, de tous les revenus des personnes qui habitent dans la même résidence. Actuellement, dans le système du revenu garanti, on ne tient compte que des revenus du conjoint, de la compagne ou du compagnon. Je propose de maintenir ce système et de répondre ainsi à cette objection du Conseil. Je vous invite à voter mon amendement.

Vote n° 3

Présents : 55

Pour : 20

Tegen: 35

Onthoudingen: 0

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 4

Aanwezig: 56

Voor: 44

Tegen: 0

Onthoudingen: 12

– **Het wetsontwerp is ongewijzigd aangenomen. Bijgevolg wordt de Senaat geacht te hebben beslist het niet te amenderen.**

– **Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de bekrachtiging door de Koning.**

Wetsontwerp betreffende de betwistingen over de inkomensgarantie voor ouderen (Stuk 2-637)

Stemming nr. 5

Aanwezig: 56

Voor: 56

Tegen: 0

Onthoudingen: 0

– **Het wetsontwerp is aangenomen.**

– **Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.**

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 317 van de nieuwe gemeentewet (van mevrouw Anne-Marie Lizin, Stuk 2-25)

Voorstel tot terugzending

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – In de tekst van de commissie dienen de woorden “of niet wordt goedgekeurd” te worden ingevoegd. Aangezien het om een amendement gaat, stel ik voor het wetsvoorstel naar de commissie terug te zenden.

– **Tot terugzending wordt besloten.**

Stemmingen

Evaluatie van de toepassing van het Verdrag van Den Haag betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen (Stuk 2-412)

De voorzitter. – We stemmen over de besluiten van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.

Stemming nr. 6

Contre : 35

Abstentions : 0

– **L’amendement n’est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons maintenant sur l’ensemble du projet de loi.

Vote n° 4

Présents : 56

Pour : 44

Contre : 0

Abstentions : 12

– **Le projet de loi est adopté sans modification. Par conséquent, le Sénat est censé avoir décidé de ne pas l’amender.**

– **Il sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.**

Projet de loi relative aux contestations sur la garantie de revenus aux personnes âgées (Doc. 2-637)

Vote n° 5

Présents : 56

Pour : 56

Contre : 0

Abstentions : 0

– **Le projet de loi est adopté.**

– **Il sera soumis à la sanction royale.**

Proposition de loi complétant l’article 317 de la nouvelle loi communale (de Mme Anne-Marie Lizin, Doc. 2-25)

Proposition de renvoi

Mme Jeannine Leduc (VLD). – Dans le texte de la commission, il y a lieu d’ajouter les mots « ou n’est pas approuvée ». Étant donné qu’il s’agit d’un amendement, je propose de renvoyer la proposition de loi en commission.

– **Le renvoi est ordonné.**

Votes

Évaluation de l’application de la Convention de La Haye sur les aspects civils de l’enlèvement international d’enfants (Doc. 2-412)

M. le président. – Nous votons sur les conclusions de la commission de l’Intérieur et des Affaires administratives.

Vote n° 6

Aanwezig: 56

Voor: 56

Tegen: 0

Onthoudingen: 0

- **De besluiten zijn aangenomen.**
- **Zij zullen worden meegedeeld aan de eerste minister, de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en aan de minister van Justitie.**

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – Het Bureau stelt voor volgende week deze agenda voor:

Donderdag 15 maart 2001

's ochtends om 10 uur

Evocatieprocedure

Wetsontwerp houdende diverse maatregelen inzake ambtenarenzaken; Stuk 2-650/1 tot 4.

Vraag om uitleg van de heer Michel Barbeaux aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over “de toestand van de ICT-manager en de aanwijzing van toekomstige managers bij de federale openbare besturen” (nr. 2-393).

's namiddags om 15 uur

Inoverwegingneming van voorstellen.

Mondelinge vragen.

Wetsontwerp houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken; Stuk 2-658/1 tot 3.

Vanaf 16.30 uur:

Geheime stemming over de benoeming van een plaatsvervanger voor een extern lid niet-notaris van de Nederlandstalige Benoemingscommissie voor het notariaat; Stuk 2-676/1 (*Met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen*).

Geheime stemming over de voordracht van een dubbeltal voor een ambt van Franstalig rechter in het Arbitragehof; Stuk 2-677/1 (*Met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen*).

Naamstemmingen over de afgehandelde agendapunten in hun geheel.

Vragen om uitleg:

- van de heer René Thissen aan de eerste minister en aan de minister van Financiën over “de verklaringen van de eerste minister over de hervorming van de vennootschapsbelasting” (nr. 2-391);
- van de heer René Thissen aan de minister van Financiën

Présents : 56

Pour : 56

Contre : 0

Abstentions : 0

- **Les conclusions sont adoptées.**
- **Elles seront communiquées au premier ministre, au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et au ministre de la Justice.**

Ordre des travaux

M. le président. – Le Bureau propose l'ordre du jour suivant pour la semaine prochaine :

Jeudi 15 mars 2001

le matin à 10 heures

Procédure d'évocation

Projet de loi portant diverses mesures en matière de fonction publique ; Doc. 2-650/1 à 4.

Demande d'explications de M. Michel Barbeaux au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur « la situation du manager des nouvelles technologies de l'information et de la communication et la désignation des futurs managers dans l'administration fédérale » (n° 2-393).

l'après-midi à 15 heures

Prise en considération de propositions.

Questions orales.

Projet de loi portant assentiment à l'accord de coopération du 21 juin 1999 entre l'État fédéral, les Régions flamande, wallonne et de Bruxelles-capitale relatif à la maîtrise de dangers liés aux accidents majeurs impliquant des substances dangereuses ; Doc. 2-658/1 à 3.

À partir de 16 heures 30 :

Scrutin pour la nomination d'un suppléant d'un membre externe non-notaire de la Commission néerlandophone de nomination du notariat ; Doc. 2-676/1 (*A la majorité des deux tiers des suffrages exprimés*).

Scrutin pour la présentation d'une liste double de candidats à une place de juge d'expression française à la Cour d'arbitrage ; Doc. 2-677/1 (*A la majorité des deux tiers des suffrages exprimés*).

Votes nominatifs sur l'ensemble des points à l'ordre du jour dont la discussion est terminée.

Demandes d'explications :

- de M. René Thissen au premier ministre et au ministre des Finances sur « les déclarations du premier ministre sur la réforme de l'impôt des sociétés » (n° 2-391) ;
- de M. René Thissen au ministre des Finances sur « la transmission électronique de la déclaration de TVA » (n° 2-364) ;
- de Mme Clotilde Nyssens au ministre des Finances sur « les

- over “het elektronisch doorzenden van de BTW-aangifte” (nr. 2-364);
- van mevrouw Clotilde Nyssens aan de minister van Financiën over “de middelen waarover de Administratie der Douane en Accijnzen kan beschikken bij de drugsbestrijding” (nr. 2-376);
 - van de heer Michiel Maertens aan de minister van Financiën over “de opvatting van de Europese Commissie over de invoering van de Tobintaks” (nr. 2-378);
 - van de heer Jan Steverlynck aan de minister van Financiën over “de hervorming van de belastingdiensten en de bedoeling om de belastingvaststellende ambtenaar verantwoordelijkheid te geven omtrent de geschillenregeling van zijn naheffing” (nr. 2-382);
 - van de heer Vincent Van Quickenborne aan de minister van Financiën over “het opzettelijk laag houden van de goudprijs” (nr. 2-396);
 - van mevrouw Iris Van Riet aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over “de resultaten van het Rosetta-plan” (nr. 2-377);
 - van de heer Hugo Vandenberghe aan de vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid over “de tewerkstelling van de oudere Belgen in ons land” (nr. 2-380);
 - van de heer Jan Steverlynck aan de eerste minister en aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek over “een studie omtrent publiek-private samenwerkingsverbanden” (nr. 2-392);
 - van de heer Jan Steverlynck aan de minister van Landbouw en Middenstand over “het vrij aanvullend pensioen voor de meewerkende echtgenoot” (nr. 2-394);
 - van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over “de toestand in Roemenië” (nr. 2-383);
 - van de heer Johan Malcorps aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer over “de heraanleg van het stationsplein te Berchem” (nr. 2-387);
 - van de heer Vincent Van Quickenborne aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer over “de stiptheidsvergoeding bij de NMBS” (nr. 2-389);
 - van de heer Hugo Vandenberghe aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “het exotisch vlees” (nr. 2-379);
 - van de heer Johan Malcorps aan de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over “het verder onderzoek naar de gevolgen van de dioxinecrisis voor de volksgezondheid” (nr. 2-384);
 - van de heer Michiel Maertens aan de minister van Landbouw en Middenstand over “de aanstelling van een moreel consulent voor de zeevisserij” (nr. 2-372);
 - van de heer Jan Steverlynck aan de eerste minister over “de manier van werken van de erkenningscommissie voor beroepsjournalisten in het kader van de vijfjaarlijkse vernieuwing van hun persdocumenten” (nr. 2-397);
 - van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen aan de minister
- moyens mis à la disposition de l’Administration des Douanes et Accises en matière de lutte contre la drogue » (n° 2-376) ;
- de M. Michiel Maertens au ministre des Finances sur « le point de vue de la Commission européenne concernant l’instauration de la taxe Tobin » (n° 2-378) ;
 - de M. Jan Steverlynck au ministre des Finances sur « la réforme des services fiscaux et l’objectif de donner à l’agent taxateur une responsabilité pour ce qui est du règlement des litiges relatifs à ses impositions complémentaires » (n° 2-382) ;
 - de M. Vincent Van Quickenborne au ministre des Finances sur « le maintien volontaire du prix de l’or à un niveau peu élevé » (n° 2-396) ;
 - de Mme Iris Van Riet au vice-premier ministre et ministre de l’Emploi sur « les résultats du plan Rosetta » (n° 2-377) ;
 - de M. Hugo Vandenberghe au vice-premier ministre et ministre de l’Emploi sur « l’intégration des Belges de plus de cinquante ans dans le circuit du travail dans notre pays » (n° 2-380) ;
 - de M. Jan Steverlynck au premier ministre et au ministre de l’Économie et de la Recherche scientifique sur « une étude sur les synergies entre le public et le privé » (n° 2-392) ;
 - de M. Jan Steverlynck au ministre de l’Agriculture et des Classes moyennes sur « la pension libre complémentaire du conjoint aidant » (n° 2-394) ;
 - de Mme Mia De Schamphelaere au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « la situation en Roumanie » (n° 2-383) ;
 - de M. Johan Malcorps au vice-premier ministre et ministre de la Mobilité et des Transports sur « le réaménagement de la place de la gare à Berchem » (n° 2-387) ;
 - de M. Vincent Van Quickenborne au vice-premier ministre et ministre de la Mobilité et des Transports sur « l’indemnité de retard versée par la SNCB » (n° 2-389) ;
 - de M. Hugo Vandenberghe au ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l’Environnement sur « la viande exotique » (n° 2-379) ;
 - de M. Johan Malcorps au ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l’Environnement sur « la poursuite de l’étude des conséquences de la crise de la dioxine sur la santé publique » (n° 2-384) ;
 - de M. Michiel Maertens au ministre de l’Agriculture et des Classes moyennes sur « la désignation d’un conseiller laïque pour la pêche maritime » (n° 2-372) ;
 - de M. Jan Steverlynck au premier ministre sur « la méthode de travail de la commission d’agrégation des journalistes professionnels dans le cadre du renouvellement quinquennal des documents de presse de ceux-ci » (n° 2-397) ;
 - de Mme Magdeleine Willame-Boonen au ministre de la Justice et au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « la lutte contre la pornographie infantine sur l’internet » (n° 2-390) ;

- van Justitie en aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over “de strijd tegen kindporno op internet” (nr. 2-390);
- van de heer Vincent Van Quickenborne aan de minister van Justitie over “de wet van 28 november 2000 inzake informaticriminaliteit” (nr. 2-395);
 - van de heer Johan Malcorps aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over “de verhuis van Antwerpen X” (nr. 2-388).
- **De Senaat is het eens met deze regeling van de werkzaamheden.**

Stemmingen

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies en 371 van het Gerechtelijk Wetboek, tot invoeging van artikel 191bis in het Gerechtelijk Wetboek en tot wijziging van artikel 21 van de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de opleiding en werving van magistraten (Stuk 2-639)

De voorzitter. – We stemmen eerst over het amendement nr. 29 van mevrouw Nyssens.

Stemming nr. 7

Aanwezig: 55

Voor: 8

Tegen: 42

Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over artikel 3.

Stemming nr. 8

Aanwezig: 55

Voor: 42

Tegen: 10

Onthoudingen: 3

– **Artikel 3 is aangenomen.**

– **Voor de amendement nr. 30 en 31 van mevrouw Nyssens wordt de uitslag van stemming nr. 7 aanvaard. De amendementen zijn dus niet aangenomen.**

– **Voor de artikelen 5 en 6 wordt de uitslag van stemming nr. 8 aanvaard. Deze artikelen zijn dus aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 9

Aanwezig: 55

Voor: 42

Tegen: 5

Onthoudingen: 8

- de M. Vincent Van Quickenborne au ministre de la Justice sur « la loi du 28 novembre 2000 sur la criminalité informatique » (n° 2-395) ;
- de M. Johan Malcorps au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « le déménagement d'Antwerpen X » (n° 2-388).

– **Le Sénat est d'accord sur cet ordre des travaux.**

Votes

Projet de loi modifiant les articles 190, 194, 259bis-9, 259bis-10, 259octies et 371 du Code judiciaire, insérant l'article 191bis dans le Code judiciaire et modifiant l'article 21 de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats (Doc. 2-639)

M. le président. – Nous votons d'abord sur l'amendement n° 29 de Mme Nyssens.

Vote n° 7

Présents : 55

Pour : 8

Contre : 42

Abstentions : 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'article 3.

Vote n° 8

Présents : 55

Pour : 42

Contre : 10

Abstentions : 3

– **L'article 3 est adopté.**

– **Pour les amendements n° 30 et 31 de Mme Nyssens, le résultat du vote n° 7 est accepté. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

– **Pour les articles 5 et 6, le résultat du vote n° 8 est accepté. Ces articles sont donc adoptés.**

M. le président. – Nous votons à présent sur l'ensemble du projet de loi.

Vote n° 9

Présents : 55

Pour : 42

Contre : 5

Abstentions : 8

– **Het ontwerp werd geamendeerd en zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.**

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Vraag om uitleg van de heer Michiel Maertens aan de minister van Binnenlandse Zaken over «de veiligheidsvoorwaarden inzake de transporten van kernafval» (nr. 2-373)

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Als land dat op een aantal belangrijke Europese verkeersassen ligt, wordt België bijzonder bezwaard door de doorvoer van kernafval. Hiervoor gelden zeer strenge veiligheidsnormen die worden gecontroleerd door de DBIS, de Dienst Bescherming tegen Ioniserende Stralingen, van het departement van Binnenlandse Zaken. Er worden zowel kerntransporten over de weg, via het spoor, in de lucht als over zee uitgevoerd, en dit meerdere keren per jaar. Dat de veiligheidsvoorwaarden daarbij niet steeds in acht worden genomen, is al vaker gebleken. Het meest spectaculaire voorbeeld was wellicht de “bezetting” door Greenpeace enkele jaren geleden van een vliegtuig op de Oostendse luchthaven dat kernmateriaal transporteerde.

Nog maar net enkele maanden geleden hoorden we over kerntransporten voor onze kust, of we worden alweer geconfronteerd met kerntransporten, deze keer niet vanuit het Nederlandse Dodewaard naar Sellafeld, maar van Borssele naar Cogema in Frankrijk. We dachten dat deze transporten altijd in de veiligste omstandigheden verliepen, maar nu bleken de Belgische autoriteiten een aantal vraagtekens te plaatsen bij de veiligheid van het transport vanuit Borssele naar Cogema, gepland voor 10 januari. Door deze twijfel kon de doorvoervergunning niet tijdig worden verleend. De problemen bleken zich te situeren bij de Franse transporteur die over de veiligheid van de “verpakking” onvoldoende antwoorden gaf aan de DBIS. Daarnaast plande de Nederlandse milieu-inspectie ook een kernafvaltransport door België vanuit Dodewaard naar Sellafeld rond 17 januari. Men wilde beide wegtransporten volledig gescheiden houden. Intussen is het maart en er zullen ongetwijfeld nog meer zaken zijn gebeurd.

Het ziet er dus naar uit dat er nogal wat kerntransporten over de weg door België plaatsvinden en dat niet steeds aan alle veiligheidsvoorwaarden wordt voldaan. We maken ons daarover heel wat zorgen. Onze snelwegen zitten immers nu al eivol met vrachtverkeer, waardoor we met de regelmaat van een klok zeer hallucinante beelden van ongevallen te verwerken krijgen. Bovendien is de winter op onze wegen niet bepaald de veiligste periode voor druk verkeer. Ongevallen met kerntransporten zijn dus geenszins uit te sluiten. Het laatste ongeval gebeurde woensdagochtend 27 december 2000 om 4.45 uur op de spekgladde Brusselse binnenring te Ophain-Bois-Seigneur, toen er een bestelwagen geladen met zes dozen radioactief krypton kantelde en op de middenberm terecht kwam. Gelukkig zonder gevolgen, maar het had ook anders gekund.

Op welke data, uren en reisroutes zijn er in de eerstkomende

– **Le projet a été amendé et sera transmis à la Chambre des représentants.**

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Demande d'explications de M. Michiel Maertens au ministre de l'Intérieur sur «les conditions de sécurité en matière de transport de déchets nucléaires» (n° 2-373)

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Le transit de déchets radioactifs est particulièrement intense dans notre pays. Le SPRI, le service de protection contre les radiations ionisantes, contrôle le respect des normes de sécurité en la matière.*

Au cours des transports de déchets radioactifs par route, chemin de fer, voie aérienne ou mer, il est apparu plus d'une fois que les conditions de sécurité n'était pas remplies.

Ainsi, les autorités belges ont douté des conditions de sécurité du transport de déchets radioactifs de Borssele à Cogema en France ; le transit était planifié pour le 10 janvier mais le permis n'a pas été délivré à temps. Le SPRI estimait que « l'emballage » ne donnait pas de garanties suffisantes.

L'intensité du trafic sur nos autoroutes ne nous permet certainement pas d'exclure toute possibilité d'accident de ces transports. Le dernier s'est produit le 27 décembre 2000 : une camionnette transportant du krypton radioactif s'est retournée sur la berme centrale du ring de Bruxelles.

Quelles sont les dates et heures auxquelles des transports de matières nucléaires sont prévus sur nos routes ou voies de chemin de fer dans les prochains mois ? Combien de temps à l'avance les services chargés de l'accompagnement du transport sont-ils informés ?

Quels sont le timing et la réglementation en vigueur pour la délivrance d'un permis de transit pour des transports nucléaires ?

Les bourgmestres et les services de secours des communes situées sur le chemin emprunté par ces transports sont-ils avertis ? Si oui, combien de temps à l'avance ? Ces communes ont-elles des plans catastrophe spécifiques et des exercices ont-ils eu lieu ? Disposent-elles de tablettes d'iode et demande-t-on aux services de secours de rester en état d'alerte ?

Ne devrait-on pas attendre que TELERAD soit opérationnel pour délivrer d'autres permis ; pour quand ce système est-il prévu ?

Quels étaient les problèmes de sécurité de l'emballage pour le transport Borssele-Cogema et comment ont-ils été résolus ?

La radioactivité est-elle mesurée continuellement pendant le transport ? Comment et à quelle distance ? Si on a fait ces mesures, quels sont les résultats et où pouvons-nous les consulter ? Pourquoi cette discrétion sur les données en matière de radioactivité si, comme le prétendent les partisans de l'énergie nucléaire, il n'y a pas de danger lors des

maanden kerntransporten gepland over onze wegen en eventueel ook onze spoorlijnen? Hoelang vooraf worden de begeleidende diensten daarvan op de hoogte gebracht?

Volgens welke reglementering en timing wordt een vergunning voor de doorvoer van kerntransporten gegeven?

Worden de burgemeesters en de hulpdiensten van de gemeenten die op de route van de transporten liggen, van de doorvoer verwittigd? Zo ja, hoelang vooraf? Hebben deze gemeenten ook specifieke rampenplannen en zijn deze inge oefend? Beschikken ze over jodiumtabletten en wordt er aan de hulpdiensten gevraagd in alarmtoestand te blijven?

Moet niet worden gewacht met het uitreiken van verdere vergunningen tot het Telerad-systeem operationeel is en voor wanneer is dit gepland?

Wat waren de specifieke "problemen inzake de veiligheid van de verpakking" van het transport Borssele-Cogema en hoe werden deze problemen opgelost?

Wordt de radioactieve straling van deze transporten tijdens het transport permanent opgemeten? Hoe en vanop welke afstand van het transport? Wat waren de resultaten daarvan – zo die er al zijn – in het verleden en waar kunnen we ze raadplegen? Het gaat hier immers duidelijk om een milieuprobleem en zoiets valt onder de wet op de openbaarheid van bestuur. We weten echter allemaal dat gegevens over ioniserende straling opzettelijk uit de openbaarheid worden gehouden. Als er geen gevaren zijn, zoals de voorstanders van kernenergie en kerntransporten altijd beweren, waarom is deze geheimhouding dan eigenlijk nodig?

Ik wil nog even het volgende kwijt. Twee weken geleden stelde ik drie vragen om uitleg, waarop de minister van Binnenlandse Zaken namens zijn collega's moest antwoorden. Vandaag worden alweer twee vragen uitgesteld, omdat de ministers afwezig zijn. Het begint stilaan een beetje tragikomisch te worden. Ik wil de voorzitter vragen daaruit de nodige conclusies te trekken. Neemt de regering de Senaat nog wel ernstig? Ik begin daaraan te twijfelen.

De heer Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken. – *Ten eerste vereisen de speciale vergunningen voor het vervoer van radioactieve stoffen dat de precieze transportdatum minstens 48 uur op voorhand aan de Dienst voor bescherming tegen ioniserende stralingen wordt gemeld. Op het ogenblik van de vergunningsaanvraag wordt inderdaad slechts een voorziene periode aangegeven, terwijl vele aanvragen ook betrekking hebben op een transportcampagne waarin meerdere transporten worden uitgevoerd over een periode die tot maximaal drie jaar kan lopen, en waarbij de eigenlijke transportdata nog niet bekend zijn. Dit geldt voor het vervoer van alle belangrijke hoeveelheden radioactieve stoffen, met inbegrip van bijvoorbeeld bestraalde splijtstof. Voor radioactieve afvalstoffen wordt deze voorafgaande meldingstermijn op één week gebracht. Het is dus onmogelijk om precieze gegevens over de aard en omvang te verstrekken over transporten die voor de eerstvolgende maanden zijn gepland.*

Gelet op de in ons land bestaande industriële nucleaire installaties zijn er regelmatig wegtransporten, onder andere van half afgewerkte producten voor de fabricatie van

transporten ?

Je ferai une dernière remarque. Voici deux semaines, j'ai développé trois demandes d'explications auxquelles le ministre de l'Intérieur a répondu en lieu et place de ces collègues. Aujourd'hui, deux demandes d'explications sont reportées en raison de l'absence des ministres concernés. Le gouvernement prend-il encore au sérieux le rôle du Sénat ? Je commence à en douter.

M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur. – Je suis un ancien sénateur et je prends tout à fait le Sénat au sérieux. Vous reconnaîtrez que je réponds aux questions plus souvent qu'à mon tour.

Voici ma réponse à votre première question. Les autorisations spéciales pour le transport de matières radioactives exigent que la date exacte du transport soit communiquée au moins 48 heures à l'avance au Service de protection contre les radiations ionisantes. Au moment de la demande d'autorisation, seule la période prévue est indiquée. De nombreuses demandes ont également trait à une campagne de transport pendant laquelle plusieurs transports sont organisés, s'étalant sur une période de trois ans maximum et pour laquelle les dates réelles des transports ne sont pas encore connues. Il s'agit du transport de toutes les quantités importantes de matières radioactives, y compris, par exemple, les matières fissiles irradiées. Pour les déchets radioactifs, ce délai est ramené à une semaine. Il est donc impossible de fournir les données précises au sujet de la nature et de l'envergure des transports prévus dans les prochains mois.

Compte tenu des installations nucléaires industrielles situées

splijstofelementen. Het gaat vooral om transporten van Frankrijk naar Dessel, het vervoer van deze splijstofelementen van Dessel naar Belgische en buitenlandse kerncentrales, de aanvoer van nieuwe splijstof voor onze kernreactoren in Doel, Tihange en Mol, het vervoer van bestraalde uraantargets voor de productie van radioisotopen naar Fleurus, vanuit Frankrijk, Nederland of Mol en het vervoer van radioactief afval van Belgische producenten naar Dessel.

De voornaamste transporten per spoor zijn die van de bestraalde splijstof van Borssele naar La Hague en de transporten tussen Frankrijk en de haven van Antwerpen, en in veel mindere mate deze van Zeebrugge, van vooral natuurlijk uraan en van natuurlijk en licht verrijkt uraanhexafluoride. De vervoerder moet, indien vereist, tijdig de nodige afspraken maken voor de begeleiding.

Ten tweede worden vervoervergunningen afgeleverd volgens de bepalingen van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking en de werknemers tegen het gevaar van de ioniserende stralingen. De indieningstermijn voor een vergunningsaanvraag bedraagt voor een speciale vergunning minimum één maand voor het eerste geplande transport.

Als voor het vervoer een goedkeuring van de verpakking is vereist, is deze periode uiteraard langer. De vervoerders werd gevraagd rekening te houden met een termijn van minimum zes maanden. Als bijkomende informatie moet worden gevraagd, kan deze termijn uiteraard oplopen.

Ten derde worden de burgemeesters en de gemeentelijke hulpdiensten behoudens uitzonderingen niet op de hoogte gebracht van de transporten op hun grondgebied. De hulpdiensten lijken trouwens niet in alarmtoestand te worden geplaatst wanneer binnen hun interventiezone gevaarlijke goederen worden vervoerd. Dit zou tot een continue permanente alarmtoestand leiden, wat totaal inefficiënt is. Dit gebeurt dus ook niet voor het vervoer van radioactieve stoffen. Het risico van deze transporten is niet groter dan bij van vele andere gevaarlijke goederen. De noodprocedure bij een ongeval voorziet in de verwittiging van de gespecialiseerde dienst en controleorganisatie. Indien nodig kan een beroep gedaan worden op de middelen van de algemene provinciale rampenplannen. De potentiële "bronterm" aan radioactief jodium is bij deze transporten hetzij onbestaande, hetzij zeer veel lager dan bij een reactor in werking, omdat bestraalde splijstof pas wordt vervoerd na een lange afkoelingsperiode, waardoor de jodiuminventaris reeds zeer sterk is afgenomen. Er moeten bij dergelijke transporten dus geen jodiumtabletten beschikbaar zijn. Met bronterm wordt de hoeveelheid radioactieve stoffen bedoeld die vrijkomt en die dus de bron van besmetting of straling kan zijn. In vermeld geval gaat het om radioactief jodium waarvan de voornaamste isotopen een relatief korte halveringstijd van acht dagen tot twee maanden hebben. Na verloop van jaren zijn deze isotopen zo goed als verdwenen.

Ten vierde is het Telerad-netwerk operationeel. Tenzij er zeer dicht bij de weg waarover het transport loopt, bakens staan, dient het netwerk helemaal niet voor het registreren van transporten van radioactieve stoffen op onze wegen, maar om de omgevingsradioactiviteit rond de centrale en op heel het grondgebied in het oog te houden. Dit netwerk is niet bedoeld

dans notre pays, il y a des transports routiers réguliers, notamment de produits semi-finis en vue de la fabrication d'éléments fissibles, essentiellement de la France à Dessel. Cela concerne, entre autres, le transport de ces éléments de Dessel vers des centrales nucléaires belges et étrangères, l'arrivage de nouvelles matières fissiles pour nos réacteurs nucléaires à Doel, Tihange et Mol, les cibles d'uranium pour la production de radio-isotopes vers Fleurus, en provenance de la France, des Pays-Bas ou de Mol, les déchets nucléaires vers les producteurs belges à Dessel.

Les principaux transports par chemin de fer comprennent ceux de matières fissiles irradiées de Borssele à La Hague, les transports entre la France et le port d'Anvers et, dans une moindre mesure, les transports, depuis Zeebrugge, d'uranium naturel et d'hexafluorure d'uranium naturel légèrement enrichi. Il appartient au transporteur de prendre les dispositions qui s'imposent pour l'accompagnement.

En réponse à votre deuxième question, je précise que les autorisations de transports sont délivrées conformément aux dispositions de l'arrêté royal du 28 février 1963 portant règlement général de la protection de la population et des travailleurs contre le danger des radiations ionisantes. Le délai d'introduction pour une demande d'autorisation s'élève, pour l'obtention d'une autorisation spéciale, à un mois minimum pour le premier transport prévu.

Lorsqu'il faut, pour le transport en question, un agrément de l'emballage, cette période est plus longue et il a été demandé par lettre circulaire aux transporteurs de tenir compte d'un délai d'au moins six mois. Il va de soi que la période de traitement du dossier peut être plus longue s'il faut rechercher des informations supplémentaires.

J'en viens maintenant à votre troisième question. Comme cela a déjà été précisé dans des réponses précédentes, les bourgmestres et les services de secours communaux ne sont, sauf exception, pas informés des transports sur leur territoire. Il ne me semble d'ailleurs pas que les services de secours sont mis en état d'alerte lorsque des marchandises dangereuses sont transportées dans leur zone d'intervention. Ceci mènerait à un état d'alerte permanent, ce qui reviendrait à dire que ce dispositif perdrait rapidement toute efficacité. Ceci n'est pas non plus le cas pour les matières radioactives. En effet, les risques inhérents à ces transports ne sont pas de cette nature et ne sont donc pas plus importants que ceux liés au transport de nombreuses autres marchandises dangereuses. En cas d'accident, la procédure d'urgence prévoit que l'on doit avertir le service spécialisé et l'organisation de contrôle. En cas d'urgence, on peut faire appel aux moyens existants dans le cadre des plans de secours généraux des provinces. Le « terme source » en iodes radioactifs est soit, presque inexistant lors de ces transports, soit bien plus bas que pour un réacteur en fonctionnement car la matière fissile irradiée n'est transportée qu'après une longue période de refroidissement de sorte que l'inventaire d'iode a déjà bien diminué. Il ne faut donc pas prévoir des tablettes d'iode à l'occasion de tels transports. Je reviens sur la définition de « terme source ». Par cette expression, on entend la quantité de substances radioactives qui est libérée dans l'environnement et qui peut donc être la source d'une contamination ou d'une irradiation. Le cas envisagé est l'iode radioactif dont les principaux isotopes ont une demi-vie

om informatie over het transport van radioactieve stoffen te geven.

Ten vijfde is het normaal dat het onderzoek van een volumineus dossier over de veiligheid van een verpakking aanleiding geeft tot bijkomende vragen aan de bevoegde overheid over de veiligheidsanalyses met het oog op de goedkeuring van het verpakkingsmodel. Dat mijn diensten bij een grondig onderzoek dergelijke vragen stellen zegt dan ook niets over het bestaan van veiligheidsproblemen. Een goedkeuring betekent dat de verpakking aan alle veiligheidsvoorschriften beantwoordt.

Ten zesde heeft de continue meting van de radioactiviteit tijdens het vervoer geen enkele zin. Zelfs bij een ongeval moeten de verpakking en haar vermogen om de radioactieve inhoud blijvend in te sluiten intact blijven. Er worden trouwens resistentietests gedaan. Er is dan ook geen enkele reden waarom het stralingsniveau bij aankomst verschillend zou zijn dan bij het vertrek. Om in overeenstemming te zijn met de normen moet de dosissnelheid worden gemeten in contact met de verpakking en de buitenwand van het voertuig, op twee meter afstand van de wand van het voertuig en op de plaats van de bestuurder. De ervaring toont aan dat de normen die een absoluut maximum aangeven en die zelfs plaatselijk niet mogen worden overschreden, met een zeer ruime marge worden gehaald. Alle nodige maatregelen worden dus echt wel genomen.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Mijn kritiek aan het adres van de regering sloeg zeker niet op minister Duquesne. Hij is een van de weinige ministers die we hier vaak zien.

Als volgens de minister transporten van kernafval niet gevaarlijker zijn dan die van andere gevaarlijke stoffen dan hoop ik toch dat hij niet het MOX- of plutoniumtransport bedoelt. Volgens organisaties die het kunnen weten – ik denk aan Greenpeace bijvoorbeeld – zijn zulke transporten risicovol. Mocht een gevaarlijke MOX-lading van een brug donderen, dan is de schade niet te overzien en wie kan uitsluiten dat een brug nooit zal instorten? In Portugal is deze week een brug over de Douro ingestort en in België hebben we dat ook al meegemaakt. Zelfs als alle veiligheidsvoorwaarden vervuld zijn, is het onmogelijke nog altijd mogelijk. Toch kan extra waakzaamheid bij gevaarlijke transporten nooit kwaad. Daarom zou ik de minister willen

relatief kort, van 8 dagen tot 2 maanden. Bijgevolg, na het verstrijken van meerdere jaren, zijn deze isotopen praktisch verdwenen.

In antwoord op uw vierde vraag, en zoals ik al eerder heb vermeld, heb ik de kans gehad om het te noemen op meerdere gelegenheden in het Parlement, het netwerk TELERAD is operationeel. Maar het moet worden opgemerkt dat dit netwerk niet is bedoeld om te registreren het verkeer van radioactieve stoffen op onze routes, maar om te controleren de radioactiviteit in de omgeving van centrales en op het hele grondgebied, met uitzondering van de zeer grote nabijheid van een baken ten opzichte van de weg die wordt gebruikt voor het vervoer. Dit netwerk heeft niet voor doel om te geven informatie over de transporten van radioactieve stoffen.

Om te antwoorden op uw vijfde vraag, zeg ik dat het zou zijn normaal dat de controle van een enorm dossier van veiligheid van de verpakking niet zou leiden tot aanvullende vragen aan de autoriteiten om de veiligheid van de analyses te verbeteren die worden voorgesteld aan de autoriteiten. Het feit dat een studie die is uitgevoerd door mijn diensten leidt tot dergelijke vragen heeft geen waarde indicatief voor de aanwezigheid van problemen van veiligheid. De aflevering van de goedkeuring betekent dat de verpakking beantwoordt aan alle veiligheidsvoorschriften. De periode die is aangegeven in de normen die een absoluut maximum aangeven en die zelfs plaatselijk niet mogen worden overschreden, met een zeer ruime marge worden gehaald. Alle nodige maatregelen worden dus echt wel genomen.

Ik zal antwoorden op uw zesde vraag door te zeggen dat het niet nodig is om voortdurend de radioactiviteit te meten tijdens het vervoer. In het geval van een ongeval, de integriteit van de verpakking en de capaciteit om te behouden in permanente de inhoud van radioactieve stoffen moeten worden bewaard. Testen van weerstand zijn ook uitgevoerd. Het is niet nodig om te zeggen dat het niveau van straling bij aankomst anders is dan bij vertrek. De overeenstemming met de normen vereist metingen van de snelheid van de doses in contact met de verpakking en de buitenwand van het voertuig, op twee meter afstand van de wand van het voertuig en op de plaats van de bestuurder. De ervaring van het verleden laat zien dat de normen die een absoluut maximum aangeven en die zelfs plaatselijk niet mogen worden overschreden, met een zeer ruime marge worden gehaald. Alle nodige maatregelen worden dus echt wel genomen.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Ma critique ne visait pas le ministre Duquesne mais le gouvernement.*

Le ministre nous dit que les transports nucléaires ne sont pas plus dangereux que d'autres. Mais, selon certaines organisations, dont Greenpeace, le transport du MOX ou du plutonium est très risqué : en cas d'accident, les conséquences sont imprévisibles.

Même si les conditions de sécurité sont remplies, l'impossible est toujours possible. Une surveillance spéciale lors de transports dangereux ne fait jamais de tort. C'est pourquoi je demande au ministre que les communes concernées par leur passage soient informées afin que les services d'incendie locaux restent en stand-by.

vragen de gemeenten het gevaarlijk transport te melden zodat de plaatselijke brandweer stand-by is.

De heer Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken. – Ik heb alleen gezegd dat veel nucleaire transporten niet gevaarlijker zijn dan transporten van andere gevaarlijke stoffen. Sommige kunnen een risico met zich meebrengen en in dat geval worden bijzondere voorzorgen genomen, zoals bij de drie afvaltransporten uit La Hague. Ik heb zeer strenge controlemaatregelen genomen en met de burgemeesters van de betrokken gemeenten contact opgenomen, al was het maar vanwege de subjectieve angstgevoelens.

Normaal gezien is er geen reden om de publieke opinie te verontrusten, maar dit betekent niet dat we in specifieke gevallen niet bijzonder waakzaam moeten zijn. In alle situaties moeten we voor de nodige waarborgen zorgen en moet het voorzorgsprincipe op gepaste wijze worden toegepast.

– **Het incident is gesloten.**

Vraag om uitleg van de heer Hugo Vandenberghe aan de eerste minister over «het nieuwe communautair akkoord tussen het Vlaams parlementslid Karel De Gucht en Kamerlid Geert Bourgeois en het negatief advies van de Raad van State over het ontwerp van bijzondere wet» (nr. 2-381)

De voorzitter. – De heer Johan Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie, antwoordt namens de heer Guy Verhofstadt, eerste minister.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Sinds eind januari is er aanvullende informatie over het Lambermontakkoord. De initiatieven die werden genomen vragen evenwel om verduidelijking.

Volgens de regering is de sfeer goed, maar het land blijft in de geesten verdeeld. In Vlaanderen spreekt men over het Lambermontakkoord en in Wallonië heeft men het voortdurend over het akkoord van Saint-Polycarpe. Ik kende die heilige niet en ik vroeg me af of de regering niet meer wist bij wie raad te vragen. Had ze allerlei heiligen afgelopen om te zien wie haar nog ter hulp kon snellen?

Zoals het in een reflexiekamer past ben ik dan gaan onderzoeken wie die heilige Polycarpe wel is. Het blijkt een oude kerkvader te zijn die ooit een brief heeft gestuurd aan de Filippenzen en die in de eerste eeuw van onze tijdrekening heeft geleefd.

De heer Johan Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie. – Een kerkvader is geen paus.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Een kerkvader is geen paus, neen.

De heer Johan Vande Lanotte, vice-eerste minister en

M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur. – J'ai simplement dit que beaucoup de transports nucléaires n'étaient pas plus périlleux que des transports de marchandises dangereuses. Cependant, certains d'entre eux peuvent représenter un risque important. Dans ce cas, nous prenons des précautions particulières. Dois-je rappeler les trois rapatriements de déchets depuis La Hague ? Ne serait-ce que parce qu'il y avait des craintes subjectives plus importantes, j'ai pris des mesures de contrôle plus sévères et j'ai eu des contacts avec les bourgmestres des communes concernées.

La situation en général ne justifie pas que l'on suscite une inquiétude particulière dans l'opinion publique mais cela ne peut signifier que, dans certains cas, il ne faille pas être particulièrement attentif. Mais dans toutes les situations, nous devons prendre toutes les garanties nécessaires et appliquer le principe de précaution en l'adaptant à la mesure du risque.

– **L'incident est clos.**

Demande d'explications de M. Hugo Vandenberghe au premier ministre sur «le nouvel accord communautaire entre Karel De Gucht, membre du Parlement flamand, et Geert Bourgeois, membre de la Chambre des représentants, et l'avis négatif du Conseil d'État sur le projet de loi spéciale» (n° 2-381)

M. le président. – M. Johan Vande Lanotte, vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale, répondra au nom de M. Guy Verhofstadt, premier ministre.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – Depuis la fin du mois de janvier, il y a des informations complémentaires sur l'accord du Lambermont. Les esprits restent cependant divisés. En Flandre, on parle de l'accord du Lambermont alors qu'en Wallonie, on l'appelle accord de la Saint-Polycarpe. Je ne connaissais pas ce saint et je me suis demandé si le gouvernement savait encore auquel se vouer. A-t-il parcouru la liste des saints afin d'en trouver un qui pouvait se précipiter à son aide ? J'ai donc recherché qui est saint Polycarpe. C'était un Père de l'Église qui vécut au premier siècle de notre ère et qui envoya une lettre aux Philippiniens.

M. Johan Vande Lanotte, vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale. – *Un père de l'Église n'est pas un pape.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *C'est bien vrai.*

M. Johan Vande Lanotte, vice-premier ministre et ministre

minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie. – Wat is hij dan wel?

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Een kerkvader is iemand die door zijn geschriften tot de traditie bijgedragen heeft in de verdieping van de opvattingen waarvoor hij stond en als zodanig ook is erkend.

De heilige Polycarpus werd “de engel van de kerk van Smyrna” genoemd. Wie was bisschop van de kerk van Smyrna? Welnu, dat was Sint-Nicolaas. Nu begrijp ik alles, het Lambermontakkoord is een sinterklaasgeschenk voor degenen die in sinterklaas geloven.

Ik ben daar niet bij. Wat ik wil duidelijk maken en waarvan ik de minister zal trachten te overtuigen is dat hier misbruik wordt gemaakt van de naam van de heilige man.

Om mijn pleidooi te beginnen verwijs ik naar een artikel in *De Standaard* van zaterdag 17 februari 2001, dat vermeldt dat tussen VLD-voorzitter Karel De Gucht en gewezen VU-voorzitter Geert Bourgeois een nieuw communautair akkoord werd gesloten dat, ik citeer letterlijk, “een doorbraak uitmaakt rond Lambermont”. De *Financieel Economische Tijd* ging diezelfde dag nog een stap verder en titelde: “Regering en de VU vinden een akkoord over aanpassing Lambermont-bis”. Dat akkoord zou onder meer volgende punten inhouden.

De dertien samenwerkingsakkoorden die voortvloeien uit het Lambermontakkoord moeten afgewerkt zijn tegen 20 maart. Dat is tussen dit en twaalf dagen.

Een werkgroep vertaalt de beginselbeslissingen om ontwikkelingssamenwerking tegen 1 januari 2004 over te hevelen naar de deelstaten voor materies die in het verlengde liggen van hun bevoegdheden en zal tegen eind 2002 een concrete lijst opmaken van wat overgeheveld wordt en een schema opstellen van financiële verdeling. Dit wordt geregeld in de wet met bijzondere meerderheid.

Het te vragen advies van het Rekenhof over fiscale decreten van de gewesten slaat slechts op twee criteria: is de marge overschreden of niet en blijft de progressiviteit in ons belastingstelsel gehandhaafd?

De federale overheid zal zich houden aan de regel dat zij geen nieuwe of bijkomende fiscale vrijstellingen meer kan invoeren in materies waarvoor de gewesten bevoegd zijn.

Aan de beroepsmogelijkheid en tuchtprocedures tegen burgemeesters waarbij een prejudiciële vraag gesteld kan worden aan de Raad van State kleeft nu een vervaltermijn van 60 dagen.

Ten slotte worden nog enkele kleinere preciseringen vastgelegd nopens onder meer het kadaster, het Belgisch interventie- en restitutie bureau, de Delcredere, de niet-veiligheidsaspecten van het Octopusakkoord en de burgerlijke stand.

Daarenboven moet een aantal Vlaamse eisen in de Brusselse Costa worden gerealiseerd, zoals de betere vertegenwoordiging van de Vlamingen in de Brusselse Gewestraad en in de gemeenten en dient een dubbele meerderheid bij de stemmingen in het Brusselse Parlement aan de orde te komen.

Dit akkoord, waarover de pers op 17 februari 2001 gewag

du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale. – Qu'est-il alors ?

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Un Père de l'Église est quelqu'un qui, par ses écrits, a contribué à enrichir la tradition et à renforcer ses convictions. Saint Polycarpe était appelé « l'ange de l'Église de Smyrne ». Et qui était l'évêque de l'Église de Smyrne ? Eh bien, Saint-Nicolas. Je comprends donc tout. L'accord du Lambermont était un cadeau de Saint-Nicolas pour ceux qui y croient encore.*

Je voudrais à présent tenter de convaincre le ministre qu'on a abusé du nom du saint homme.

Tout d'abord, je renvoie aux articles du Standaard et du Financieel Economische Tijd qui, le 17 février, évoquant le nouvel accord communautaire conclu entre Karel De Gucht et Geert Bourgeois, parlaient d'une « percée dans l'accord du Lambermont » et d'un « nouvel accord entre le gouvernement et la VU sur l'adaptation de Lambermont-bis ».

Les treize accords de coopération qui découlent de celui du Lambermont doivent être parachevés avant le 20 mars. Un groupe de travail traduira les décisions de principe afin de transférer aux entités fédérées, d'ici le 1er janvier 2004, la coopération au développement et plus précisément les matières qui sont dans le prolongement de leurs compétences. Ce groupe de travail devra établir une liste concrète des transferts et dresser un schéma de la répartition financière pour la fin de 2002. Cela sera réglé par une loi à majorité spéciale.

L'avis qui sera demandé à la Cour des comptes sur les décrets régionaux portant sur des matières fiscales se limitera à deux questions : la marge est-elle transgressée et la progressivité de notre régime fiscal est-elle maintenue ? Le pouvoir fédéral respectera la règle selon laquelle aucune nouvelle exonération ne sera accordée dans les matières pour lesquelles les Régions sont compétentes. Quant aux possibilités de recours et aux procédures disciplinaires contre les bourgmestres pour lesquelles une question préjudicielle peut être posée au Conseil d'État, un délai de caducité de trente jours s'applique désormais.

Selon Le Soir du 21 février, on doit aboutir à un accord avant Pâques afin d'assurer aux Flamands de Bruxelles les garanties indispensables aux différents niveaux du processus décisionnel politique. Cela est inacceptable pour les Flamands. L'accord gouvernemental bruxellois ne prévoit qu'une amélioration de la représentation des Flamands au sein du Conseil régional bruxellois. Il n'y est pas question de garanties communales pour les Flamands. Le Soir indique en outre que les « ténors francophones » sont furieux à cause des précisions relatives à la coopération au développement, plus précisément à l'obligation de consacrer son transfert dans une loi spéciale.

Il est important de savoir si l'accord conclu entre MM. De Gucht et Bourgeois est un accord politique et s'il y a accord avec le gouvernement. Si ce n'est pas le cas, il convient de connaître le statut de ce document. M. Ducarme a d'ailleurs déclaré qu'il ne se sentait pas lié par cet accord.

Un autre élément est l'avis rendu le 20 février par le Conseil d'État, avis relatif au projet de loi spéciale visant au transfert

maakte, zou zijn genotuleerd bij het kernkabinet of bij de regering. Het gaat dus over veel meer dan een vrijblijvende oefening.

Le Soir schrijft op 21 februari dat de francofone tenoren van de meerderheid – ik weet niet wie dat zijn, noch hoe hoog ze zingen – geloofden “dat de hemel op hun hoofd viel” toen zij *De Standaard* en *De Tijd* van zaterdag 17 februari lazen.

Meer bepaald is volgens *Le Soir* de afspraak dat een akkoord moet worden gevonden tegen Pasen om in Brussel de noodzakelijke waarborgen te verzekeren voor de Vlamingen op de diverse niveaus van politieke besluitvorming, wat voor die francofone tenoren onaanvaardbaar is. Het Brusselse regeerakkoord in verband met de mini-costa, bevat enkel een verbetering van de Vlaamse vertegenwoordiging in de Brusselse Gewestraad. Het bevat geen waarborgen op gemeentelijk vlak voor de Vlamingen. Verder vermeldt *Le Soir* dat daarenboven de “francofone tenoren” woedend zijn omwille van de preciseringen in verband met de ontwikkelingssamenwerking, meer bepaald de verplichting dat de overheveling ervan reeds in de bijzondere wet dient voor te komen.

Het is belangrijk te weten of er nu een politiek akkoord is, of er een afspraak is met de regering en, indien dit niet het geval is, wat het statuut dan is van dit belangwekkend akkoord tussen Vlaams parlements lid Karel De Gucht en de kamerlid Geert Bourgeois. De heer Ducarme, voorzitter van de PRL, heeft trouwens in een interview gezegd dat hij niet gebonden is door dit akkoord. De publieke opinie vraagt duidelijkheid over het statuut van de gemaakte afspraken.

Een ander element is het advies van de Raad van State van 20 februari 2001 in verband met het ontwerp van bijzondere wet dat ertoe moet leiden een overdracht te realiseren van diverse bevoegdheden aan de Gewesten en de Gemeenschappen. Het is een belangwekkend advies. Een advies is vanzelfsprekend een advies, dat men kan volgen of niet. Wel is het belangrijk na te gaan wat de draagwijdte van de argumenten is die naar voor worden geschoven. Zijn ze pertinent? Welke juridische en politieke gevolgen moeten worden getrokken uit de redenen die tot dit advies van de Raad van State hebben geleid? De reactie van de regering de dag na de beslissing van de Raad van State – vooraleer het advies was uitgeschreven – waarbij werd meegedeeld dat ze het advies niet zou volgen, is ongepast. Als de Grondwet aan de Raad van State de bevoegdheid tot advisering toekent, dan vergt een behoorlijk bestuur dat de regering kennis neemt van het advies. Dat de argumenten van de Raad van State niet worden gevolgd, kan ik de regering niet ten kwade duiden. Wij kunnen echter niet akkoord gaan met de ontwaarding van instellingen zoals de Raad van State.

Het advies van de Raad van State bevat verschillende elementen. Bij de bespreking van het ontwerp dat de regering heeft aangekondigd neer te leggen in de Senaat, zullen we daar uitvoeriger op ingaan. Ik zal hier niet alle juridische punten van de Raad van State naar voor brengen en er een spitsvondige juridische discussie over beginnen. De Raad van State komt echter tot de duidelijke en ondubbelzinnige conclusie, vermeld op bladzijde 25, dat “artikel vier van het ontwerp eerst dan zal kunnen leiden tot de regionalisering van de organieke wetgeving betreffende de provincies, de gemeenten en de intergemeentelijke organen, wat het

de diverses compétences aux Régions et aux Communautés. C'est un avis intéressant mais il reste un avis et on peut le suivre ou pas. Il est toutefois important de mesurer la portée des arguments avancés. Le lendemain de la décision du Conseil d'État, avant même que l'avis ne soit rédigé, le gouvernement a déjà déclaré qu'il ne le suivrait pas. Cette réaction est indécente. La Constitution attribue au Conseil d'État la compétence d'émettre des avis. L'honnêteté requiert donc que le gouvernement en prenne connaissance. Je ne peux pas reprocher au gouvernement de ne pas suivre les arguments du Conseil mais je ne puis être d'accord avec la dévalorisation d'institutions telles que le Conseil d'État.

Lors de la discussion du projet au Sénat, nous reviendrons de façon plus détaillée sur les différents éléments contenus dans l'avis. Le Conseil d'État a cependant clairement conclu que l'article 4 du projet ne pourra aboutir à la régionalisation de la législation concernant les provinces, les communes et les organes intercommunaux que lorsque l'article 162 de la Constitution aura été modifié.

On peut maintenant discuter de la nécessité de réviser cet article. Certains arguments y sont favorables et d'autres pas. Je ne dois pas convaincre le vice-premier ministre que la mention « loi » ne signifie pas nécessairement qu'une loi doit être promulguée. En vertu de la Constitution, le législateur fédéral est compétent pour certaines matières, parmi lesquelles la loi communale. Les principes de celle-ci sont explicitement mentionnés dans l'article 162 et, conformément à la Constitution, une loi spéciale peut suffire pour régionaliser la compétence dans certaines matières, par exemple les intercommunales. D'autres matières peuvent-elles, par analogie, être régionalisées grâce à une loi spéciale ? Nous devons en discuter de manière plus approfondie. Sans entrer dans cette controverse, le Conseil d'État a, dans son avis, renvoyé aux déclarations de Jean-Luc Dehaene. En 1993, celui-ci avait affirmé que les lois communales et provinciales ne pouvaient être régionalisées puisque l'article 162 n'avait pas été déclaré soumis à révision. Jean-Luc Dehaene a répété ces propos en 1995 et en 1997 mais il a adopté un autre point de vue en 1999.

Je ne veux pas me lancer dans une polémique facile. Aujourd'hui, le gouvernement affirme le contraire de ce que MM. Reynders et Dewaele ont jadis déclaré au sujet de la révision de l'article 162. À une certaine époque, ils souhaitaient sa révision. Aujourd'hui, ils estiment que le transfert des lois communales et provinciales aux Régions n'exige aucune révision de la Constitution. La véritable question politique est pourtant la suivante : quels risques politiques et juridiques le législateur prend-il en adoptant une loi spéciale sans réviser l'article 162 ?

La loi spéciale et son application ainsi que les décrets peuvent être appréciés par la Cour d'arbitrage. Mais on oublie un peu facilement que toutes les décisions réglementaires et individuelles peuvent aussi faire l'objet d'un recours devant le Conseil d'État. Celui-ci peut alors estimer que la décision ne respecte pas la Constitution.

Le gouvernement avait adopté une attitude semblable vis-à-vis des articles 31 et 32 des lois de réparation sur fonction de police. Il y a un an, il refusait d'admettre qu'ils étaient anticonstitutionnels. Jugeant que les risques étaient trop grands, il a finalement décidé de modifier la Constitution. Ce

hoofddoel is van dit artikel, als artikel 162 van de Grondwet zal zijn gewijzigd.”

Er kan nu een juridische discussie worden gevoerd over de vraag of het nodig is het oude artikel 108, nu het nieuwe artikel 162 van de Grondwet, te herzien. Er zijn argumenten voor en tegen. Ik moet er de vice-premier niet van overtuigen dat de vermelding “wet” in de Grondwet niet noodzakelijk betekent dat een wet dient te worden uitgevaardigd. Een en ander moet artikel per artikel worden bekeken en elk artikel dient samen te worden gelezen met de bepalingen van de bijzondere wet.

De federale wetgever is krachtens een grondwetsartikel bevoegd voor bepaalde materies, waaronder de gemeentewet, waarvan de beginselen overigens uitdrukkelijk in voornoemd artikel worden vermeld, en met toepassing van de Grondwet kan een bijzondere wet volstaan om de bevoegdheid voor bepaalde materies, waaronder de intercommunales, te regionaliseren.

Wanneer de bijzondere wet uitdrukkelijk in het Grondwetsartikel wordt vermeld met betrekking tot bepaalde materies, kunnen andere materies naar analogie hiermee dan ook bij bijzondere wet worden geregionaliseerd? Of moet voor het overdragen van bepaalde bevoegdheden aan de Gewesten de Grondwet worden herzien? Daarover kan een verregaande discussie worden gevoerd. Er kunnen allerhande voorbeelden worden aangehaald en de interpretatie in de arresten van het Arbitragehof ter zake kunnen worden onderzocht. Zonder op deze controverse verder in te gaan heeft de Raad van State in zijn advies verwezen naar de verklaringen van gewezen eerste minister Jean-Luc Dehaene. Die heeft in 1993, naar aanleiding van het Sint-Michielsakkoord, gezegd dat de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet niet kon worden verwezenlijkt aangezien artikel 162 niet voor herziening vatbaar was verklaard. Jean-Luc Dehaene heeft deze stelling herhaald in 1995 en in 1997 – naar aanleiding van de uitwerking van het statuut van de districtsraden – maar hij heeft in 1999 een ander standpunt ingenomen.

Ik wil hier geen gemakkelijke polemieken openen. Vandaag verklaart de regering net het tegenovergestelde van wat de heer Reynders destijds heeft verklaard vóór de herziening van de Grondwet van 1999. De heer Dewaele, toenmalig VLD-fractieleider, is destijds op de tribune de Vlaamse nederlaag komen afschilderen die door de niet voor herziening vatbaar verklaring van artikel 162 zou worden ingeluid. Vandaag verklaren de ministers Dewaele en Reynders volmondig dat voor de overdracht van de bevoegdheid voor de gemeente- en provinciewet aan de Gewesten geen herziening van de Grondwet is vereist. Wat is dan wel het beslissende vraagstuk?

Welke politieke en juridische risico's neemt de bijzondere wetgever door een bijzondere wet goed te keuren zonder artikel 162 van de Grondwet te herzien? Dat is de echte politieke kwestie.

De bijzondere wet, de decreten en de uitvoering van de bijzondere wet kunnen door het Arbitragehof getoetst worden maar, wat gemakkelijk wordt vergeten, alle individuele en reglementaire beslissingen van de gemeentelijke en provinciale overheden kunnen daaropvolgend het voorwerp

principe de prudence devrait l'inciter à tenir compte du Conseil d'État.

Par ailleurs, ce dernier souligne que la disposition relative au transfert de la coopération au développement est vide de sens faute de base juridique. Si on veut lui donner un contenu, on doit la rédiger autrement. C'est d'ailleurs l'objet des précisions complémentaires contenues dans l'accord conclu entre MM. De Gucht et Bourgeois.

Le gouvernement a-t-il conclu un nouvel accord communautaire par l'entremise de ces messieurs ? Quelle en est la portée ? Comment le vice-premier ministre voit-il la tâche de la mini-costa bruxelloise dans le cadre plus large de l'accord du Lambermont ? Quelles conclusions le gouvernement tire-t-il de l'avis négatif du Conseil d'État ?

uitmaken van een verhaal bij de Raad van State die kan beslissen dat het besluit strijdig is met de Grondwet.

Er kunnen dus allerlei problemen en risico's ontstaan waarbij er een afweging moet worden gemaakt om de juiste weg te bepalen.

Ik neem als voorbeeld het huidige standpunt van de regering in verband met de herziening van artikel 184 van de Grondwet over de politiehervorming. Vorig jaar verdedigde ik hier het standpunt dat de artikelen 31 en 32 van de reparatiewetten op het politieambt ongrondwettelijk waren omdat zij een delegatie geven aan de Koning die veel verder ging dan de klassieke interpretatie van artikel 184. De minister van Binnenlandse Zaken antwoordde op mijn amendementen en interpellaties letterlijk: "De Raad van State heeft het probleem niet begrepen". Ik stel vast dat de regering vandaag erkent dat zij het probleem toen niet had begrepen en vandaag wel, aangezien ze vandaag voorstelt om de Grondwet aan te passen. De regering verklaarde in de commissie dat ze niet van mening veranderd is maar dat het risico dat de uitvoeringsbesluiten voor de Raad van State worden aangevochten en vervolgens worden vernietigd te groot is om de Grondwet niet te wijzigen. Ze is met andere woorden bezorgd voor de rechtszekerheid in het algemeen en voor de stabiliteit van de werking van de politiediensten. Deze voorzichtigheidsregel zou de regering er moeten toe aanzetten het advies van de Raad van State niet zonder meer naast zich neer te leggen. Ik ben in ieder geval benieuwd naar de reactie daarop van de vice-eerste minister.

Er zijn nog andere interessante punten die ik in verband met dit advies naar voor zou kunnen brengen. Ik wijs erop dat de Raad van State nog op een aspect wijst, namelijk dat de bepaling in verband met de overheveling van de ontwikkelingssamenwerking zinledig is omdat ze geen enkele juridische draagkracht heeft. Indien men er inhoud wil aan geven, moet ze anders worden opgesteld. Dat maakt trouwens het voorwerp uit van de bijkomende preciseringen in het akkoord dat tussen de heren Bourgeois en De Gucht is gesloten.

Heeft de regering, zoals de *Financieel Economische Tijd* schreef, een nieuw communautair akkoord gesloten via de bemiddeling van de heren De Gucht en Bourgeois? Wat is de draagwijdte van dit akkoord? Hoe ziet de vice-eerste minister de taak van Brusselse mini-costa in het geheel van het Lambertmont-akkoord? Welke conclusies verbindt de regering aan het negatieve advies van de Raad van State inzake de regionalisering van de gemeente- en provinciewet zonder herziening van artikel 162 van de Grondwet?

De heer Johan Vande Lanotte, vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie. – Het kernkabinet heeft na de ministerraad het Lambertmontakkoord gepreciseerd en een timing opgesteld. Die preciseringen zijn genotuleerd en goedgekeurd. Ze zijn bindend voor de regering en ik heb geen redenen om de twijfelen aan de steun van de regeringspartijen. Die preciseringen zijn een weerspiegeling van het akkoord dat door de heren Bourgeois en De Gucht werd bereikt.

De bedoeling is dat conform het Brussels regeerakkoord en waarmee alle Brusselse regeerpartijen het eens waren, binnen

M. Johan Vande Lanotte, vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale. – Le kern a précisé l'accord du Lambertmont et a établi un calendrier. Ces précisions ont été approuvées et sont contraignantes pour le gouvernement. Elles sont la traduction de l'accord intervenu entre MM. Bourgeois et De Gucht.

L'objectif est qu'un propre projet de réforme accepté par tous les partis de la majorité bruxelloise soit élaboré au sein de la Région bruxelloise. Le gouvernement fédéral respectera l'accord bruxellois.

En conséquence de la réforme de l'État, la Région bruxelloise est une région spécifique avec des caractéristiques

het Brussels Gewest een eigen hervormingsproject wordt opgesteld. De federale regering gaat ervan uit dat Vlamingen en Franstaligen in Brussel sterk en zelfstandig genoeg zijn om een volwassen en goed akkoord op te stellen. De federale regering zal dat Brussels akkoord respecteren.

Het gevolg van de staatshervorming is dat Brussel een specifiek gewest is met specifieke kenmerken. In het licht van die federale logica is het normaal dat de twee gemeenschappen in Brussel zelf een akkoord uitwerken. Uiteraard is die opdracht niet gemakkelijk. Het samenleven van de beide cultuurgemeenschappen verloopt niet zonder spanningen, maar over het algemeen toch nogal vlot. Er zullen ongetwijfeld problemen moeten worden overwonnen. Maar nogmaals, de federale regering zal uitvoeren wat in het Brussels Gewest wordt overeengekomen.

Wat het advies van de Raad van State betreft, wil ik erop wijzen dat ik reeds in de jaren '80 de stelling heb verdedigd dat het mogelijk is de gemeentewet te regionaliseren. In *Zeven jaar staatshervorming* schreef ik dat de stelling dat via de impliciete bevoegdheden niet aan de grondwettelijk voorbehouden materies mag worden geraakt, niet juist was. Volgens het advies van de Raad van State zijn overhevelingen mogelijk wanneer het gaat over bijkomstige of hulpbevoegdheden, een term uit de rechtsleer. Ik denk bijvoorbeeld aan onteigeningen en huiszoekingen. Zelf maak ik geen onderscheid tussen hulpbevoegdheden en hoofdbevoegdheden en ik vind daarvoor ook geen enkel grondwettelijk argument. De rechtsleer maakt dat onderscheid wel.

Ik zie echter geen juridische basis om dat onderscheid te maken.

Ten tweede vergeet men dat het Arbitragehof in 1991 gezegd heeft dat de intercommunale verenigingen niet bij decreet kunnen worden geregeld, want daarvoor had men de bijzondere wet moeten wijzigen. Intercommunale verenigingen zijn geen bijkomstige bevoegdheid, maar een materiële bevoegdheid. De Raad van State zegt dat dit twee belangrijke arresten zijn, maar nadien is de Grondwet toch gewijzigd. Dat is juist, maar het betekent niet dat men het niet op een andere manier kon regelen. Het probleem is op een nette, duidelijke wijze opgelost, die minder vatbaar is voor discussie, hoewel het Arbitragehof gezegd had dat het op een andere manier kon worden opgelost.

In de rechtsleer is gedurende vijf jaar gezocht naar de wijze waarop dit arrest moest worden geïnterpreteerd. Op een bepaald ogenblik heeft men immers gedacht dat het arrest van 1991 een soort quasi-constitutionele status gaf aan de bijzondere wet. Het Arbitragehof heeft dan gezegd dat het ook bijzondere wetten aan de Grondwet kon toetsen. Dan is de theorie ontsproten die de heer Alen naar voor heeft gebracht en die ondertussen door een aantal personen, waaronder ikzelf, is gevolgd. Dat was de evolutie in de rechtsleer, die in theorie nog altijd juist is.

De regering, waarin ik verantwoordelijkheid draag inzake institutionele hervormingen, zal op de verschillende argumenten van de Raad van State antwoorden. In een aantal gevallen zal ze waarschijnlijk het advies van de Raad van State volgen, voor andere gevallen zal ze zeggen dat ze het er niet mee eens is. Ik weet niet of dit een risico meer of minder

spécifiques. Il est donc normal qu'elle élabore un accord. La coexistence des deux communautés culturelles est parfois source de tensions mais, dans l'ensemble, tout se passe assez bien.

*En ce qui concerne l'avis du Conseil d'État, je rappelle qu'en 1980 déjà, je disais qu'il était possible de régionaliser la loi communale. J'écrivais dans *Zeven jaar staatshervorming* que la position selon laquelle on ne peut toucher aux matières constitutionnelles par le biais des compétences implicites n'est pas correcte. Selon l'avis du Conseil d'État, le transfert ne peut porter que sur des compétences accessoires. Mais je ne trouve aucun argument dans la Constitution pour faire une distinction entre les compétences accessoires et les compétences principales. La doctrine fait pourtant cette distinction.*

En 1991, la Cour d'arbitrage a dit que les associations intercommunales ne pouvaient être réglementées par décret car il fallait alors modifier la loi spéciale. Les intercommunales sont une compétence matérielle. Selon le Conseil d'État, ces deux arrêts sont importants, mais la Constitution a quand même été modifiée. Le problème a donc été réglé de manière correcte, moins sujette à discussion, malgré le fait que la Cour d'arbitrage ait présenté une autre solution.

Les juristes ont cherché pendant cinq ans la manière dont cet arrêt devait être interprété. Ils ont pensé à l'arrêt de 1991 qui donnait une sorte de statut quasi constitutionnel à la loi spéciale. La Cour d'arbitrage a alors dit qu'elle pouvait contrôler la conformité des lois spéciales à la Constitution. De là est née la théorie que M. Alen a développée et que d'autres, dont moi-même, ont suivie.

Le gouvernement répondra aux arguments du Conseil d'État. Il suivra vraisemblablement son avis dans certains cas.

Si l'avis du Conseil d'État avait été favorable, la discussion juridique n'aurait pas été close pour autant.

Ce n'est pas le Conseil d'État qui m'a appris l'existence d'un problème. Je suis persuadé que chacun autour de la table sait qu'un problème peut se poser mais que nous avons un argument important auprès de la cour d'Arbitrage.

On peut se demander s'il est raisonnable de prendre un risque et s'il est utile d'accéder à une demande flamande. Le parlement devra trancher. N'est-il pas dangereux d'exécuter un accord quand une discussion juridique est encore en cours ? Le gouvernement soumettra cette question au parlement.

Si l'accord n'est pas exécuté, le transfert des lois communales et provinciales n'aura pas lieu avant longtemps. C'est un choix que, personnellement, je ne ferais pas.

is. Als de Raad van State gezegd had dat het kan, zou zulks niet betekend hebben dat de juridische discussie daarmee afgelopen is. Het stoort mij dat dit reeds langer bekend was. Het is niet de Raad van State die mij heeft geleerd dat er een probleem is. Ik ga er vanuit dat iedereen die rond de tafel zit of zat, weet dat daar een probleem kan rijzen, maar dat we een belangrijk argument hebben bij het Arbitragehof.

We kunnen ons afvragen of het wel verstandig is dit risico te nemen en of het daartegenover wel nuttig is een belangrijke Vlaamse vraag niet in te willigen. Het Parlement zal uiteindelijk moeten beslissen. Is het niet te gevaarlijk een akkoord uit te voeren als men weet dat er nog een juridische discussie hierover gaande is? De regering zal het Parlement die keuze voorleggen. Ze zal dat zo goed mogelijk gemotiveerd doen en ingaan op het advies van de Raad van State. We moeten niet rond de pot draaien. Het is een keuze die moet worden gemaakt maar die wel enig risico inhoudt. Het niet-uitvoeren van het akkoord is een keuze waarmee de overheveling van de bevoegdheid inzake gemeenten en provincies voor lange tijd wordt uitgesteld. Dat is een keuze die ik persoonlijk liever niet neem.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik dank de vice-eerste minister voor zijn duidelijk antwoord. We noteren dat het akkoord Bourgeois-De Gucht is genotificeerd volgens de termen die ik heb beschreven. Ik wacht met spanning op de reactie van de Franstalige tenoren. Nu blijkt dat dit een officieel politiek akkoord is, zal wellicht ook blijken dat zij ten aanzien van de pers en binnen de regering twee verschillende libretto's zingen. Dat zal in de komende dagen en weken duidelijk worden.

Ik ben niet ingegaan op de juridische argumenten pro en contra. Er zijn twee stellingen mogelijk. Men moet een aantal afwegingen doen, waarbij de juridische aspecten van de motieven niet beslissend zijn. Daar ben ik het mee eens. In de commissie zullen we uitvoerig op de juridische problemen terugkomen, maar persoonlijk denk ik dat er risico's worden genomen. Er is een groot verschil tussen een advies van de Raad van State waarvan de regering zegt dat het bij latere discussies voor de Raad van State niet voor problemen zal zorgen, en een advies van de Raad van State dat gewoon niet wordt gevolgd. Het advies heeft een juridisch statuut van een andere intensiteit dan een opinie in de rechtsleer.

We kunnen hier in de commissie, zoals gezegd, op terugkomen. Ik wacht met spanning af welke andere adviezen of opmerkingen van de Raad van State wel in de teksten zullen worden verwerkt en aan welke de regering meent geen gevolg te moeten geven.

De voorzitter. – De heer Van den Brande en mevrouw De Schamphelaere hebben een motie ingediend die luidt:

«De Senaat,

Gehoord de vraag om uitleg van de heer Vandenberghe aan de eerste minister over het nieuwe communautair akkoord tussen het Vlaams parlamentslid Karel De Gucht en Kamerlid Geert Bourgeois en het negatief advies van de Raad van State over het ontwerp van bijzondere wet;

Gehoord het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie;

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Nous notons que l'accord Bourgeois-De Gucht a été notifié dans les termes que j'ai décrits. J'attends avec impatience la réaction des ténors francophones. Maintenant qu'il s'agit d'un accord politique officiel, nous verrons s'il chantent un air différent devant la presse et au sein du gouvernement.*

J'admets qu'il faille procéder à des évaluations pour lesquelles les aspects juridiques des motifs ne sont pas décisifs. Je pense toutefois que l'on prend des risques. Il y a une grande différence entre un avis du Conseil d'État dont le gouvernement dit qu'il ne générera pas de problèmes lors des discussions ultérieures devant le Conseil d'État, et un avis du Conseil d'État que l'on ne suit pas.

Nous pourrions en reparler en commission. J'attends avec impatience de savoir de quels autres avis et remarques du Conseil d'État le gouvernement tiendra compte dans les textes et quels sont ceux auxquels il estimera ne pas devoir donner suite.

M. le président. – M. Van den Brande et Mme De Schamphelaere ont déposé une motion ainsi libellée :

« Le Sénat,

Ayant entendu la demande d'explications de M. Vandenberghe au premier ministre sur le nouvel accord communautaire entre Karel De Gucht, membre du Parlement flamand, et Geert Bourgeois, membre de la Chambre des Représentants, et l'avis négatif du Conseil d'État sur le projet de loi spéciale ;

Ayant entendu la réponse du vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Économie sociale ;

Betreurt dat de regering geen enkele duidelijkheid aanbrengt over de precieze inhoud, de draagwijdte en de praktische uitvoering van het zogenaamd ophelderingsakkoord De Gucht-Bourgeois en de aanvaarding door alle regeringspartijen;

Betreurt dat de regering niet gewacht heeft op het uitbrengen van het advies van de Raad van State om standpunt te bepalen met betrekking tot de defederalisering van provincie- en gemeentewet;

Betreurt dat de regering, door over het desbetreffende advies van de Raad van State heen te stappen, elke rechtszekerheid in het ongewisse laat en een groot risico neemt waardoor de essentiële belangen van de Vlamingen geschaad worden.”

Mevrouw de T' Serclaes en de heren Maertens en Lozie hebben een gewone motie ingediend.

– **Over deze moties wordt later gestemd.**

– **Het incident is gesloten.**

De voorzitter. – De agenda van deze vergadering is afgewerkt.

De volgende vergaderingen vinden plaats donderdag 15 maart 2001 om 10 en om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 20.00 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de dames de Bethune en Thijs en de heren Dubié en Geens, in het buitenland, de heer Vandenbroeke, wegens andere plichten.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Déplore que le gouvernement n'apporte aucune clarté quant au contenu précis, à la portée et à la mise en œuvre pratique de l'accord dit de clarification De Gucht-Bourgeois et à son acceptation par tous les partis de la majorité ;

Déplore que le gouvernement n'ait pas attendu l'avis du Conseil d'État pour arrêter son attitude en ce qui concerne la défédéralisation des lois provinciale et communale ;

Déplore que le gouvernement, en ignorant l'avis en question du Conseil d'État, laisse la place à l'incertitude juridique et prend un grand risque de nuire aux intérêts essentiels des Flamands. »

Mme de T' Serclaes et MM. Maertens et Lozie ont déposé une motion pure et simple.

– **Le vote sur ces motions aura lieu ultérieurement.**

– **L'incident est clos.**

M. le président. – L'ordre du jour de la présente séance est ainsi épuisé.

Les prochaines séances auront lieu le jeudi 15 mars 2001 à 10 h et à 15 h.

(La séance est levée à 20 h 00.)

Excusés

Mmes de Bethune et Thijs ainsi que MM. Dubié et Geens, à l'étranger, M. Vandenbroeke, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**

Bijlage

Annexe

Naamstemmingen

Stemming nr. 1

Aanwezig: 56
 Voor: 56
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 0

Voor

Michel Barbeaux, Yves Buysse, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Jan Steverlynck, Martine Taelman, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

N.

Onthoudingen

N.

Stemming nr. 2

Aanwezig: 55
 Voor: 50
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 5

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Jan Steverlynck, Martine Taelman, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

N.

Onthoudingen

Yves Buysse, Frank Creyelman, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Stemming nr. 3

Votes nominatifs

Vote n° 1

Présents : 56
 Pour : 56
 Contre : 0
 Abstentions : 0

Pour

Contre

Abstentions

Vote n° 2

Présents : 55
 Pour : 50
 Contre : 0
 Abstentions : 5

Pour

Contre

Abstentions

Vote n° 3

Aanwezig: 55
 Voor: 20
 Tegen: 35
 Onthoudingen: 0

Présents : 55
 Pour : 20
 Contre : 35
 Abstentions : 0

Voor

Pour

Michel Barbeaux, Yves Buysse, Ludwig Caluwé, Frank Creyelman, Georges Dallemagne, Mia De Schamphelaere, Jacques D'Hooghe, Clotilde Nyssens, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Jan Steverlynck, René Thissen, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Tegen

Contre

Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Paul Wille.

Onthoudingen

Abstentions

N.

Stemming nr. 4

Vote n° 4

Aanwezig: 56
 Voor: 44
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 12

Présents : 56
 Pour : 44
 Contre : 0
 Abstentions : 12

Voor

Pour

Yves Buysse, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Martine Taelman, Louis Tobback, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Paul Wille.

Tegen

Contre

N.

Onthoudingen

Abstentions

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Georges Dallemagne, Mia De Schamphelaere, Jacques D'Hooghe, Clotilde Nyssens, Jan Steverlynck, René Thissen, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Ingrid van Kessel, Magdeleine Willame-Boonen.

Stemming nr. 5

Vote n° 5

Aanwezig: 56
 Voor: 56
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 0

Présents : 56
 Pour : 56
 Contre : 0
 Abstentions : 0

Voor

Pour

Michel Barbeaux, Yves Buysse, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schampheleere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Jan Steverlynck, Martine Taelman, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

Contre

N.

Onthoudingen

Abstentions

N.

Stemming nr. 6**Vote n° 6**

Aanwezig: 56

Présents : 56

Voor: 56

Pour : 56

Tegen: 0

Contre : 0

Onthoudingen: 0

Abstentions : 0

Voor

Pour

Michel Barbeaux, Yves Buysse, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Georges Dallemagne, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schampheleere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Jan Steverlynck, Martine Taelman, René Thissen, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Chris Vandembroeke, Joris Van Hauthem, Ingrid van Kessel, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Paul Wille.

Tegen

Contre

N.

Onthoudingen

Abstentions

N.

Stemming nr. 7**Vote n° 7**

Aanwezig: 55

Présents : 55

Voor: 8

Pour : 8

Tegen: 42

Contre : 42

Onthoudingen: 5

Abstentions : 5

Voor

Pour

Michel Barbeaux, Georges Dallemagne, Clotilde Nyssens, René Thissen, Chris Vandembroeke, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Tegen

Contre

Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Jan Steverlynck, Martine Taelman, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Ingrid van Kessel, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Onthoudingen

Abstentions

Yves Buysse, Frank Creyelman, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Stemming nr. 8

Vote n° 8

Aanwezig: 55

Présents : 55

Voor: 42

Pour : 42

Tegen: 10

Contre : 10

Onthoudingen: 3

Abstentions : 3

Voor

Pour

Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Jan Steverlynck, Martine Taelman, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Ingrid van Kessel, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Tegen

Contre

Michel Barbeaux, Yves Buysse, Frank Creyelman, Georges Dallemagne, Clotilde Nyssens, Gerda Staveaux-Van Steenberge, René Thissen, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Onthoudingen

Abstentions

Chris Vandembroeke, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Stemming nr. 9

Vote n° 9

Aanwezig: 55

Présents : 55

Voor: 42

Pour : 42

Tegen: 5

Contre : 5

Onthoudingen: 8

Abstentions : 8

Voor

Pour

Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Christine Cornet d'Elzius, Jean Cornil, Mohamed Daif, Armand De Decker, Jacinta De Roeck, Mia De Schamphelaere, Alain Destexhe, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Jacques D'Hooghe, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Mimi Kestelijn-Sierens, Jeannine Leduc, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Guy Moens, Philippe Monfils, Philippe Moureaux, Marie Nagy, Fatma Pehlivan, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Louis Siquet, Jan Steverlynck, Martine Taelman, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Ingrid van Kessel, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Paul Wille.

Tegen

Contre

Yves Buysse, Frank Creyelman, Gerda Staveaux-Van Steenberge, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Onthoudingen

Abstentions

Michel Barbeaux, Georges Dallemagne, Clotilde Nyssens, René Thissen, Chris Vandembroeke, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

In overweging genomen voorstellen

Wetsvoorstel

Artikel 81 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen, om de zichtbaarheid van zwakke weggebruikers voor vrachtwagenchauffeurs te verbeteren (van de heer Johan Malcorps c.s.; Stuk 2-630/1).

– **Verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.**

Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie over het sociaal statuut van de thuiswerkende ouder (van mevrouw Gerda Staveaux-Van Steenberge c.s.; Stuk 2-632/1).

– **Verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Vragen om uitleg

Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen:

van de heer Vincent **Van Quickenborne** aan de vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer over “*de stiptheidsvergoeding bij de NMBS*” (nr. 2-389)

van mevrouw Magdeleine **Willame-Boonen** aan de minister van Justitie en aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties over “*de strijd tegen kinderporno op internet*” (nr. 2-390)

van de heer René **Thissen** aan de eerste minister en aan de minister van Financiën over “*de verklaringen van de eerste minister over de hervorming van de vennootschapsbelasting*” (nr. 2-391)

van de heer Jan **Steverlynck** aan de eerste minister en aan de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek over “*een studie omtrent publiek-private samenwerkingsverbanden*” (nr. 2-392)

van de heer Michel **Barbeaux** aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over “*de toestand van de ICT-manager en de aanwijzing van toekomstige managers bij de federale openbare besturen*” (nr. 2-393)

van de heer Jan **Steverlynck** aan de minister van Landbouw en Middenstand over “*het vrij aanvullend pensioen voor de meewerkende echtgenoot*” (nr. 2-394)

van de heer Vincent **Van Quickenborne** aan de minister van Justitie over “*de wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit*” (nr. 2-395)

van de heer Vincent **Van Quickenborne** aan de minister van Financiën over “*het opzettelijk laag houden van de goudprijs*” (nr. 2-396)

Propositions prises en considération

Proposition de loi

Article 81 de la Constitution

Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité, en vue d'améliorer la visibilité des usagers vulnérables pour les chauffeurs de camions (de M. Johan Malcorps et consorts ; Doc. 2-630/1).

– **Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.**

Proposition de résolution

Proposition de résolution relative au statut social du parent travaillant à domicile (de Mme Gerda Staveaux-Van Steenberge et consorts ; Doc. 2-632/1).

– **Envoi à la commission des Affaires sociales.**

Demandes d'explications

Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

de M. Vincent **Van Quickenborne** au vice-premier ministre et ministre de la Mobilité et des Transports sur « *l'indemnité de retard versée par la SNCB* » (n° 2-389)

de Mme Magdeleine **Willame-Boonen** au ministre de la Justice et au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques sur « *la lutte contre la pornographie enfantine sur l'internet* » (n° 2-390)

de M. René **Thissen** au premier ministre et au ministre des Finances sur « *les déclarations du premier ministre sur la réforme de l'impôt des sociétés* » (n° 2-391)

de M. Jan **Steverlynck** au premier ministre et au ministre de l'Économie et de la Recherche scientifique sur « *une étude sur les synergies entre le public et le privé* » (n° 2-392)

de M. Michel **Barbeaux** au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur « *la situation du manager des nouvelles technologies de l'information et de la communication et la désignation des futurs managers dans l'administration fédérale* » (n° 2-393)

de M. Jan **Steverlynck** au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur « *la pension libre complémentaire du conjoint aidant* » (n° 2-394)

de M. Vincent **Van Quickenborne** au ministre de la Justice sur « *la loi du 28 novembre 2000 sur la criminalité informatique* » (n° 2-395)

de M. Vincent **Van Quickenborne** au ministre des Finances sur « *le maintien volontaire du prix de l'or à un niveau peu élevé* » (n° 2-396)

van de heer Jan **Steverlynck** aan de eerste minister over “*de manier van werken van de erkenningscommissie voor beroepsjournalisten in het kader van de vijfjaarlijkse vernieuwing van hun persdocumenten*” (nr. 2-397)

– **Deze vragen worden naar de plenaire vergadering verzonden.**

Evocaties

De Senaat heeft bij boodschappen van 5 maart 2001 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis gebracht dat tot evocatie is overgegaan, op die datum, van:

Wetsontwerp houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatie-diensten (Stuk **2-662/1**).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 74 van de wet van 13 mei 1999 houdende het tuchtstatuut van de personeelsleden van de politiediensten (Stuk **2-663/1**).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Non-evocatie

Bij boodschap van 6 maart 2001 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het volgende niet geëvoceerde wetsontwerp:

Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de statuten van het militair personeel (Stuk **2-649/1**).

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Boodschappen van de Kamer

Bij boodschappen van 22 februari 2001 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van dezelfde dag werden aangenomen:

Artikel 77 van de Grondwet

Wetsontwerp houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Staat, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de sociale economie (Stuk **2-670/1**).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Artikel 78 van de Grondwet

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 162 et 164 van het Burgerlijk Wetboek (Stuk **2-671/1**).

de M. Jan **Steverlynck** au premier ministre sur « *la méthode de travail de la commission d'agrément des journalistes professionnels dans le cadre du renouvellement quinquennal des documents de presse de ceux-ci* » (n° 2-397)

– **Ces demandes sont envoyées à la séance plénière.**

Évocations

Par messages du 5 mars 2001, le Sénat a informé la Chambre des représentants de la mise en oeuvre, ce même jour, de l'évocation :

Projet de loi fixant certaines règles relatives au cadre juridique pour les signatures électroniques et les services de certification (Doc. **2-662/1**).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Finances et des Affaires économiques.**

Projet de loi modifiant l'article 74 de la loi du 13 mai 1999 portant le statut disciplinaire des membres du personnel des services de police (Doc. **2-663/1**).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Non-évocation

Par message du 6 mars 2001, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, le projet de loi non évoqué qui suit :

Projet de loi modifiant certaines dispositions relatives aux statuts du personnel militaire (Doc. **2-649/1**).

– **Pris pour notification.**

Messages de la Chambre

Par messages du 22 février 2001, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance du même jour :

Article 77 de la Constitution

Projet de loi portant approbation de l'accord de coopération entre l'Etat, les régions et la Communauté germanophone relatif à l'économie sociale (Doc. **2-670/1**).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires sociales.**

Article 78 de la Constitution

Projet de loi modifiant les articles 162 et 164 du Code civil (Doc. **2-671/1**).

- **Het wetsontwerp werd ontvangen op 23 februari 2001; de uiterste datum voor evocatie is maandag 19 maart 2001.**

Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van strafvordering en tot wijziging van de wet van 19 februari 2001 betreffende de proceduregebonden bemiddeling in familiezaken (Stuk 2-672/1).

- **Het ontwerp werd ontvangen op 23 februari 2001; de uiterste datum voor evocatie is maandag 19 maart 2001.**

Kennisgeving

Wetsontwerp tot wijziging van de wetgeving betreffende het verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, wat de burgemeester, schepenen en OCMW-voorzitter betreft en tot invoering van een suppletief sociaal statuut voor de OCMW-voorzitter (Stuk 2-608/1).

- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 22 februari 2001 zoals het haar door de Senaat werd overgezonden.**

Indiening van wetsontwerpen

De Regering heeft volgende wetsontwerpen ingediend:

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Saoedi-Arabië inzake wederkerige vrijstellingen met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar de winst, invoerrechten en sociale zekerheid, in het kader van het verrichten van luchtvervoer in internationaal verkeer en bijlage A, ondertekend te Riyadh op 22 februari 1997 (Stuk 2-665/1).

- **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging.**

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, met de Bijlagen I, II en III, met de Protocollen en met de Slotakte, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1999 (Stuk 2-674/1).

- **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging.**

Mededeling van koninklijke besluiten

Bij brief van 23 februari 2001 heeft de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu aan de Senaat overgezonden, vóór de publicatie in het Belgisch Staatsblad, overeenkomstig artikel 3bis, §1, 3de lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de besluiten, het advies, het verslag aan de Koning en de tekst van de ontwerpen van besluiten die zijn voorgelegd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State, betreffende de volgende koninklijke besluiten:

- het koninklijk besluit betreffende de financiering van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de

- **Le projet de loi a été reçu le 23 février 2001 ; la date limite pour l'évocation est le lundi 19 mars 2001.**

Projet de loi modifiant certaines dispositions du Code d'instruction criminelle et modifiant la loi du 19 février 2001 relative à la médiation en matière familiale dans le cadre d'une procédure judiciaire (Doc. 2-672/1).

- **Le projet a été reçu le 23 février 2001 ; la date limite pour l'évocation est le lundi 19 mars 2001.**

Notification

Projet de loi modifiant la législation relative au congé pour l'exercice d'un mandat politique, en ce qui concerne le bourgmestre, les échevins et le président du CPAS et instaurant un statut social suppletif pour le président de CPAS (Doc. 2-608/1).

- **La Chambre a adopté le projet le 22 février 2001 tel qu'il lui a été transmis par le Sénat.**

Dépôt de projets de loi

Le Gouvernement a déposé les projets de loi ci-après :

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre le Royaume de Belgique et le Royaume d'Arabie Saoudite portant sur des exemptions réciproques en matière d'impôts sur le revenu et sur les bénéficiaires, de droits d'importation et de sécurité sociale dans le cadre de l'exercice du transport aérien en trafic international et Annexe A, signés à Riyadh le 22 février 1997 (Doc. 2-665/1).

- **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Relations extérieures et de la Défense.**

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre la Communauté européenne et ses États membres, d'une part, et la Confédération suisse, d'autre part, sur la libre circulation des personnes, aux Annexes I, II et III, aux Protocoles et à l'Acte final, faits à Luxembourg le 21 juin 1999 (Doc. 2-674/1).

- **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Relations extérieures et de la Défense.**

Communication d'arrêtés royaux

Par lettre du 23 février 2001, le ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement a transmis au Sénat, avant la publication au Moniteur belge, en application de l'article 3bis, §1er, al. 3, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, les arrêtés, l'avis, le rapport au Roi et le texte des projets d'arrêtés soumis à l'avis de la section de législation du Conseil d'État, concernant les arrêtés royaux suivants :

- l'arrêté royal relatif au financement de l'Agence fédérale pour la sécurité de la Chaîne alimentaire ;

Voedselketen;

- het koninklijk besluit houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen.
- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Arbitragehof – Arresten

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

- het arrest nr. 20/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake het beroep tot vernietiging van de artikelen 98, 99, 100 en 101 van de wet van 22 februari 1998 houdende sociale bepalingen (betreffende de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen), ingesteld door het Verbond der Belgische Beroepsverenigingen van Geneesheren-specialisten en anderen (rolnummer 1406);
- het arrest nr. 21/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vraag over artikel 57, §2, derde en vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zoals gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Kortrijk (rolnummer 1781);
- het arrest nr. 22/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vragen betreffende artikel 60 van het decreet van de Vlaamse Raad van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994, gesteld door het Hof van Beroep te Antwerpen (rolnummers 1820 en 1871, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 23/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 1675/13, §§3 en 4, van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (rolnummer 1825);
- het arrest nr. 24/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vraag betreffende artikel 41 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, zoals vervangen bij artikel 28 van de wet van 6 juli 1967, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen (rolnummer 1846);
- het arrest nr. 25/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vraag over artikel 4, §2, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, gesteld door het Hof van Beroep te Gent (rolnummer 1855);
- het arrest nr. 26/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake:
 - het beroep tot vernietiging van de wet van 29 januari 1999 tot wijziging van de wet van 24 juli 1973 tot instelling van een verplichte avondsluiting in handel, ambacht en dienstverlening, ingesteld door de BVBA “English Tobacco Company Essex Virginia”;
 - de prejudiciële vragen betreffende artikel 1, §§1 tot 4, van de wet van 22 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in nering en ambacht en betreffende de artikelen

- l'arrêté royal organisant les contrôles effectués par l'Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire et modifiant diverses dispositions légales.

- **Pris pour notification.**

Cour d'arbitrage – Arrêts

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- l'arrêt n° 20/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause le recours en annulation des articles 98, 99, 100 et 101 de la loi du 22 février 1998 portant des dispositions sociales (concernant l'assurance soins de santé et indemnités), introduit par le Groupement des unions professionnelles belges de médecins spécialistes et autres (numéro du rôle 1406) ;
- l'arrêt n° 21/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause la question préjudicielle relative à l'article 57, §2, alinéas 3 et 4, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, modifié par l'article 65 de la loi du 15 juillet 1996, posée par le Tribunal du travail de Courtrai (numéro du rôle 1781) ;
- l'arrêt n° 22/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause les questions préjudicielles concernant l'article 60 du décret du Conseil flamand du 22 décembre 1993 contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 1994, posées par la Cour d'appel d'Anvers (numéros du rôle 1820 et 1871, affaires jointes) ;
- l'arrêt n° 23/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause la question préjudicielle relative à l'article 1675/13, §§3 et 4, du Code judiciaire, posée par le Tribunal de première instance de Bruxelles (numéro du rôle 1825) ;
- l'arrêt n° 24/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause la question préjudicielle concernant l'article 41 de l'arrêté royal du 3 avril 1953 coordonnant les dispositions légales concernant les débits de boissons fermentées, tel qu'il a été remplacé par l'article 28 de la loi du 6 juillet 1967, posée par le Tribunal correctionnel d'Anvers (numéro du rôle 1846) ;
- l'arrêt n° 25/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause la question préjudicielle relative à l'article 4, §2, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, posée par la Cour d'appel de Gand (numéro du rôle 1855) ;
- l'arrêt n° 26/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause :
 - le recours en annulation de la loi du 29 janvier 1999 modifiant la loi du 24 juillet 1973 instaurant la fermeture obligatoire du soir dans le commerce, l'artisanat et les services, introduit par la SPRL « English Tobacco Company Essex Virginia » ;
 - les questions préjudicielles relatives à l'article 1er, §§1er à 4, de la loi du 22 juin 1960 instaurant le repos hebdomadaire dans l'artisanat et le commerce, et aux

- 1, 2 en 4, §1, f), van de wet van 24 juli 1873 tot instelling van een verplichte avondsluiting in handel, ambacht en dienstverlening, gesteld door de Correctionele rechtbank te Luik (rolnummers 1857 en 1866, samengevoegde zaken);
- het arrest nr. 29/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 2, §1, eerste lid, 2° en 4°, en 7, §1, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, gesteld door het Arbeidshof te Luik (rolnummer 1875);
 - het arrest nr. 30/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake het beroep tot vernietiging van artikel 2 van de wet van 4 mei 1999 houdende diverse fiscale bepalingen – waarbij artikel 32 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, vervangen door artikel 5 van het koninklijk besluit van 20 december 1996, is gewijzigd – en van artikel 48, §1, van dezelfde wet, ingesteld door V. Egret (rolnummer 1835);
 - het arrest nr. 31/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake de prejudiciële vragen betreffende artikel 46 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel, de Correctionele Rechtbank te Nijvel, het Hof van Beroep te Gent en het Hof van Beroep te Bergen (rolnummers 1837, 1863, 1920 en 1958, samengevoegde zaken);
 - het arrest nr. 32/2001, uitgesproken op 1 maart 2001, inzake het beroep tot vernietiging van artikel 14 van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk, ingesteld door de VZW Liga voor Mensenrechten (rolnummer 2007).
- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Arbitragehof – Prejudiciële vragen

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van:

- de prejudiciële vraag betreffende artikel 70, §2, van het BTW-Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (rolnummer 2109);
- de prejudiciële vraag over artikel 227*bis* van het Burgerlijk Wetboek, gelezen in samenhang met artikel 226*bis* van hetzelfde wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (rolnummer 2091);
- de prejudiciële vraag betreffende artikel 6 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 24 juli 1991 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de handelingen betreffende tucht- en sommige ordemaatregelen genomen ten opzichte van het gemeentepersoneel bedoeld in de nieuwe gemeentewet, gesteld door de Raad van State (rolnummer 2112);
- de prejudiciële vragen over artikelen 64, tweede lid, en 184 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 2, tweede lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, zoals gewijzigd door de wet van 11 juli 1994, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te

- articles 1er, 2 et 4, §1er, f), de la loi du 24 juillet 1973 instaurant la fermeture obligatoire du soir dans le commerce, l'artisanat et les services, posées par le Tribunal correctionnel de Liège (numéros du rôle 1857 et 1866, affaires jointes) ;
- l'arrêt n° 29/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause la question préjudicielle relative aux articles 2, §1er, alinéa 1er, 2° et 4°, et 7, §1er, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, posée par la Cour du travail de Liège (numéro du rôle 1875) ;
 - l'arrêt n° 30/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause le recours en annulation de l'article 2 de la loi du 4 mai 1999 portant des dispositions fiscales diverses – modifiant l'article 32 du Code des impôts sur les revenus 1992, remplacé par l'article 5 de l'arrêté royal du 20 décembre 1996 – et de l'article 48, §1er, de la même loi, introduit par V. Egret (numéro du rôle 1835) ;
 - l'arrêt n° 31/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause les questions préjudicielles relatives à l'article 46 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, posées par la Cour d'appel de Bruxelles, le Tribunal correctionnel de Nivelles, la Cour d'appel de Gand et la Cour d'appel de Mons (numéros du rôle 1837, 1863, 1920 et 1958, affaires jointes) ;
 - l'arrêt n° 32/2001, rendu le 1er mars 2001, en cause le recours en annulation de l'article 14 de la loi du 22 décembre 1999 relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume, introduit par l'ASBL « Liga voor Mensenrechten » (numéro du rôle 2007).
- **Pris pour notification.**

Cour d'arbitrage – Questions préjudicielles

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- la question préjudicielle concernant l'article 70, §2, du Code de la TVA, posée par le Tribunal de première instance d'Anvers (numéro du rôle 2109) ;
- la question préjudicielle relative à l'article 227*bis* du Code civil, combiné avec l'article 226*bis* du même Code, posée par le Tribunal de première instance de Bruxelles (numéro du rôle 2091) ;
- la question préjudicielle concernant l'article 6 du décret de la Région flamande du 24 juillet 1991 portant réglementation pour la Région flamande de la tutelle administrative sur la procédure relative aux mesures disciplinaires ou à certaines mesures d'ordre prises à l'encontre du personnel communal visé dans la nouvelle loi communale, posée par le Conseil d'État (numéro du rôle 2112) ;
- la question préjudicielle relative aux articles 64, alinéa 2, et 184 du Code d'instruction criminelle et à l'article 2, alinéa 2, de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes, tel qu'il a été modifié par la loi du 11 juillet 1994, posée par le Tribunal de première instance

Hoei (rolnummer 2213);

- de prejudiciële vragen over artikel 57, §2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zoals gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Charleroi (rolnummer 2114);
 - de prejudiciële vragen betreffende artikel 46, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Ieper en door de Correctionele Rechtbank te Nijvel (rolnummers 2064 en 2085, samengevoegde zaken).
- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

Bij brief van 21 februari 2001, zendt de voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven volgende adviezen over, goedgekeurd tijdens zijn plenaire vergadering van 21 februari 2001:

- advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 mei 1982 houdende reglementering van het in de handel brengen van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu en tot omzetting van richtlijn 2000/32/EG tot 26ste aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van richtlijn 67/548/EEG van de Raad betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen (stuk CRB 2001/163);
- advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 mei 1982 houdende reglementering van het in de handel brengen van stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens of voor zijn leefmilieu en tot omzetting van richtlijn 2000/33/EG tot 27ste aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van richtlijn 67/548/EEG van de Raad betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen (stuk CRB 2001/164);
- advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 januari 1993 tot regeling van de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten met het oog op het op de markt brengen of het gebruik ervan en tot omzetting van richtlijn 2000/32/EG tot 26ste aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van richtlijn 67/548/EEG van de Raad betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen (stuk CRB 2001/165);
- advies over het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's (stuk CRB 2001/166);
- advies over het voorontwerp van koninklijk besluit houdende het verbod van het op de markt brengen van fosfaathoudende textielwasmiddelen bestemd voor huishoudelijk gebruik (stuk CRB 2001/167).

de Huy (numéro du rôle 2113) ;

- les questions préjudicielles relatives à l'article 57, §2, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale tel qu'il a été modifié par l'article 65 de la loi du 15 juillet 1996, posées par le Tribunal du travail de Charleroi (numéro du rôle 2114) ;
 - les questions préjudicielles relatives à l'article 46 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, posées par le Tribunal du travail d'Ypres et par le Tribunal Correctionnel de Nivelles (numéros du rôle 2064 et 2085, affaires jointes).
- **Pris pour notification.**

Conseil central de l'Économie

Par lettre du 21 février 2001, le président du Conseil central de l'Économie transmet les avis suivants, approuvés lors de sa séance plénière du 21 février 2001 :

- l'avis concernant le projet d'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 24 mai 1982 réglementant la mise sur le marché de substances pouvant être dangereuses pour l'homme ou son environnement et visant à la transposition de la directive 2000/32 CE portant 26ème adaptation au progrès technique de la directive 67/548 CE relative à la classification, l'emballage et l'étiquetage des substances dangereuses (doc. CCE 2001/163) ;
- l'avis concernant le projet d'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 24 mai 1982 réglementant la mise sur le marché de substances pouvant être dangereuses pour l'homme ou son environnement et visant à la transposition de la directive 2000/33 CE portant 27ème adaptation au progrès technique de la directive 67/548 CE relative à la classification, l'emballage et l'étiquetage des substances dangereuses (doc. CCE 2001/164) ;
- l'avis concernant le projet d'arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 11 janvier 1993 réglementant la classification, l'emballage et l'étiquetage des préparations dangereuses en vue de leur mise sur le marché ou de leur emploi et visant à la transposition de la directive 2000/32 CE portant 26ème adaptation au progrès technique de la directive 67/548 CE relative à la classification, l'emballage et l'étiquetage des substances dangereuses (doc. CCE 2001/165) ;
- l'avis relatif à l'avant-projet d'arrêté royal concernant la disponibilité d'informations sur la consommation de carburant et les émissions de CO₂ à l'intention des consommateurs lors de la commercialisation des voitures particulières neuves (doc. CCE 2001/166) ;
- l'avis relatif à l'avant-projet d'arrêté royal portant interdiction de la mise sur le marché des produits à usage ménager pour le lavage des textiles et contenant des phosphates (doc. CCE 2001/167).

– **Neergelegd ter Griffie.**

Arbeidshoven – Activiteitenverslag

Bij brief van 28 februari 2001 heeft de minister van Justitie, overeenkomstig artikel 112 van het Gerechtelijk wetboek, aan de Senaat overgezonden, het activiteitenverslag 1999 van het Arbeidshof te Brussel.

– **Verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

– **Dépôt au Greffe.**

Cours du travail – Rapport d'activités

Par lettre du 28 février 2001, le ministre de la Justice a transmis au Sénat, conformément à l'article 112 du Code judiciaire, le rapport d'activités 1999 de la Cour du travail de Bruxelles.

– **Envoi à la commission de la Justice.**